

Astaroths Alfabet:

een

ENCYCLOPAEDIA OBSCURA

van

Ludo Noens

**Update van de documentaire reeks Offensief uit het Ongerijmde, voor de radio
gebracht door het Onafhankelijk Radiofonisch Gezelschap Orage.**

Alchemie	Gilles de Rays	Reïncarnatie
Astrale Projectie	Glozel	Rennes-le-Château
Astrale wereld	Hekserij	Reuzen
Atlantis	Holle aarde	Rongorongo
Aura	Hypnose	Sjamanisme
Bijna-doodervaring	IJzeren Masker	Sneeuwman
Bermuda driehoek	Kaspar Hauser	Spiritisme
Buitenaardse kosmo- nauten	Katie King	Stigmata
Beest van Gevaudan	Levitatie	Stonehenge
Buitenzintuiglijke waarneming	Lucide dromen	Ted Serios
Carnac	Machu Picchu	Telefoonfantomen
Crowley Aleister	Mary Celeste	Tiahuanaco
Druïden	Meervoudige persoon- lijkheid	Trianon-avontuur
Egyptian connection	Megalieten	Vampiers
El Dorado	Monster van Loch Ness	Ufo's
Elfen van Cottingley	Nazca	Vlag van Dunvegan
Esoterische geschie- denis	Paaseiland	Voodoo
Exorcisme	Piramide van Cheops	Wichelroede
Geneeskunde alterna- tief	Piramidekracht	Yoga
	Plantenleed	Zondvloed
	Poltergeist	

ALCHEMIE (1)

Alchemie is de kunst van het veranderen van onedele metalen in goud. Onmisbaar hiervoor is de zogeheten Steen der Wijzen, die zowel metalen kan transformeren als het leven kan verlengen. Tot dat laatste doel wordt er het zogenaamde Levenselixir mee gemaakt. Hoe men deze begeerlijke Steen der Wijzen verkrijgt is altijd een goed bewaard geheim gebleven, ondanks het feit dat er in het verleden meer dan tienduizend boeken over Alchemie werden geschreven. Deze vaak schitterend verluchte

handleidingen staan dan ook vol raadselachtige symboliek en duistere wenken voor het Grote Werk. Het is duidelijk dat men al in de geheimen van de Alchemie ingewijd moet zijn om iets van de cryptische inhoud van deze boeken te begrijpen. Overigens worden de basiselementen die nodig zijn om de Steen der Wijzen te maken ook nooit vermeld.

Men heeft aanwijzingen dat de Alchemie al bedreven werd in het Egypte van de farao's en in het oude China. De Arabieren zouden haar in de 8ste eeuw naar Europa hebben gebracht. Sommigen sluiten niet uit dat deze lichtschuwe activiteiten een mager overblijfsel zijn van een verzwegen kennis uit oeroude tijden. Volgens de Franse publicist JACQUES BERGIER zou dit geheim zo goed bewaard zijn gehouden omdat het in feite om een gevaarlijk onderdeel ging van een nucleaire wetenschap die 100.000 jaar geleden de toenmalige mensheid van de aardbodem wegvaagde! Hoe dan ook, het lijdt geen twijfel dat velen een groot deel van hun leven gewijd hebben aan het zoeken naar die fameuze Steen. Maanden, soms jaren bogen alchemisten zich in donkere laboratoria over borrelende kolven en vaten (ook NEWTON was een overtuigde alchemist) in de hoop op een dag met de armen vol goud de straat op te kunnen rennen. Het zou enkelen gelukt zijn, maar harde bewijzen hiervan zijn er niet.

Tegenwoordig heeft de Alchemie haar aantrekkingskracht verloren. Volgens de moderne scheikundigen is het door de intrinsieke aard der verschillende elementen onmogelijk zomaar onedele metalen in goud om te zetten. Toch lukt het als men rechtstreeks ingrijpt in de atoomkern van het betreffende metaal. Maar de hoeveelheid van het aldus getransmuteerde element is zo miniem dat de procedure niet renderend is. Zelfs de oude alchemisten zouden er hun neus voor opgehaald hebben.

ALCHEMIE (2)

We kunnen vandaag onze schouders ophalen voor die ijverige alchemisten, in de middeleeuwen stonden ze vaak in hoog aanzien. Iemand die toen verzekerde dat hij zonder problemen goud uit zijn smeltkroes kon schudden als je hem maar de nodige middelen en tijd gaf, liet je niet zomaar aan je deur voorbijgaan. Althans, als je één of andere vorst in geldnood was, die het zich toch nog kon veroorloven een dergelijke alchemist krediet te geven. Uiteraard moeten veel slimme bedriegers hier misbruik van hebben gemaakt. Menige vorst zal het zich later fel beklaagd hebben zo'n onbevoegde mooi-prater eindeloos lang onderdak en een goede tafel te hebben bezorgd (zoals de beruchte kindermoordenaar baron GILLES DE REYS die de sluwe charlatan FRANCESCO PRELATI in zijn dienst had).

Toch schijnen er historische aanwijzingen te zijn dat sommigen loon naar investering hebben gekregen. Zo zou de gerenommeerde alchemist RAYMOND LULLE in 1312 inderdaad de lege schatkist hebben gevuld van EDUARD II, koning van Engeland. Ook de Duitse keizer RUDOLF II zou omstreeks 1600 alchemistengoud hebben ontvangen.

De beroemdste alchemist is zonder twijfel NICOLAS FLAMEL. In de ogen van het brave volk weinig meer dan een schooier, werd hij tot ieders verbazing op een dag schatrijk. Het zou hem na jaren van proefnemingen gelukt zijn onedele metalen in goud te muteren. Zelfs de Vlaamse arts VAN HELMONT verzekert dat hij de Steen der Wijzen heeft gezien en hem met succes heeft gebruikt.

Maar hebben die duizenden ondoorzichtige alchemistische traktaten het inderdaad

alleen maar over het maken van goud? In de 19de eeuw was er namelijk een stroming die beweerde dat het bij alchemie eigenlijk ging om een transformatieproces van de menselijke geest. Haar esoterische symboliek zou voor ingewijden de weg wijzen naar ware kennis van zichzelf en van God. Ook de Zwitserse dieptepsycholoog CARL JUNG was deze mening toegegaan.

De Engelse publicist COLIN WILSON, een man die zich sterk verdiept heeft in occulte aangelegenheden, heeft hier zo zijn eigen theorie over. Hij combineerde de goudalchemie met de geestalchemie. Is het mogelijk, zo vraagt Wilson zich af, dat de alchemisten metalen konden transformeren met de hulp van paranormale mentale krachten? Het laatste woord over Alchemie lijkt hiermee nog niet gezegd.

ASTRALE PROJECTIE

Naar het schijnt heeft één mens op honderd er wel eens ervaring mee gehad, en misschien bent u wel die ene. Wat de 99 anderen dan ook moge beweren, voor u is het een uitgemaakte zaak: astrale projectie of 'uittreding' bestaat.

Ook de Amerikaanse zakenman ROBERT MONROE en zijn landgenoot SYLVAN MULDOON zijn er uit eigen ervaring van overtuigd geraakt: de mens heeft een astraal lichaam, een soort fijnstoffelijk dubbel dat soms uit het fysieke lichaam kan treden en er zelfstandig op uit kan trekken. Deze twee 'astrale reizigers' zijn wereldberoemd geworden met hun verbazingwekkende boeken *The Projection of the Astral Body* en *Journeys out of the Body*.

Astrale projectie, ook wel uittreding genoemd, kan iedereen mits toepassing van een zekere techniek bewust ervaren, zo stellen ze. Tijdens de slaap, en in het bijzonder tijdens de veel voorkomende vliegdream, raakt het astraal dubbel hoe dan ook los van het lichaam en zweeft er lichtjes boven. Wanneer het waakbewustzijn tijdens die fase helder blijft, kan men zich plotseling van zijn situatie bewust worden. Gewoonlijk begint het dubbel dan verder omhoog te zweven, soms tot tegen het plafond van de slaapkamer. De betrokkene ziet dan tot zijn verbijstering zijn slapend lichaam onder zich liggen. Velen maken melding van een ijl, zilveren koord, dat het dubbel met het fysieke lijf verbindt.

Ervaren uittreders kunnen weloverwogen in hun eigen huis rondwandelen, waarbij ze dan moeiteloos door gesloten deuren en dikke muren gaan. Sommigen lopen zelfs op straat of gaan een kijkje nemen bij de burens. Maar hoewel de uittreder andere mensen kan zien, is niemand zich van hém bewust. Nog gekker is zijn vaststelling dat hij moeiteloos naar eender welke plek op aarde kan geprojecteerd worden, bliksemsnel, als hij ook maar even aan deze plek dénkt. Helemaal ongevaarlijk schijnt een dergelijke uitstap overigens niet te zijn: als de astrale navelstreng per ongeluk afknapt, kan je nooit meer terug, beweren occulte bronnen. Je fysieke lichaam zou dan definitief dood zijn.

ASTRALE WERELD

Volgens een oeroude occulte traditie is onze wereld samengesteld uit verschillende zijnsniveaus die elkaar doordringen, gaande van grofstoffelijk tot zuiver geestelijk. De westerse wetenschap leert ons dat de wereld die we met onze zintuigen ervaren de enige bestaande wereld is, maar veel occultisten houden vol dat er inderdaad nog meerdere onzichtbare werkelijkheden van variërende consistentie zijn. En met die werelden zouden enkelen langs buitenzintuiglijke waarneming in contact kunnen treden.

Het niveau dat het dichtst bij het stoffelijke aansluit zou de zogeheten astrale wereld zijn. Bijgevolg, verzekeren de helderzienden, is dát niveau voor hen het makkelijkst waar te nemen. Het schijnt dat de grondstof van de astrale wereld dezelfde is als deze waaruit onze emoties en gedachten bestaan. In feite is het zo, zeggen de occultisten, dat ieder menselijk gevoel of elke gedachte op het astrale vlak in een specifieke vorm en kleur verschijnt. Hoewel vluchtig van aard, kunnen deze vormen eveneens waargenomen worden door entiteiten dit dat astrale gebied bewonen.

Entiteiten? Inderdaad, ook dáár zouden autonome wezens verblijven, precies zoals wij mensen onze aarde bewonen. En je hoeft zelfs geen helderziende te zijn om die wezens occasioneel waar te nemen.

Het is een feit dat er in alle tijden en over de hele wereld getuigenissen zijn over verschijningen uit een onzichtbaar universum. In de eerste plaats zijn er uiteraard de spoken, want overledenen vertoeven voor korte tijd in een astrale omgeving, alvorens naar nog 'hogere' gebieden te vertrekken. Soms verdichten zich hun astrale lichamen zodanig dat wij ze hier op aarde kunnen zien. Het gaat dan om doden die om variërende redenen geen rust kunnen vinden.

Ook natuurgeesten zijn manifestaties uit de astrale wereld: elfen, gnomen, feeën, vuursalamanders, noem maar op. En ook onze vertrouwde engelen (en demonen!).

Hebben die engelen dan bijvoorbeeld echt vleugels? Neen, eigenlijk zijn ze vormloos. En ook de natuurgeesten hebben geen eigenlijke vorm. Maar ze nemen soms de gestalte aan die in het bijzonder kinderen en bewoners van het eenzame platteland collectief van hen hebben. De mens schept als het ware de 'kleding' van die wezens met zijn gedachten, en deze worden dan een enkele keer als 'voertuig' gebruikt door de bewoners van de (lagere) astrale wereld, die van ouds de naam hebben gehad een speels, nabootsend en misleidend karakter te hebben.

ATLANTIS (1)

Verzonken continenten, een onderwerp dat sterk tot de verbeelding spreekt. Over het legendarische Atlantis werden al duizenden boeken gepubliceerd, het ene al fantastischer dan het andere. Sommigen gaan zover het oeroude Atlantis een technologie toe te schrijven die de huidige ver overtreft. En het feit dat volgens de traditie het beruchte eiland op één dag en één nacht door de oceaan werd verzwoegen, moet dan ongetwijfeld verband houden met een nucleaire catastrofe!

Het begon allemaal met de dialogen Critias en Timaeus, die de Griekse wijsgeer PLATO begin 4de eeuw voor Christus schreef. Hierin is sprake van de staatsman SOLON, die tijdens een studiereis in Egypte in contact kwam met de priesters van de Deltastad Sais. Deze geleerde mannen vertelden Solon dat er zich 9000 jaar eerder een machtig eiland uitstreckte voorbij de 'Zuilen van Hercules', waarmee ze de huidige Straat van Gibraltar bedoelden. Dat eiland was het koninkrijk Atlantis en het kende qua rijkdom, wijsheid en macht zijn weerga niet. Zijn bewoners voerden oorlog met de toenmalige Grieken en nog andere volkeren, want hun imperialistische ambities kenden ook al geen grenzen. Ten slotte, vertelt Plato, werden de Atlantiërs zo verwaand en boosaardig, dat de goden begonnen te vrezten voor hun eigen machtspositie. En ze besloten Atlantis op één nacht van de aarde te vegen met een ontzaglijke watervloed. En aldus geschiedde.

In de middeleeuwen waren de geleerden het erover eens dat Plato's verhaal geen

verzinsel was. Tegenwoordig klasseren academische archeologen en historici al de speculaties rond Atlantis bij de rubriek pseudo-wetenschap. Ze achten het bestaan van een eiland in de Atlantische oceaan, beschreven als "groter dan Lybië en Azië bij elkaar" (waarvan in Theosofische kringen zelfs 'authentieke' geografische kaarten circuleren) een absurditeit. De bodem van de oceaan werd volledig in kaart gebracht. De Midden-Atlantische Rif, een immense en oeroude bergketen die van noord naar zuid loopt, vormt het voornaamste struikelblok voor een tamelijk recent Atlantis.

Toch zijn grote gebieden van de Atlantische Oceaan ooit droog land geweest; fossielen van laagwaterorganismen gevonden op acht kilometer diepte bewijzen dit. Maar de geologen wijzen er wel op dat dit meer dan 200 miljoen jaar geleden was.

Atlantisadepten geven zich echter niet snel gewonnen. Rond 9500 v. Chr., toen de laatste ijstijd ten einde liep, veroorzaakte het smelten van de ijskap over Noord-Europa voor een tamelijk abrupte stijging van het zeepeil. Is het dan zo ondenkbaar dat Atlantis in die periode door een allesvernietigende vloed zou zijn weggespoeld?

ATLANTIS (2)

Als Atlantis niet in de Atlantische Oceaan kan gelegen hebben, zo vroegen sommigen zich af, zijn er dan misschien historische aanwijzingen dat het legendarische eiland zich elders heeft bevonden? De Griekse archeoloog MARINATOS opperde de hypothese dat een bepaald eiland in de Middellandse Zee eigenlijk wel eens Plato's Atlantis kan geweest zijn. Dit eiland heette Thera (het huidige Santorini) en het vloog letterlijk in de lucht als gevolg van een desastreuze vulkaanuitbarsting in 1500 v. Chr. De hierop volgende springvloed betekende volgens Marinatos meteen het einde van de Minoïsche cultuur op het vlakbij gelegen eiland Kreta.

Wanneer Plato over Atlantis schreef, kon hij de verfijnde en ontwikkelde Kretenzische beschaving voor ogen hebben gehad. Het was niet ondenkbaar dat Solons Egyptische informanten met de data hadden geknoeid, of dat Solon hen verkeerd begrepen had. 9000 of 900 jaar geleden, that's the question. Retrograde berekend vanaf Solons tijd wel te verstaan.

Recentelijk concludeerde de Vlaming MARCEL MESTDAGHS op basis van de specifieke verspreiding van veelbetekenende topografische fenomenen, dat Atlantis in Frankrijk moet gelegen hebben!

Ja, zo kun je aan de gang blijven, repliceren de adepten van het klassieke Atlantis. Maar is Plato aangaande de situering van het eiland niet formeel?

Buiten de Zuilen van Hercules! Dus in de Atlantische Oceaan. Overigens zou dit menig historische raadsel helpen oplossen. De Amerikaanse ex-politiker en 'Atlantoloog' IGNATIUS DONNELLY wees er eind 19de eeuw al op dat aan weerszijden van de oceaan (en op de Canarische Eilanden) piramiden werden gebouwd en aan mummificering werd gedaan. Ook de mysterieuze megalieten die zowel op het Europese continent als in Amerika worden aangetroffen, zouden wel eens het nalatenschap kunnen zijn van naar oost en west uitgeweken Atlantiërs.

En wat te denken van het legendarische Aztlan van de Azteken, een eiland in het oosten waaruit hun verre voorouders waren weggetrokken? Hebben de namen Aztlan en Atlantis een gemeenschappelijke taalwortel?

Allemaal goed en wel, antwoorden de archeologen, maar die Atlantisgekken hebben er kennelijk geen moeite mee om constructies en archeologische artefacten met

elkaar in verband te brengen die soms tweeduizend jaar uit elkaar liggen!

ATLANTIS (3)

Onlangs onthulde de geschreven pers ook nog de plannen van de Russische classicus Viatcheslav Koudriavtsev om Atlantis te gaan zoeken in de buurt van de zogeheten Keltische Bank, 160 km ten westen van Cornwall. Koudriavtsev zou nog onbekende gegevens ontdekt hebben in een nieuwe vertaling van Plato's teksten. De meest recente theorie over Atlantis is die van de Britse cartograaf en voormalig RAF-medewerker JIM M. ALLEN. Voor Allen lijkt de zaak duidelijk: Zuid-Amerika en Atlantis zijn één en hetzelfde continent. En Atlantis Metropool lag... op de Altiplano van Bolivië! Plato heeft het in zijn Critias over een rechthoekige geïrrigeerde vlakte van 3000 op 2000 stadiën, afgeboord met een kanaal van één stadie (185 m) breed. Aan de zuidkant van deze vlakte, vóór de zee kust, zou de moederstad hebben gelegen.

Jim Allen vindt het allemaal terug op de hoogvlakte van West-Bolivië, ten zuiden van het fameuze Titicacameer. Atlantis-stad lag dan wel niet voor de Stille Oceaan (de Andes vormt hier een probleem), maar op een eilandje in het oostelijk gelegen Poopomeer. Daarin verdween het volgens Allen ook, na een catastrofale regenvloed. Niet rond 9000, maar rond 900 jaren voor Solons tijd, want ongetwijfeld ging het hier om maanmaanden i.p.v. jaren.

Inmiddels blijven ook talrijke helderzienden nadrukkelijk beweren dat Atlantis heeft bestaan. Het staat volgens hen allemaal te lezen in de Akashakroniek, een soort astraal scherm dat feilloos de volledige wereldgeschiedenis weerspiegelt. Ook mensen die zich via hypnose aan reïncarnatieregressies onderwerpen, blijken niet zelden met een vorig bestaan in Atlantis te worden geconfronteerd!

Overigens voorspelde de beroemde Amerikaanse paragnost en reïncarnatietherapeut EDGAR CAYCE begin 20ste eeuw al dat vóór het jaar 2000 het materiële bewijs voor het bestaan van Atlantis definitief geleverd ging worden. Hebben wij iets gemist?

AURA

Helderzienden zeggen het astrale lichaam van een mens soms te kunnen zien. Hun getuigenissen hieromtrent zijn vaak verrassend eensluidend. Het gaat meestal om een eivormig en veelkleurig omhulsel dat onzichtbaar ieder mens omringt en vergezelt, waar hij ook gaat of staat. Er bestaat een uitgebreide occulte literatuur over deze zogeheten aura.

De theosoof C.W. LEADBEATER heeft zelfs de menselijke aura volledig in kaart gebracht en de specifieke betekenis van vormen en kleuren toegelicht. De gele kleur bijvoorbeeld, brengt Leadbeater in verband met edele en spirituele gedachten. Merkwaardig genoeg worden in de westerse en oosterse religieuze iconografie heiligen en mystici vaak afgebeeld met een goudglanzende aureool rond het hoofd. Er bestaat ook zoiets als auratherapeuten. Dat zijn helderziende healers of genezers die aan de hand van de aurakleuren kunnen afleiden hoe het gesteld is met iemands gezondheid.

Is er iets bekends in de moderne biologie of fysica dat hieraan appelleert? In de jaren dertig toonde de Rus ALEXANDER GURVITCH aan dat er communicatie over en weer mogelijk is tussen twee door kwartsglas gescheiden planten. Zo bleek bijvoorbeeld dat de cellen van een wortelschietende ui lichtsignalen uitzonden naar een ui aan de andere kant van de glasplaat, zodat deze zélf wortel begon te

schieten in de richting van de eerste. Later werd inderdaad vastgesteld dat er een communicatiesysteem van elektromagnetische aard bestond tussen levende cellen. Zieke cellen beïnvloeden gezonde cellen en omgekeerd, door middel van licht.

Eind jaren dertig ontwikkelden de Russische elektrotechnici SEMJON en VALENTINA KIRLIAN de zogeheten Kirlianfotografie. Een organisch object dat tegen fotopapier in een hoogfrequent veld werd geplaatst, bleek op het papier een visueel waarneembare bioluminescentie uit te stralen: een (jawel!) soort aura van gekleurde flitsen, vonken en stralen omringde tot op zekere afstand het betrokken object (plant, menselijke hand, enz.).

Russische geleerden van de Kirov staatsuniversiteit van Kazakstan in Alma-Ata poneerden medio jaren zestig het bestaan van een bioplasmisch lichaam, een zeer beweeglijk gasachtig dubbel (dat inmiddels ook in bewegende beelden kon vastgelegd worden), samengesteld uit positieve ionen en negatieve elektronen. De Kirlians vermoedden dat het hoogfrequente veld in de Kirlianopnamen een niet-elektromagnetisch bioplasmisch verschijnsel veranderde in een zichtbaar elektromagnetisch.

Hoe dan ook, een blad waarvan een stuk werd afgesneden, toonde in een Kirlianveld nog steeds zijn volledig bioplasmisch duplicaat. Het is niet ondenkbaar dat dit (in het westen eerder skeptisch onthaald) verschijnsel iets te maken heeft met de zogeheten fantoom(amputatie)pijnen en spooklidmaten.

Een bewijs dat alle levensvormen inderdaad een onzichtbare energie uitstralen?

En is het dit energie-ei dat de occultisten sinds eeuwen als de aura hebben beschreven? De vraag blijft open.

BIJNA-DOODERVARING (1)

Een verschijnsel dat verwant is aan astrale projectie is de zogeheten bijna-doodervaring, of kortweg BDE. In het laatste geval gaat het doorgaans om het uittreden van het fijnstoffelijke dubbel uit het fysieke lichaam op het ogenblik van de klinische dood. De geavanceerde medische technologie heeft het de laatste decennia mogelijk gemaakt het slachtoffer te reanimeren, ook al blijkt de hersendood al ingetreden. Als men er vlug bij is, wel te verstaan. En het gebeurt dan niet zelden dat personen die op die wijze aan de dood zijn ontsnapt, later een verhaal vertellen over een bestaan los van hun lichaam. Het was de Amerikaanse arts RAYMOND MOODY die in de jaren zeventig van de vorige eeuw voor het eerst talloze van zulke getuigenissen bijeenbracht in zijn bestseller *Life After Life*.

Het gemiddelde scenario of de kernervaringen van de bijna-doodervaring: de betrokkenen vertellen hoe ze na een hartstilstand of een ongeval plotseling tot de vaststelling komen dat ze vanaf een zekere hoogte op hun getroffen lichaam neerkijken. Het bewustzijn is helder, horen en zien zijn intact, de pijn is verdwenen en in de plaats voelt men een ongekend euforisch welzijn (waaraan wel eens de confrontatie met grimmige demonische visioenen voorafgaat).

Dan krijgen velen het gevoel eensklaps in een donkere tunnel te worden gezogen. Aan de andere kant verschijnt soms een paradijselijk landschap, meestal een schitterend, maar niet verblindend wit licht (dat veelal met God wordt geïdentificeerd). Vreugde en ontroering grijpen de betrokkene aan. In de onmiddellijke nabijheid herkent hij of zij soms lang overleden familieleden.

Niet zelden ziet men in een flits heel het leven voor zijn geestesoog de revue

passeren. Een reddingbrengende ingreep op het fysieke lichaam is er de oorzaak van dat de ervaring abrupt afbreekt, vaak tot onnoemelijke spijt van de BDE-er in kwestie!

De stichting IANDS (International Association for Near-Death Studies) wijst er wel op dat het hier gaat om een algemene omschrijving, want in werkelijkheid is de bijna-doodervaring complex in haar oorzaak, verschijning en gevolgen. In detail variërend, maar in grote lijnen gelijklopend. Overigens kan deze ervaring zo ingrijpend en positief werken, dat men er heel zijn verdere leven met heimwee aan terug blijft denken. Het is een feit dat de angst voor de dood bij de meeste bijna-doodervaarders volledig is verdwenen.

BIJNA-DOODERVARING (2)

Volgens een niet zo recente enquête van Gallup hebben alleen al in de Verenigde Staten zo maar eventjes 8 miljoen mensen ooit een BDE gehad. Ras, geslacht, sociale status of geloofsovertuiging bleek daarbij geen rol te spelen. Hoewel academische medici toegeven dat er niet altijd sprake kan zijn van bewuste fabulatie, hoeden ze er zich voor hierin het bewijs te zien voor een voortbestaan na de dood. Ze wijzen erop dat zuurstoftekort in de hersenen tot een euforisch delirium kan leiden, verwant aan een psychedelische trip. Eén verklaringmodel schuift de overproductie van pijnstillende endorfines als een mogelijke uitlokker van zelfmisleidende hallucinaties naar voren.

Toch lijken deze 'subjectieve' ervaringen zeer sterk op elkaar, zelfs deze van 'uittreders' die een verschillende godsdienst belijden en in een andere cultuur functioneren. Het vaak gerapporteerde witte licht, dat veelal als Goddelijk wordt beschreven, roept overigens reminiscenties op aan de mystieke ervaringen van geïllumineerden uit alle tijden en windstreken. Hebben heiligen, sjamanen en yogi's dezelfde ervaringen gehad als duizenden gewone mensen in stervensnood? Hebben eerstgenoemden trouwens ook niet altijd verzekerd dat na de dood een nieuw leven begint?

De bekende thanatologe ELISABETH KUBLER-ROSS heeft jarenlang stervenden begeleid. Na een reeks succesvolle boeken over de stervensproblematiek, bracht ze een publicatie uit die haar academische collega's met verstomming sloeg.

Sterven was niet écht sterven, beweerde ze hierin, haar jarenlange praktijkervaring had haar hiervan overtuigd. Kubler-Ross nam de bijna-doodervaringen in ernst, ook deze die gewag maakten van de tegenwoordigheid van overleden familieleden en het verschijnen van 'hemelbewoners'. De medische wereld onthaalde haar tegendraadse uitspraken op hoongelach. Hoe kon een wetenschapper haar reputatie zó op het spel zetten?

Hoe dan ook, ieder van ons zal vroeg of laat de echte waarheid hierover te weten komen. En die waarheid zou wel eens tegen alle logica in kunnen gaan.

BERMUDA DRIEHOEK

Een wonderlijke scène in STEVEN SPIELBERG's film *Close Encounter of the Third Kind* toont een escadrille van de Amerikaanse Luchtmacht, als vermist opgegeven tijdens WO II, die dertig jaar later uit het niets weer opduikt in de door zandstormen geteisterde Gobiwoestijn. Ongetwijfeld inspireerde Spielberg zich voor deze vondst op een waargebeurd incident en op de wilde speculaties waartoe het later aanleiding gaf. In 1945 verdwenen zo maar eventjes vijf Avengerbommenwerpers tijdens een

oefenvlucht, samen met het Marinerwatervliegtuig dat later uitgestuurd werd om de eersten te zoeken. Men heeft nooit een sluitende verklaring voor deze verdwijningen kunnen vinden. Het merkwaardige is dat het incident plaatsvond boven een gebied in de Sargasso Zee, ten noorden van de Caraïben. Dit min of meer vastomlijnd gebied, de zogeheten Bermuda Driehoek, is namelijk berucht geworden vanwege de talrijke spoorloze verdwijningen die er plaatsvonden. De auteur en deskundige ter zake CHARLES BERLITZ heeft in zijn boeken *The Bermuda Triangle* en *Without a trace* de bizarre feiten op een rijtje gezet. Hij komt tot verbijsterende vaststellingen. In de 'driehoek des Doods' verdwenen op zee en in de lucht zeil- en vrachtschepen, jachten, een tanker, een atoomduikboot, passagiersvliegtuigen, bommenwerpers en straaljagers. Meer dan honderd onverklaard gebleven gevallen op vijftig jaar. En geen spoor van wrakstukken of aangespoelde lijken. Laatste radioberichten spreken van dolgeworden elektromagnetische instrumenten en ruimtelijke vervormingen. Piloten en marconisten lijken soms totaal de kluts kwijt.

Nu wordt de Sargasso Zee wel omringd door de turbulente Golfstroom, maar binnen haar begrenzing is ze vaak onnatuurlijk rustig. De meeste verdwijningen schijnen hoe dan ook gebeurd te zijn onder betrekkelijk gunstige weersomstandigheden. Uiteraard moest dit alles aanleiding geven tot de meest fantastische hypothesen. Zo beweren sommigen dat hier buitenaardse gijzelnemers achter zitten, terwijl anderen ervan overtuigd zijn dat een plaatselijke tijdsspiraal de weg naar een parallel universum opent. Skeptici houden het bij navigatiefouten, draaikolken, magnetische storingen en onvoorziene weersveranderingen. Maar waar zijn de wrakstukken en de slachtoffers dan gebleven? Zolang hier geen afdoend antwoord op is gevonden, blijft het raadsel van de Bermuda Driehoek als een muur overeind staan.

BUITENAARDSE KOSMONAUTEN (1)

In 1967 bezorgde de voormalige Zwitserse hotelier en amateur-oudheidkundige ERICH VON DÄNIKEN menig vakarcheoloog een catatonische lachkramp. Tegen alle academische dogma's in verdedigde von Däniken in zijn miljoenenseller *Waren de Goden Kosmonauten* de stelling dat onze aarde duizenden jaren geleden bezoek had ontvangen van interstellaire kolonisten. Vele onverklaarbare archeologische artefacten of constructies zouden wel eens de erfenis kunnen zijn van deze kosmische navigators, aldus von Däniken. Hij speurde de wereld af naar bewijzen voor zijn hypothese.

En zoals het gezegde luidt, wie zoekt die vindt. De vlakke van Nazca met haar onbegrijpelijke geometrische patronen en reusachtige tekeningen. De ontzagwekkende piramiden van Egypte en Centraal-Amerika. De raadselachtige antropomorfe beelden op het Paaseiland. Het vermeende sterrenobservatorium van Stonehenge. De kolossale Zonnepoort van Tiahuanaco in Bolivië. De 'onmogelijke' zeekaart van de Turkse Admiraal PIRI REIS. Ook Bijbelteksten die naar bizarre 'hemelse' tussenkomsten verwijzen, SF-achtige oosterse mythen en nog veel meer historische buitenissigheden bracht von Däniken in verband met zijn ondernemende kosmonauten van weleer.

Maar in het vuur van zijn betoog trapte de man wel eens zijn ketting los; want vooral zindelijk denken bleek niet zijn sterkste eigenschap. Zonder problemen broude hij een anachronistische eenheidssoep uit onverklaarbare verschijnselen

die zich uitspreiden over een tijdsverloop van tienduizenden jaren. De ongelichte lezer bleek echter meteen getroffen in de irrationele schaduwzijde van zijn ziel: het gewraakte boek kende een verpletterend succes en werd snel gevolgd door menige sequel. Het onderwerp haalde de krantenkoppen; er werden docudrama's over gedraaid. Op de televisie debatteerden voor- en tegenstanders elkaar van hun stoel. Theologen en wetenschappers werden verbolgen het zaakje af als een onaanvaardbare charlatanerie.

Von Däniken trok er zich geen spijker van aan, maar speelde het in het vervolg wel voorzichtiger. Leugentjes om de zaak draaiende te houden liet hij nu achterwege en zijn argumenten kregen een grondiger nazicht. Bovendien gaf hij aan de pers openlijk toe dat hij aanvankelijk zélf twijfelde aan de hypothese die hij de wereld had ingestuurd, maar dat zijn verder speurwerk hem definitief van zijn standpunt had overtuigd.

Wat men van von Dänikens onderzoeksmethode ook moge denken, één zaak is zeker: talrijke archeologische vondsten passen niet in het traditionele schema van de prehistorie. Von Däniken kan het totaal verkeerd hebben wat betreft zijn gedurfde speculaties over buitenaardse kosmonauten, maar zijn verdienste blijft dat het brede publiek zich voor het eerst echt bewust ging worden dat nog lang niet alles gezegd is over de oorsprong van de mens en zijn cultuur.

BUITENAARDSE KOSMONAUTEN (2)

Hoewel von Däniken de meest populaire auteur is in verband met het idee dat in vroegere tijden interstellaire ruimtevaarders onze aarde hebben bezocht, is hij niet de eerste die hiermee voor de dag kwam.

Blijkbaar heeft de man gespiekt bij schrijvers die vóór hem al met de Kosmonauten hadden geflirt. De Engelse LORD CLANCARTY bijvoorbeeld, die jaren eerder onder de welluidende naam BRINSLEY LE POER TRENCH een boek publiceerde met de veelzeggende titel *The Sky People*. Ook de Franse avonturier ROBERT CHARROUX verdedigde dit 'hemelvolk' al in zijn *Histoire inconnue des hommes* (1963). En diens landgenoten LOUIS PAUWELS en JACQUES BERGIER brachten de hypothese al naar voren in hun bejubelde en omstreden *Le Matin des Magiciens* (1960).

Maar al in de vorige eeuw schreef de theosofe H.P. BLAVATSKY in haar *Geheime Leer* dat in oeroude tijden zogenaamde 'Heren van Venus' onze planeet hadden bezocht.

Een aantal moderne auteurs werd in het bijzonder getroffen door de suggestie dat wonderlijke passages in de Bijbel en in oude Indische geschriften wel eens naar die kosmonauten zouden kunnen verwijzen. Het visioen van EZECHIËL bij de Kebarrivier bijvoorbeeld. De profeet zag tussen de wolken een voorwerp van blinkend metaal, waaruit gevleugelde wezens verschenen die werden voortgestuwd door een wiel in een wiel. Het geheel ging gepaard met vuurflitsen en een donderend geluid.

Ook de indrukwekkende manifestaties van Jahweh tijdens de Exodus naar het Beloofde Land, brachten sommigen tot gedurfde conclusies. Overdag gehuld in een wolk en 's nachts in een vlam, leidde Jah de Israëlieten door de woestijn. Was God een buitenaards wezen in een ruimtetuig? Zo ja, dan kon de mysterieuze en soms dodende Ark des Verbonds niets anders geweest zijn dan een elektrische generator!

Onthutsend zijn anders wel sommige passages in zeer oude Indische epen. In de Mahabharata is er sprake van goden die elkaar te lijf gaan tijdens verschrikkelijke luchtgevechten. Ze verplaatsen zich in zogenaamde Vimana's, toestellen die op eigen kracht vliegen en vuurwapens dragen. Bombardementen met vlammeende tuigen hebben desastreuze verwoestingen op aarde tot gevolg. De beschrijving van een kapotgeblakerde natuur en veraste dieren en mensen doet onvermijdelijk denken aan de kwalijke vernietigingskracht van onze moderne atoombommen en laserwapens.

Maar deze teksten werden in het Sanskriet opgesteld, en wel meer dan 2500 jaar geleden! De vrucht van een rijke verbeelding? Of de veridieke getuigenis van een archaische oorlogscorrespondent?...

BEEST VAN GEVAUDAN (1)

Tot op de dag van vandaag wordt in Frankrijk en elders geredetwist over de identiteit van een geheimzinnig Beest dat in de 18de eeuw in het toenmalige Franse bisdom Gevaudan meer dan honderd slachtoffers heeft verscheurd. Vluchtige getuigen spreken over een enorm wolfachtig wezen. Wás het een dolgedraaide wolf? Of een vermomde lustmoordenaar?

Het begint allemaal in juni 1764, als tussen Mende en Langogne naar het lijkt een woest roofdier de 14-jarige JEANNE BOULET verslindt. In augustus vindt men in die beboste streek nog twee uiteengereten kinderlijken. Lokale bewoners menen een monster te hebben gezien met een langwerpige muil en ongewoon grote klauwen. Nadat vijf nieuwe verminkte lichamen werden aangetroffen, sturen de Franse autoriteiten 57 dragonders naar Gevaudan, onder de leiding van kapitein DUHAMEL. Het bloeddorstige Beest in echter nergens te vinden. Andermaal vallen er slachtoffers; het hoofd afgerukt van de romp, soms zijn het enkel nog losse handen of voeten die men terugvindt.

De toenmalige Gazette de France belicht breeduit de feiten. LODEWIJK XV stuurt de gerenommeerde adellijke wolvenjager D'ENNEVAL naar Gevaudan. D'Enneval organiseert klopjachten met meer dan tienduizend deelnemers, maar de vraatzuchtige moordenaar lijkt een ongehoorde terreinkennis en een vooruitziende blik te bezitten en blijft onvindbaar. De lui van de streek hebben de mond vol over hekserij en weerwolven; ze krijgen schoon genoeg van die incompetenten heren van hoge afkomst.

De koninklijke jachtmeester ANTOINE DE BEAUTERNE neemt de handschoen op en gaat zélf op zoek naar het monster. En na drie maanden lukt het hem zowaar een enorme wolf neer te leggen.

Het echte Beest? Blijkbaar niet, want kort daarop beginnen de wilde slachtingen opnieuw. De boeren en kleine stadslieden van Gevaudan zijn radeloos. Op 19 juni 1767 organiseert de markies van APCHER een nieuwe drijfjacht in de bossen van Ténazeyre. Het is tijdens deze jacht dat een zekere JEAN CHASTEL, zoon van een beruchte wolvenmenner, een abnormaal grote wolf neerlegt met zilveren kogels, gegoten uit gesmolten Mariapenningen.

Het is een feit dat van dan af een einde komt aan de gruwelaffaire in Gevaudan. Wordt het Beest werkelijk door Chastel neergeschoten? En waarom die zilveren kogels? De vragen rond de mysterieuze identiteit van het bloedbeluste monster blijven gesteld. Tot op heden weet niemand met zekerheid wie of wat het Beest van Gevaudan werkelijk is geweest.

BEEST VAN GEVAUDAN (2)

De onlangs overleden GERARD MENATORY was een notoire wolvenspecialist; op zijn domein van vier hectaren in Lozère loopt een veertigtal wolven rond die hij had meegebracht uit heel Europa. Hij kende zijn beschermelingen door en door; men hoefde hem niet te vertellen hoe een wolf zich gedraagt. Welnu, Menatory ontkende met klem dat het gedragspatroon van het Beest van Gevaudan overeenstemt met dat van een wolf. De wolf is een schuw dier dat zeer zelden mensenvlees eet, en zeker geen razende, hoofdenafrukkende massamoordenaar.

Menatory sloot zich aan bij een aantal auteurs dat een verdenkende blik wierp op wolvenmenner ANTOINE CHASTEL, zoon van Jean, die 'toevallig' een einde aan de terreur lijkt te hebben gemaakt. Kende Jean Chastel het Beest? Waarschijnlijk, schrijft R.F. DUBOIS in zijn *Vie et Mort de la Bête de Gévaudan* (1988); zijn sadistische vader kon het inderdaad afgericht hebben met het doel te doden. En het was geen wolf, maar wellicht een geharnaste moordhond! Volgens Dubois zou het zelfs om een afstammeling kunnen gaan van de schrikwekkende oorlogshonden, eertijds gefokt en getraind om vijandige gelederen uiteen te slaan.

Maar vreet zo'n hond op dergelijk afschuwelijke wijze zijn slachtoffers op? En zo ja, wat was dan Chastels motief voor dit alles? Dubois antwoordt met een wedervraag: welk motief had de 15de eeuwse kindermoordenaar Gilles de Rays voor zijn laaghartige misdaden?...

BUITENZINTUIGLIJKE WAARNEMING

De zogeheten helderziende waarneming die zich soms spontaan voordoet in het dagelijkse leven is te ongrijpbaar en te zeldzaam om kritische wetenschapslui van haar bestaan te overtuigen. Toch voelde de Amerikaanse doctor in de wijsbegeerte J.B. RHINE intuïtief aan dat de door de rationalisten afgebakende mogelijkheden van de menselijke geest wel eens ver overschreden konden worden.

In 1927 begon Rhine aan een reeks laboratoriumexperimenten in de Duke universiteit, in de hoop doorslaggevend bewijs voor buitenzintuiglijke waarneming te krijgen. Vermits het hier om testen moest gaan die ook skeptici konden overtuigen, leek het raden van eenvoudige onzichtbare symbolen en het methodologisch analyseren van de resultaten hem het meest geschikt.

Zijn proeven komen neer op een eindeloze herhaling van het raden van zogeheten Zenerkaarten. Een Zenerpak bestaat uit 25 kaarten, met 5 verschillende tekeningen op: een cirkel, een ster, een kruis, golflijntjes, en een vierkant.

De proefpersoon zette zich aan het raden welke kaart op het spel boven zou komen, of welke kaart een assistent in gedachten had. De waarschijnlijkheidsrekening moest dan later uitmaken of de proefpersoon blijk had gegeven van helderziendheid. De proeven van Rhine waren een zodanig succes dat hij in 1934 zijn positieve resultaten durfde publiceren in het boek *Extra Sensory Perception*; de parapsychologische afkorting ESP (in het Nederlands BZW) was geboren.

Toch bleven de skeptici hun naam trouw. Buitenzintuiglijke waarneming lijkt immers niet te rijmen met zekere evident gebleken natuurkundige wetten. Dr. SOAL, die de proeven van Rhine herhaalde in de hoop diens resultaten te ondermijnen, moest later toegeven dat zijn eigen proefpersoon, een zekere SHACKLETON, niet alleen telepathisch en helderziend begaafd was, maar ook de toekomst kon voorspellen!

Hoewel rationalisten vanuit hun wereldbeschouwing (maar BZW hoeft niet per sé irrationeel te zijn) bleven volhouden dat positieve parapsychologische laboratoriumproeven ondeskundig werden uitgevoerd, gaven veel universiteiten hun zegen aan een parapsychologische afdeling. Tegenwoordig is er beduidend minder enthousiasme voor die bij uitstek dubbelzinnige psi-fenomenen; maar daar lijkt stilaan terug een kentering in te komen. Er zijn geraffineerder statistische en experimentele methodes ontwikkeld – onder andere de zogenaamde Ganzfeldtechniek – die sluitende garanties moeten bieden tegen fraude of misinterpretaties en die nu al tóch het gelijk van de skeptici schijnen tegen te spreken. De bekende parapsychologe SUSAN BLACKMORE, ooit volledig teleurgesteld in deze technieken, verklaarde onlangs haar vertrouwen te hebben gesteld in de verrassende experimenten aan de Schotse Universiteit van Edinburgh. Deze experimenten lijken inderdaad nieuw bewijsmateriaal ten gunste van de telepathie aan te dragen. Blackmore gaf toe dat áls telepathie bestaat, fundamentele natuurkundige inzichten grondig moeten herzien worden.

CARNAC (1)

Ooit in Zuid-Bretagne geweest? Dan ging u daar ongetwijfeld Carnac bezoeken, prehistorisch trekpleister nummer één in Frankrijk. Ten noorden van dit aardige stadje bevinden zich de zogenaamde alignements, min of meer in elkaars verlengde liggende rijen menhirs, opgesteld op de velden Menec, Kermario en Kerlescan. Deze monolietenrijen lopen parallel aan elkaar, over een afstand van meer dan drie kilometer. Naarmate de menhirs op hun respectievelijke veld de westelijke extremititeit bereiken, worden ze groter. Zo begint Menec met steenklompen van een halve meter en eindigt met menhirs van vier meter hoogte. Op Kermario staan zelfs kanjers van zes meter. In totaal staan er ongeveer drieduizend menhirs, waarvan vandaag slechts 30% op hun originele plaats.

De oudheidkundigen zijn het er over eens dat de alignements zo'n 4000 jaar geleden werden opgetrokken. Minder éénsluitend zijn de opvattingen over het waaróm van deze stenenrijen. Geen twijfel mogelijk dat de naburige dolmen enkelvoudige- of massagraven zijn; de menhirs schijnen echter niets gemeen te hebben met onze huidige grafstenen. 'Sinds twee eeuwen,' schrijft PIERRE-ROLAND GIOT in zijn monografie *Les Alignements de Carnac*, 'is men geen stap verder gekomen; ondanks al het volgekrabbelde papier en het hardnekkige opeisen van de waarheid door deze of gene.'

In een prehistorische – en per definitie schriftloze – cultuur is men aangewezen op archeologische vondsten. Die kunnen soms best indrukwekkend zijn, al onthullen ze meestal weinig of niets over de toenmalige wereldbeschouwing. Er zijn wel sporen die voor meerdere uitleg vatbaar zijn. De officiële wetenschap houdt het in het geval Carnac voorlopig bij een agrarisch of religieus doel. De oriëntatie van de alignements naar betekenisvolle zonnestanden zou kúnnen verwijzen naar een landbouwfunctie.

Er is ook een astronomische hypothese, die echter minder serieus wordt genomen door de academici. Toch hebben de Amerikaanse hoogleraar GERALD HAWKINS en zijn collega ALEXANDER THOM van Oxford het niet onmogelijk geacht dat hier sprake is van een maan- en zonneobservatorium; hun doorgedreven studie van Stonehenge in Zuid-Engeland steunde hen in deze opvatting. Als dit na verder onderzoek blijkt te kloppen, dan hebben we al een substantiële motief om onze mening over de

'primitieve' voorloper van de moderne mens te herzien.

CARNAC (2)

Aangaande de menhirs van Carnac hebben vele zogenaamde para-archeologen, occultisten en helderzienden hun eigen, vaak extravagante opvatting.

Wichelroedelopers en pendelaars menen vanuit menhirs een 'kracht' gewaar te worden, soms beschreven als spiraalvormige golven, die zij in verband brengen met de abstracte graffiti op de draagstenen van sommige dolmen. Ongetwijfeld een nader onderzoek waard.

Maar de volgende hypothesen getuigen meer van een speelse verbeelding dan van de wil om met een aannemelijke uitleg voor de dag te komen. In het prehistorische museum van Carnac hangt in één van de zaaltjes een waslijst van de meest hilarische verklaringen voor de alignements. Amerikaanse officieren zagen er tijdens de invasie van 1944 Duitse antitank opstellingen in. Von Dänikens epigonen denken uiteraard aan een raketbasis voor prehistorische kosmonauten. Maar de volgende theorie is leuker: tijdens een processietocht langs de stenen konden de priesters aan de lengte van iedere menhir zien in welke toonhoogte gezongen moest worden. En dan deze, voor de hand liggende, verklaring: die steenformaties zijn niets anders dan het kegelspel van prehistorische reuzen! Onder de Bretoenen zelf circuleert dan weer deze hardnekkige legende: lang geleden, toen de heilige CORNELIUS paus van Rome was, gebeurde het dat de christenen weer eens ongenadig werden vervolgd. Vrezend voor zijn leven liet Cornelius een ossekar volladen met zijn persoonlijke bezittingen en vluchtte naar het noorden. Na maanden te hebben gereisd, kwam hij ten slotte aan in Armor, het oude Bretagne. Bij Carnac draaide hij zich om en stelde verbaasd vast dat de Romeinse soldaten hem met duizenden waren gevolgd. Daar stonden ze, in de velden Menec, Kermario en Kerlescan. In wanhoop en met hemelse hulp veranderde Cornelius ze dan maar stuk voor stuk in steen. Ze staan er nu nog.

'Eén ding staat vast en is onweerlegbaar,' schrijft specialist ter zake Pierre-Roland Giot. 'En die conclusie trok de Franse schrijver GUSTAVE FLAUBERT al toen hij indertijd de raadselachtige alignements kwam bezoeken: de stenen van Carnac zijn GROTE stenen!'

CROWLEY ALEISTER

ALEISTER CROWLEY is zonet de beroemdste en meest succesvolle, dan toch de beruchtste magiër van de twintigste eeuw. Voor zijn extravagante levenswandel en erotische buitensporigheden eerde de Britse pers hem met de titel 'meest perverse mens van de wereld'.

Hij werd in 1875 geboren in het Engelse stadje Leamington. Als jonge snaak was Crowley danig gefrustreerd door de strenge eisen van het christelijk-fundamentalistische milieu waarin hij opgroeide. Toen al wist hij echter de aandacht op zich te vestigen, in het bijzonder van het vrouwelijke geslacht. In 1898 kreeg hij een boek in handen van SAMUEL MATHERS, een medeoprichter van het fameuze Britse geheime genootschap Hermetic Order of the Golden Dawn. Hiermee was Crowley's belangstelling voor het occulte voorgoed gewekt.

De Golden Dawn bracht oude magische rituelen in de praktijk; Crowley onderbrak voortijdig zijn studies en wist zich er lid van te maken. Maar door zijn

onhandelbaar gedrag en twistzaaiende provocaties duurde het niet lang voor hij met de autoritaire Mathers en zijn medeleden in conflict kwam en aan de deur werd gezet. De ondernemende aspirant-magiër stichtte dan maar een eigen magische broederschap en begon aan een geruchtmakende carrière.

Hij ontdekte toevallig dat ROSE KELLY, zijn kersverse bruid, sterk mediamiek begaafd was. Via haar dicteerde een 'kosmische intelligentie' het esoterische pamflet *The Book of the Law*, wat omzeggens Crowley's catechismus ging worden. Rose Kelly moest later tot haar schade ondervinden dat een leven naast de excentrieke en ambitieuze Crowley geen zegen was: ze stierf in een vlaag van waanzin (zo ook diens tweede vrouw).

Ondertussen joeg Crowley het uitgelezen gezelschap van de Golden Dawn op de kast door hun lichtschuwe rites te publiceren in zijn tijdschrift *The Equinox*. Zijn voorliefde voor seksuele magie – waarvan hijzelf nooit een geheim maakte – bracht hij op exuberante wijze in de praktijk. Zijn minnaressen volgden elkaar in hoog tempo op. De burgerij begon écht te knarsetanden toen aan het licht kwam dat Crowley ook niet vies was van rare spelletjes met dieren. Hij hield er overigens van het establishment op stang te jagen; bij gelegenheid kruigde hij zijn openbare voordrachten over magie met beledigingen aan het adres van gezagsdragers en gewaardeerde personaliteiten.

Crowley's hypnotische gaven waren berucht; hij zou een paar van zijn vijanden met gedachtekracht hebben vermoord. Na WO I stichtte hij in Cefalu op Sicilië de zogeheten abdij van Thelema. Het ene schandaal volgde op het andere. Toen Crowley ten slotte zelfs verdacht werd van rituele kindermoord, zag hij zich genoodzaakt het eiland te verlaten. Tijdens Wereldoorlog II zou hij gewerkt hebben voor beide strijdende partijen.

Hij stierf in 1947 op 72-jarige leeftijd, uitgeput door drugmisbruik en losbandige overdaad. Sommigen beweren dat Aleister Crowley een ontaarde charlatan was, anderen houden vol dat hij veel betekend heeft voor de herwaardering van de oeroude ceremoniële magie en het tantrische gedachtegoed.

Hoe dan ook, het lijkt geen twijfel dat hij er van hield op een Uilenspiegelachtige manier de brave burger tegen de haren in te strijken.

DRUÏDEN

De druïden waren de wijze mannen (soms vrouwen) of priesters van de Kelten, in onze contreien beter bekend als de oude Galliërs. Het weinige dat we van hen weten hebben we te danken aan een aantal Romeinse auteurs, die echter over hen oordeelden vanuit hun imperialistisch meerwaardigheidsgevoel. Volgens TACITUS zouden de druïden zich bezondigd hebben aan vreselijke mensenoffers, en JULIUS CAESAR beaamt dit. Caesar, die de Keltische mentaliteit en way of life tijdens zijn campagnes in Gallië van nabij moet gekend hebben, deelt in zijn oorlogsrapporten mee dat de druïden verboden hun heilige tradities schriftelijk vast te leggen (vandaar dat hun religieuze opvattingen vandaag ook niet bewaard zijn gebleven). Aankomende priesters moesten lange gedichten uit het hoofd leren, waarin de leerstellingen van de druïden waren opgenomen.

Vast staat wel dat de Kelten een veelgodendom aanhingen en in lokale natuurgeesten geloofden, dat ze zonneaanbidders waren en in het bijzonder bronnen, bomen en stenen vereerden. De maretak, een plant die parasitair op de eik groeit, beschouwden de druïden als een sacraal geneesmiddel. Tijdens de

zomer- en winterzonnepunt werd de maretak met een gouden sikkel ritueel van de eik gesneden. De druïden, die ook als magiërs, opvoeders en voorspellers optraden, zouden over een aanzienlijke astronomische kennis hebben beschikt. En volgens de Romeinse rapporteurs geloofden ze in reïncarnatie.

Rond 400 na Chr. kwamen de eerste christelijke zendelingen de Keltische contreien kerstenen en de wijsheid der druïden raakte in de vergetelheid. De Moeder Gods en tal van andere heiligen gingen de matronae en natuurgoden uit het Keltische en Gallo-Romeinse pantheon vervangen. Maar ondergronds zouden de leerstellingen der druïden tot op de dag van vandaag bewaard zijn gebleven. Dat althans verzekeren de leden van de actuele Britse Druid Order, opgericht in 1717. Tegenwoordig houden deze moderne druïden nog steeds midzomer en midwinterceremonies bij het neolithische Stonehengemonument in Wiltshire (dat inderdaad van lang vóór de komst van de Kelten dateert). In lange witte gewaden worden heidense rituelen opgevoerd, wat telkens weer een talrijk publiek weet te boeien. De hedendaagse druïden stellen zich tot taak de mensheid attent te maken op de spirituele kant van hun wezen. Hun lezingen en cursussen zouden een esoterische kennis bevatten die teruggaat tot de Kelten zelfs tot de wijsheden van het verloren gegane continent Atlantis.

EGYPTIAN CONNECTION

In 1992 werd Dr. SVETLA BALABANOVA van het Instituut voor Forensische Geneeskunde in Ulm betrokken bij een onderzoek naar het gebruik van drugs bij de oude Egyptenaren. Bij een scheikundige analyse van een stuk mummie van een Egyptische prinses die leefde rond 1000 vóór Christus, ontdekte doctor Balabanova sporen van nicotine en cocaïne. Het ongeloof van Svetla Balabanova betrof niet zozeer het feit dat ook de oude Egyptenaren al aan de drugs zaten, maar dat het om plantaardige substanties ging die pas 2500 jaar later door de Spaanse ontdekkingsreizigers in Zuid-Amerika zouden aangetroffen worden. Na herhaaldelijke toetsing van haar proeven waagde Balabanova het haar ontdekking te publiceren in het vakblad *Naturwissenschaften*. Onmiddellijk volgde er een storm van ongeloof, verdachtmakingen en zelfs bedreigingen van de kant van academische toxicologen, antropologen en oudheidkundigen. Er moest duidelijk geknoeid zijn geweest in Balabanova's lab, want iedereen wist immers dat de prehistorische Indianen en de oude Egyptenaren NOOIT contact met elkaar konden hebben gehad. In 1970 was de Noorse antropoloog Thor Heyerdahl met zijn papyrusvlot RA II in 57 dagen wel de Atlantische Oceaan overgestoken, maar er was verder geen enkele aanwijzing dat het ook de 'marine' van de Farao's gelukt was.

Nader onderzoek wees uit dat het Museum van Munchen geen recent geprepareerde nepmummie uit de 19de eeuw naar Balabanova had gestuurd (waarmee lokale bedriegers toen een aardige duit uit de zakken van westerse verzamelaars wisten te slaan). Overigens bevestigden nieuwe proeven op mummies in Manchester en bovendien op de eigenste mummie van Ramses II, dat de oude Egyptenaren wel degelijk cocaïne en tabak hadden gebruikt.

Zijn er duizenden jaren geleden dan toch handelscontacten geweest tussen Egypte en Zuid-Amerika? Er schijnt weinig reden te zijn om te geloven in uitgestorven Europese varianten van dezelfde plantensoorten. Sommigen opperen dat de oude Egyptenaren het Amerikaanse 'spul' misschien via een Aziatisch netwerk hebben

verkregen. Aanwijzingen dat er toen Aziatisch-Amerikaanse handelsbetrekkingen waren, schijnen inderdaad meer houvast te bieden. Maar velen achten een rechtstreeks contact via de Atlantische Oceaan toch niet uitgesloten. Wordt ongetwijfeld vervolgd.

EL DORADO

Toen de Spaanse Conquistadores in het begin van de 16de eeuw de Caraïbische kust van Zuid-Amerika hadden veroverd, hoorden ze voor het eerst van de Indianen over de legendarische El Dorado. El Dorado was de vorst van een machtig koninkrijk in het binnenland. Eens per jaar werd hij van zijn kostbare kleren ontdaan, op de naakte huid ingesmeerd met een soort lijm en vervolgens met stofgoud bespoten. Op die wijze verguld, werd de koning naar een meer gebracht en op ceremoniële wijze op een rad naar het midden geroeid. De vergulde vorst wierp zich dan in het water, waardoor al het goud van zijn lichaam werd gewassen. Deze plaatselijke ritus betrof een soort offer om de goden gunstig te stemmen.

De Spanjaarden hoorden later dat de hele procedure in feite iedere dag werd herhaald. Om zo morsig met stofgoud om te springen moest dat volk wel héél rijk zijn, besloten ze, en het duurde dan ook niet lang voor men aan een expeditie naar dat legendarische koninkrijk begon te denken.

De Duitse gouverneur van het gebied dat we vandaag kennen als Venezuela, ene AMBROSIUS EHINGER, was de eerste die zijn kans waagde. Onderweg beroofden zijn

Spaanse huurlingen plaatselijke Indianenstammen van hun goud en moordden er als duivels op los. Maar van El Dorado geen spoor.

Een tweede expeditie leidde evenmin tot resultaat. Ook HOHEMUT, Ehingers opvolger, trok er op uit. Zijn traject door het maagdelijke binnenland eindigde op een nachtmerrie. Hoewel ook Hohemut aanvankelijk een rijke goud buit aan de Indianen wist te ontfutselen, stierf negentig procent van zijn manschappen en ten slotte hijzelf als gevolg van rampzalige ontberingen.

De expeditie van de Spanjaard Jimenez de Quesada viel na een moeizame tocht Tunja binnen, de goudrijke stad van de Chibcha-Indianen. Het nabij gelegen Guatavitameer kon wel eens het heilige meer van El Dorado zijn, maar de hoeveelheid goud die ze er vonden, bevredigde de Spanjaarden niet. Andere expedities volgden, waaronder deze van de Britse filosoof Sir Walter Raleigh. Raleigh keerde zonder een cent terug naar zijn vaderland en zijn mislukte speurtocht kostte hem zowaar het hoofd.

De tol die al deze hebzuchtige ondernemingen hadden geëist was verschrikkelijk: duizenden conquistadores werden geveld door allerhande koorts, uitputting en een onafgebroken regen van giftige Indianenpijlen. Nog veel meer Indianen werden door de dolgedraaide goudzoekers gemarteld, verkracht en vermoord. Maar El Dorado bleef onvindbaar en de militaire expedities ernaar werden ten slotte stilgelegd. Vandaag blijft de niets ontziende jacht naar El Dorado – of wat hij voorstelt – in het Braziliaanse oerwoud onverminderd voortduren. Tot de laatste Indiaan en de laatste boom zijn geveld?

ELFEN VAN COTTINGLEY

Dat er elfen en kabouters zouden bestaan klinkt op het eerste gehoor zo kinderachtig en belachelijk dat het absurd lijkt om er een ernstig onderzoek aan

te wijden. Toch houden velen bij hoog en bij laag vol dat ze ooit een dergelijk natuurwezen hebben waargenomen. Waar of niet, zoals ieder paranormaal fenomeen zet ook dit vernuftige bedriegers of grappenmakers aan het werk. Het volgende frauduleuze geval is beroemd geworden omdat niemand minder dan de geestelijke vader van Sherlock Holmes het hardnekkig heeft verdedigd.

Het begon in de zomer van 1917. De tienjarige FRANCES GRIFFITH kwam uit Zuid-Afrika naar het dorpje Cottingley in Yorkshire om er te logeren bij haar zestienjarig nichtje ELSIE WRIGHT. Achter het huis van de familie Wright lag een groene vallei begrensd door een beek, en het was daar dat de meisjes regelmatig gingen spelen. Al vlug hoorden de ouders van Elsie vreemde verhalen over de contacten die de meisjes zouden hebben met elfen en andere elementengeesten. Elsie bleef zo doorzeuren dat vader Wright haar op een dag toestond zijn Midg camera mee te nemen. Toen de heer Wright 's avonds de belichte plaat ontwikkelde, verschenen er tot zijn verbazing een drietal dansende elfjes met vleugels en opwaaiende jurken. Op de achtergrond keek Frances recht in de cameralens. Twee maanden later, een nieuwe opname. Ditmaal ging het om Elsie in het gezelschap van een kolde-riek aardmannetje. De meisjes verzekerden vader Wright dat ze hoe dan ook geen bedrog hadden gepleegd.

Via leden van het Theosofische Genootschap – waar Elsie's moeder lid van was – hoorde de gerenommeerde schrijver ARTHUR CONAN DOYLE van deze opnames. Getroffen door de ontelbare doden die WO I eiste (waaronder zijn zoon en broer), was Doyle zich sterk voor spiritistische en andere paranormale fenomenen gaan interesseren. Hij stelde meteen een onderzoek in naar de zaak Cottingley.

Overtuigd van de oprechtheid van de twee meisjes verdedigde hij in 1920 in het tijdschrift Strand Magazine de affaire met vuur.

Later speelden Frances en Elsie het klaar om drie nieuwe foto's van elfen te nemen, ditmaal met een door theosoof EDWARD GARDNER opgestuurde Cameo camera.

Doyle kreeg steun in zijn overtuiging door de bevestiging van de authenticiteit van de opnames door de fotofirma Illingworth. Ook het Kodakbedrijf in Kingsway gaf toe dat er niet met de platen was geknoeid. Bovendien bleef de toen gerespecteerde helderziende GEOFFREY HODSON volhouden dat hij de bewuste elfen in Cottingley zélf had gezien.

Doyle stierf in de vaste overtuiging dat hij authentieke elfenfoto's in handen had gehad. Maar begin jaren tachtig bracht redacteur GEOFFREY CRAWLEY in een tiendelige artikelenreeks in het vakblad *The British Journal of Photography* de zaak Cottingley aan het wankelen. En uiteindelijk bekenden de nu bejaarde Elsie en Frances in een programma van de Yorkshire TV openlijk dat ze Conan Doyle en vele foto-experts bij de neus hadden genomen. Het bleek namelijk dat Elsie twee jaar vóór de beruchte foto's bij een fotograaf in Bradford had gewerkt. En daar had ze de vaardigheid ontwikkeld om later met de hulp van Frances met cut-artwork en double exposure de veelbesproken 'elfen' op de gevoelige plaat te krijgen. Of hoe twee slimme kinderen zelfs de alerte en nuchtere Sherlock Holmes om de tuin wisten te leiden.

ESOTERISCHE GESCHIEDENIS (1)

UMBERTO ECO heeft er in zijn lijvige roman *De Slinger van Foucault* eindeloos de draak mee gestoken. Zijn ironische visie weerspiegelt de mening van de

academische historici, die er absoluut niets van willen weten, zo ze er al ooit over gehoord hebben. We hebben het over de zogenaamde esoterische geschiedenis, onderwerp van recente bestsellers die miljoenen aan hun stoel kluisterden.

Maar wat is dat: esoterische geschiedenis?

Het uitgangspunt hierin is dat een occulte onderstroom de normale politieke, economische en socioculturele geschiedenis begeleidt en haar niet zelden beïnvloedt, zo niet uitlokt. Volgens de esoterici bestaat er een oeroude wijsheid, een archaïsche kennis die eens wereldomvattend was, maar die in de loop der eeuwen langzaam vergeten raakte. De wortels van die magische wijsheid zouden in legendarische continenten als Hyperborea, Lemurië en Atlantis gelegen hebben.

Het komt erop neer dat een select gezelschap van ingewijden die verloren gegane kennis toch van generatie op generatie zou doorgegeven hebben, tot in onze tijd. En het zouden deze geïnitieerden zijn die bij tijd en wijle voor de nodige koerscorrecties in de wereldgeschiedenis hebben gezorgd. Het klinkt als een historische samenzwering, en het is precies een dergelijk soort samenzwering die Umberto Eco als volkomen ongefundeerd van de tafel probeerde te vegen.

Officiële historici stellen dat esoterische geschiedschrijvers irrationele dromers zijn, die nauwelijks in staat zijn één concreet bewijs te leveren voor hun obscure stellingen. Maar de occulte geschiedenis vindt haar weg in (veelal lijvige) populaire publicaties over de geheimen van de Tempeliers, Koning Arthur, de piramiden, Stonehenge, de kathedralenbouwers, enzovoort. En een gretig publiek, niet gehinderd door het bestaan van rationele onderzoeksmethodes, vindt een merkwaardig genoeg in het verslinden van deze wonderlijke boeken.

Stoelen de occulte interpretaties van de geschiedenis volledig op volksverlakkerij of zijn er inderdaad verbanden te leggen tussen grote historische evenementen en een magische ondergrondse? Het weergalozes succes van menig esotericus bewijst in ieder geval dat veel mensen met heimwee schijnen terug te kijken naar een wereld waarin magie en mystiek minder in vraag werden gesteld.

ESOTERISCHE GESCHIEDENIS (2)

Een notoir esoterische geschiedschrijver was bijvoorbeeld de Duitse Katharenspecialist OTTO RAHN. Deze Rahn wordt zélf regelmatig geciteerd door meer recente esoterici die vooral de vermeende occulte achtergronden van het Derde Rijk belichten.

In 1931 werd Otto Rahn door nazi-ideoloog ALFRED ROSENBERG naar het Zuid-Franse bolwerk Montségur gestuurd om er de in mythische nevelen gehulde Graal op te sporen. De klassieke opvatting over de Graal is dat het de beker zou zijn geweest waaruit Christus dronk tijdens het laatste avondmaal. Voor Rahn betrof het eerder een edelsteen waarin in runenschrift een oeroude esoterische overlevering zou gegrift staan. Geen wonder dat de nazi's die steen wel eens van nabij wilden zien. Volgens de middeleeuwse eposchrijver WOLFRAM VON ESCHENBACH heette de Graalburcht Montsalvat, en Rahn achtte het waarschijnlijk dat hiermee de burcht Montségur in de Franse Languedoc werd bedoeld. Was de Graal er nog ergens te vinden?

De eerste expeditie van Rahn werd een mislukking: nergens een Graal te bespeuren. Hij keerde terug naar Duitsland en schreef Kruistocht tegen de Graal, een boek dat door HIMMLER geestdriftig werd ontvangen. Hierin oppert Rahn het vermoeden dat de Graal misschien in de grotten van Sabarthez verborgen ligt,

vlakbij de heuvel van Montségur. In 1937 keert hij terug met een tweede expeditie, en volgens sommige esoterici ditmaal met succes: Rahn zou inderdaad de Graal gevonden hebben, maar wegens omstandigheden niet in staat zijn geweest het sacrale voorwerp naar Duitsland over te brengen.

Rahn wordt bevorderd tot SS-kolonel, maar in 1939 pleegt hij zelfmoord omdat hij de racistische nazi-interpretatie van de Graal niet kon verzoenen met zijn eigen idealistische overtuigingen. Een andere versie luidt echter dat Rahn door de nazi's werd gefusilleerd of vergiftigd nadat zijn homoseksuele geaardheid aan het licht was gekomen.

Hoe dan ook, in 1943 werd de ruïne van Montségur door Duitse geleerden grondig onderzocht. Himmlers SS zou, alweer volgens de esoterici, de Graal naar het kasteel Wewelsburg in Westfalen hebben overgebracht. En toen de geallieerden Duitsland binnenvielen, zouden een aantal hoge SS-officieren de Graal ten slotte met een vliegtuig naar een onbekende bestemming hebben vervoerd.

EXORCISME (1)

Midden jaren zeventig joeg een schokkende en verontrustende film van regisseur WILLIAM FRIEDKIN menig bioscoopbezoeker de daver op het lijf. Het verhaal van *De Exorcist* – naar een occulte thriller van W. P. BLATTY – draait rond een twaalfjarig meisje dat alle bizarre tekenen van bezetenheid vertoont en door twee volhardende jezuïeten uiteindelijk wordt verlost van haar demonische kwelgeest. De finale duiveluitbanning was zo overweldigend en beklemmend dat zelfs de koelste kikker er zich onbehaaglijk begon bij te voelen (tegenwoordig zijn we wel wat meer gewoon).

Hoewel men zich kan geruststellen met het idee dat het maar om een griezelfilm gaat, zijn de vreemde lotgevallen van het onfortuinlijke meisje uit *De Exorcist* gebaseerd op ware feiten.

Bezetenheid en poltergeistverschijnselen hebben iets met elkaar gemeen. In beide gevallen is het slachtoffer of de uitlokker veelal een jeugdige of hysterische persoonlijkheid. Bij poltergeistfenomenen gaat het om klop geluiden, het verschuiven van meubilair, rondvliegende voorwerpen, enzovoort. Allemaal veroorzaakt door een onaanwijsbare kracht die uitgaat van één labiel individu. Hoewel zogenaamde bezetenen eveneens 'paranormaal' op hun omgeving kunnen ingrijpen, is hun eigen persoonlijkheidsverandering het meest in het oog lopend. Men zou het een Dr. Jekyll en Mr. Hyde-transformatie kunnen noemen, want de nieuwe persoonlijkheid die zich plotseling aankondigt, is doorgaans even onsympathiek en gewelddadig als de boosaardige Mr. Hyde uit de griezelklassieker van R.L. STEVENSON. Slachtoffers van bezetenheid krijgen vaak stuip trekkingen en schrikwekkende tics, waarbij hun lichaam de meest onnatuurlijke houdingen aanneemt en hun gezicht tot een verwrongen masker plooit. Ze roepen en tieren, kramen ordinaire en schunnige taal uit, geven soms blijk van een bovenmenselijke spierkracht. Ook kunnen er op hun huid bizarre tekens en soms hele woorden verschijnen.

Psychoanalytici vermoeden dat 'bezetenheid' een explosieve veruiterlijking is van verdrongen seksuele en agressieve impulsen. Het slachtoffer zou via een afgesplitste persoonlijkheid al zijn verboden driften kunnen ventileren, driften die hij of zij in het gewone leven niet kan kanaliseren of in een sociaal aanvaardbare vorm gestalte geven. Het zou een verklaring kunnen zijn voor het feit dat er in het ver-

leden relatief veel gevallen van bezetenheid voorkwamen in de strenge en celibataire kloostergemeenschappen.

EXORCISME (2)

Het verschijnsel bezetenheid is, hoewel zeldzaam geworden, nog steeds de wereld niet uit. Toen de film *De Exorcist* midden jaren zeventig volle zalen trok (in de loop van de opnamen kwamen negen medewerkers om het leven en brak er op de set een onverklaarbare brand uit), verzekerden verscheidene moderne exorcisten dat bezetenheid tegenwoordig zelfs meer voorkwam dan het grote publiek vermoedde. De geschreven pers liet maar wat graag zelfverzekerde duiveluitbanners op haar lezers los die in geuren en kleuren hun ervaringen met het verschijnsel uit de doeken deden.

Hoewel de katholieke kerk voor een groot deel met haar tijd meegaat en het hoofd buigt voor de wetenschappelijke verworvenheden, is ze altijd trouw gebleven aan haar geloof dat er zoets als een duivel en misleidende demonen bestaan. Het kwade is voor de Kerk niet alleen een abstract begrip of iets waar enkel de mens verantwoordelijk voor is. Er zou een persoonlijke en kwaadverspreidende vijand van God bestaan, en die vijand is de grote mensenverleider Satan (overigens is bezetenheid een universeel geloof).

Toch blijft de Kerk in haar oordeel over eventuele gevallen van bezetenheid voorzichtig. De evolutie in het psychologische en psychiatrische onderzoek is de roomse gezagdragers niet ontgaan. Veel symptomen van geestesziekte doen op het eerste zicht vreemd aan, maar zijn bij nader onderzoek rationeel te verklaren als de expressies van een onevenwichtig gevoelsleven. Toch kan het volgens de Kerk wel eens gebeuren dat Satan een individu in zijn macht krijgt en zich via hem manifesteert.

Ieder individueel geval wordt eerst grondig onderzocht, alvorens de plaatselijke bisschop zijn toestemming geeft om een exorcisme uit te voeren. Er zijn in het bijzonder drie aanwijzingen die kunnen bepalen of men met een authentieke bezetenheid te doen heeft: 1) het slachtoffer uit zich in een hem onbekende taal, 2) hij geeft blijk van een bovenmenselijke spierkracht, 3) hij is op de hoogte van feiten die hij normaliter niet kan weten. De parapsycholoog is vertrouwd met deze drie voorwaarden; voor hem zijn ze enkel het werk van nog onbekende krachten in de menselijke geest. Maar volgens de Kerk gaat het om de onmiskenbare tekenen van Satans aanwezigheid.

Het eigenlijke exorcisme, uitgevoerd volgens de richtlijnen van het *Rituale Romanum*, kan uren of zelfs dagen in beslag nemen. En veelal met waarneembaar succes. Suggestie? Vermoedelijk. Maar wie zei alweer: 'De best geslaagde list van Satan is de mensen doen geloven dat hij niet bestaat'?

GENEESKUNDE ALTERNATIEF (1)

Hoewel vernuftige technologische apparatuur en verregaand fundamenteel onderzoek de laatste decennia een ware revolutie in de medische wetenschap hebben bewerkstelligd, blijven veel zieken meer dan ooit hun vertrouwen schenken aan de zogeheten alternatieve of paranormale geneeswijzen. De orthodoxe arts of dokter haalt hiervoor zijn schouders op en spreekt over suggestie, bijgeloof en irrationalisme. Toch verzekeren veel patiënten baat te hebben gevonden bij een magnetiseur, homeopaat, gebedsgenezers of kruidendokter nadat hun ziektegeval

door de officiële geneeskunde als hopeloos werd geklasseerd. Het zal hen dan een zorg wezen dat deze therapieën veelal op een principe berusten dat rationeel gezien kant noch wal raakt; voor hen blijft het voornaamste dat ze verlichting vonden van hun kwaal.

Het massale vertrouwen in een soms ronduit magische geneeskunde bleek uit de exodus van ontelbare hulpbehoevenden naar de Filippijnen in de jaren zeventig. Deze wanhopige zieken gaven gehoor aan het gerucht dat de wereldpers verspreidde over Filippijnse wondergenezers die succesvolle operaties zouden uitgevoerd hebben zonder eigenlijke chirurgische ingreep, verdoving of hygiënische voorzorgen. Ze klauwden gewoonweg met hun vingers naar het zieke lichaamsdeel en haalden stevast een bloederig gezwel boven. Later bleek dat de huid op die plek zelfs niet open was geweest.

Volgens de orthodoxe medici ging het allemaal om zuivere goochelarij, maar in het bijzonder de alternatieve pers bleef hardnekkig de zaak verdedigen.

Er zijn academici die het de moeite waard vinden paranormale geneeswijzen op hun werkzaamheid te toetsen. Zo schijnen proeven van de Amerikaanse dokter DOLORES KRIEGER de doeltreffendheid van handoplegging te hebben aangetoond. Ze stelde namelijk vast dat gebedsgenezers en charismatische handopleggers effectief in staat waren het hemoglobinegehalte in de rode bloedlichaampjes te doen toenemen. Hoe het precies in zijn werk ging, dat wist dokter Krieger niet te vertellen. Maar volgens haar hield het ongetwijfeld verband met de menselijke wil en het geloof.

Voor de honderden geregistreerde en niet-geregistreerde patiënten die ooit 'wonderbaarlijk genezen' het bedevaartsoord Lourdes verlieten, is de veronderstelling van dokter Krieger overigens nooit anders dan vanzelfsprekend geweest.

GENEESKUNDE ALTERNATIEF (2)

Als een reguliere behandelingsmethode een patiënt niet bevredigt of niet kan helpen, is deze laatste niet zelden geneigd zijn toevlucht te zoeken tot een alternatieve aanpak. En ondanks de hoge vlucht van de medische wetenschap ontbreekt het daar tegenwoordig niet aan.

De behoefte aan een alternatieve behandeling blijkt uit het succes van bijvoorbeeld de acupuncturisten, die naalden steken in specifieke punten die op de zogeheten lichaamsmeridianen liggen (die niet corresponderen met enig bekend fysiologisch circuit uit de westerse geneeskunde). Het is een oude Chinese praktijk die vooral verlichting schijnt te bieden bij psychosomatische ziektebeelden. Er bestaat ook zoiets als acupressuur, waarbij de naaldenimplanting wordt vervangen door het drukken van de wijsvinger op uitgezochte punten op het lichaam.

Ook de fytotherapie of kruidengeneeskunde blijkt heilzaam te zijn voor bepaalde ziekten. Dat kan soms ook gezegd worden van de homeopathie. De homeopathische behandeling bestaat erin een ziekte te bestrijden door toediening van een nauwelijks nog op te sporen hoeveelheid van de eigenlijke ziekteverwerker.

Sommige artsen schijnen de gewone geneeskunde of allopathie te combineren met homeopathische technieken, maar de meesten geloven niet in de doeltreffendheid van een dergelijke onorthodoxe aanpak. In 1988 werden de Franse professor Benveniste en zijn collega's van het INSERM U 200 labo bij Parijs nog van academische zijde aangevallen en zo goed als gebroodroefd omdat ze het in het wetenschappe-

lijke tijdschrift Nature hadden gewaagd het principe van de homeopathie te verdedigen.

Helemaal verdacht voor de wetenschap (wegens het totaál ontbreken van een aantoonbaar oorzakelijk verband) zijn de geneeswijzen door handoplegging of als gevolg van helderziendheid. De beroemde Amerikaanse paragnost EDGAR CAYCE is wel

het typevoorbeeld van de laatste soort genezers. In trance zag deze ongeschoolde helderziende een soort röntgenopname van zijn cliënt, en zo kon hij meteen weten wat er met hem mis was. Spontaan schreef hij de medicatie voor waarvan hij de naam nauwelijks kon uitspreken.

En als dat nog niet helpt, probeer het dan met de edelsteentherapie. Of de iristherapie. Of de Bachbloesemtherapie. Of de aromatherapie. Of de bio-energetica. Of holistische massage. Of, waarom niet, de lachtherapie...

GILLES DE RAYS

In het Franse departement Vendée, een honderdtal kilometer ten zuidoosten van Nantes, bevindt zich het middeleeuwse slot van Tiffauges. In de 15de eeuw woonde hier een zekere baron GILLES DE RAYS, een edelman die de geschiedenis inging als wellicht de meest ontaarde man die ooit heeft geleefd.

Gilles werd geboren in 1404 en toen hij tien was stierven zijn ouders kort na elkaar. Zijn boosaardige grootvader, JEAN DE CRAON, moest verder voor zijn opvoeding zorgen. Op 16-jarige leeftijd werd Gilles uitgehuwelijkt aan CATHARINA VAN THOUARS, een rijke en vrome dochter van een Bretoense kasteelheer. Gilles begon zijn militaire loopbaan in alle eer met zijn deelname aan de beroemde ontzetting van Orléans, aan de zijde van JEANNE D'ARC. Zijn gedrag op het slagveld was zo 'voorbeeldig' dat de nieuwbakken koning KAREL VII hem tot Maarschalk van Frankrijk uitriep. Maar nadat Jeanne later door de Engelsen tot de brandstapel was veroordeeld, keerde Gilles in 1432 ontgoocheld terug naar zijn landgoed in Bretagne.

Hier begon hij zijn losbandig leven met het organiseren van wilde drinkgelagen. Algauw ontwaakte in hem een onnatuurlijke en kwaadaardige passie voor jonge kinderen. Het begon met relatief onschuldige spelletjes en het eindigde met foltering en verkrachting. Door zijn buitensporige levensstijl had Gilles zich inmiddels tot de nek in de schulden gestoken. Hij liet een zekere FRANSCESCO PRELATI uit Rome overkomen, een obscure alchemist die hem beloofde zijn schatkist opnieuw te vullen. Maar Prelati bleek een duivelaanbidder te zijn, en hij eiste van Gilles kinderbloed als plengoffer. Voor Gilles, die reeds talrijke kinderen had misbruikt, bleek de volgende stap maar een klein probleem. Hij werd de aanloop tot een eindeloze reeks rituele slachtingen. Zijn knechten GRIARD en POITOU, en het onzalige besje PERRINE MARTIN ontvoerden talloze jongens en meisjes, die ten slotte in de kerkers van Tiffauges en Machecoul terechtkwamen in afwachting van hun verschrikkelijk lot.

Maar op een dag kreeg JEAN DE MALESTROIT, bisschop van Nantes, lucht van de zaak. De radeloze ouders van de vermiste kinderen hadden in wanhoop zijn hulp afgesmeekt. Het spoor leidde naar Tiffauges. Gilles werd ter verantwoording geroepen en er volgde een rechtszaak. Tijdens de verhoren kwam aan het licht dat hij en zijn medeplichtigen meer dan tweehonderd kinderen hadden verkracht en

vermoord. Op 26 oktober 1440 stierf Gilles de Rays op de brandstapel. Tot vandaag blijft hij voortleven in de sprookjes als de vraatzuchtige reus voor wie geen enkel kind veilig is.

GLOZEL

Op 1 maart 1924 stoot de jonge Franse boer EMILE FRADIN tijdens het ploegen op zijn akker, op het eerste van een reeks zonderlinge oudheidkundige voorwerpen. De vondsten zullen een controverse in de wetenschappelijke wereld ontketenen die nauwelijks haar weerga kent. De plaats is het onooglijke dorpje Glozel, vlakbij Vichy, en de gewraakte stukken zijn kleitabletten, potscherven, bewerkte beenderen, keramiek, allemaal gevonden op de plaats die een middeleeuwse glasoven blijkt te zijn. Zijn eerste vondsten bewaart Fradin stilzwijgend in zijn schuur. Tot een jaar later de jonge dokter MORLET zich voor die rariteiten begint te interesseren. Wat Morlet vooral intrigeert, zijn de talloze bizarre tekens op de tabletten en de beenderen. Die tekens lijken sterk op letters van het Phoenicische alfabet, waar het westerse van is afgeleid. Het probleem is dat ze enkel en alleen in Glozel werden aangetroffen; zodat het er eerder op lijkt dat Fradin ze zélf gegraveerd heeft, dan dat ze de oudste vorm van een Europees schrift zouden vertegenwoordigen.

De troebele sfeer die Fradins vondsten in academische milieus zal teweegbrengen, begint met ene dokter CAPITAN die bereid is een brochure aan Glozel te wijden op voorwaarde dat HIJ de eer van de vinder krijgt. Morlet geeft hem lik op stuk, waarop Capitan verkondigt dat Fradin een bedrieger is. Fradin krijg processen aan zijn been wegens het vragen van toegangsgeld voor een zozegd valse collectie oudheden. Een Franse commissie komt naar Glozel en verklaart na onderzoek dat de stukken toch authentiek zijn; maar een Brits comité is het daar dan helemaal niet mee eens. Leden van de laatste groep maken overigens Fradin het leven zuur door hun pogingen hem met ontterende kunstgrepen in de val te lokken. De zaak haalt de kranten tot ver in het buitenland.

De archeoloog CAMILLE JULLIAN houdt inmiddels de vondsten van Glozel voor authentiek, maar beweert dat de tekens magische formules zijn, opgetekend tijdens de Romeinse periode. RENE DUSSAUD, conservator bij het Louvre, houdt echter hardnekkig vol dat Fradin die voorwerpen zelf in de grond heeft gestopt. Fradin klaagt hem aan wegens eerroof en wint het proces. SALOMON REINACH, een autoriteit op het gebied, besluit na grondig onderzoek ter plekke, dat de voorwerpen minstens 6000 jaar oud zijn. Maar zijn vijanden in het academische milieu lachen hem vierkant uit.

In 1974 wees een moderne dateringsmethode ten slotte onweerlegbaar uit dat althans een deel van de voorwerpen meer dan 2000 jaar oud is. De raadselachtige lettertekens werden echter nooit ontcijferd en de huidige generatie prehistorici schijnt zich angstvallig uit de buurt van het zo omstreden Glozel te houden.

HEKSERIJ

In 1951 verviel in Engeland de zogenaamde Wet op de Hekserij. De Britse autoriteiten waren van mening dat een dergelijke wet absurd was, gezien het nu wel duidelijk moest zijn dat zoiets als hekserij nooit had bestaan. De antropologe MARGARET MURRAY stelde dat de heksencultus een historisch feit was geweest, maar dat het om ritenging die gebaseerd waren op een neolithische

vruchtbaarheidsreligie. Voorwerp van aanbidding was toen de Grote Moedergodin, waarvan symbolische afbeeldingen te vinden zijn op talloze megalithische monumenten.

De omstreden avonturier GERALD GARDNER verzekerde in zijn boek *Witchcraft Today* dat deze cultus in feite nooit was weggeweest en nog steeds in Engeland werd gepraktiseerd door honderden mannelijke en vrouwelijke heksen. Zeker is dat Gardners boek een ware moderne heksenrevival tot gevolg had.

De zogeheten wiccacultus, die vandaag vooral in de Verenigde Staten floreert, verschilt fundamenteel van de vermeende linke streken van de Satansdochteren uit de 16de en 17de eeuw. De wicca-adepten hebben geen uitstaans met de christelijke duivel, maar inspireren zich inderdaad op de natuurverering uit prehistorische tijden. Hun motieven zouden enkel heilzaam zijn; vandaar hun naam Witte Heksen. Ze zijn gegroepeerd in zogenaamde covens en beoefenen er een soort natuurlijke magie, ten dele gebaseerd op de inmiddels vrijgegeven rituelen van de Britse Golden Dawn.

Er bestaan echter covens die wél steunen op de vermeende Satanische praktijken van weleer. Hoewel het er nu naar uitziet dat de contacten met de Grote Verleider enkel bestonden in de op hol geslagen verbeelding van gefrustreerde inquisiteurs, worden in die laatste covens zwarte missen opgedragen en tovert men er tegen de sterren op. De leden schijnen er zich te vermaken zoals de keurige ambtenaar die zich tijdens het weekend als 'pistolero' uitleeft in een bordkartonnen westerndorp. Toch zijn er die verzekeren dat ze te lijden hebben gehad van kwade invloeden uit die hoek. Hoewel het merendeel van deze aantijgingen louter op verzinzel of suggestie berust, kan men hier en daar misbruik van nog ongeëxploreerde paranormale krachten niet uitsluiten.

Een belangrijk verband tussen de oude en nieuwe heksen is de nadruk op de erotiek. De gecombineerde ritualisering van twee fundamentele menselijke obsessies, religie en erotiek, schijnt de voornaamste aantrekkingskracht uit te oefenen op de talrijke adepten van de heksencultus. CECIL B. DE MILLE's formule van diens succesvolle bijbelfilms is ook hier zeker van toepassing: "Sex en religie: altijd prijs!"

HOLLE AARDE (1)

Het idee dat de aarde hol is en niet vol, zoals de geologen het over het algemeen aanemen, is zeer oud. In voorchristelijke Aziatische geschriften is er soms sprake van een Koning van de Wereld die in het binnenste van de aarde woont en van daaruit de oppervlaktewereld leidt. Deze legende leeft tegenwoordig verder in de theosofische speculaties rond de machtige stad Agharta (of Shamballah), ergens diep onder de Tibetaanse bergketens. Naar verluidt zou de Koning van de Wereld er nog steeds verblijven en geïnformeerd worden door de bemanning van zijn ongreepbare UFO's.

Vreemd genoeg blijkt zelfs de 17de eeuwse astronoom EDMUND HALLEY, ontdekker van de naar hem genoemde komeet, geloofd te hebben dat de aarde uit drie concentrische bollen bestaat die elk bewoond zijn.

In de vorige eeuw was het de Amerikaanse infanterieofficier JOHN SYMMES die de holle-aardetheorie relatief populair maakte. In 1818 deed Symmes een oproep aan verscheidene staatshoofden om een expeditie op touw te zetten naar de noordpool, teneinde de betwiste theorie te toetsen. Hij was er zeker van dat de oceanen langs polaire gaten naar het binnenste van de aarde stroomden. In onze aarde, zo

redeneerde Symmes, moeten zich nog eens vijf bollen bevinden, die als Russische poppetjes in elkaar zitten; iedere bol draagt eigen levensvormen. Uiteraard namen de officiële instanties Symmes niet in ernst.

De Britse auteur BULWER LYTTON, gebruikte het idee voor zijn merkwaardige roman *Het Komende Ras*. Hierin voerde hij een ver gevorderde beschaving ten tonele die in het binnenste van de aarde woont. Zij had de macht over destructieve energie die ze Vril noemde en waarmee ze de mensheid aan de oppervlakte hoopte te domineren.

Hoewel het enkel om fictie ging, verklaarden enige Duitse fantasten in de jaren dertig dat zo'n superras wel degelijk bestond. Zij stichtten in Berlijn het zogenaamde Vrilgenootschap, dat een onderzoek naar de raadselachtige Vrilenergie moest instellen. Het heet dat zelfs ADOLF HITLER gewonnen was voor het idee; hij liet verschillende expedities vertrekken die de toegang tot de binnenwereld moesten vinden. De Amerikaanse strijdkrachten blijken hem voor te zijn geweest; als we tenminste aannemen dat de eerste atoombom iets te maken heeft met de Vrilenergie van het Komende Ras uit het binnenrijk.

HOLLE AARDE (2)

De notoire Amerikaanse skepticus MARTIN GARDNER laat in zijn klassiek geworden

pamflet *Fads and Fallacies in the Name of Science* met onverholen spot een aantal beruchte pseudo-wetenschappers de revue passeren. De man die misschien de meest zonderlinge theorie over de structuur van ons universum naar voren heeft gebracht was een zekere CYRUS REED TEED. In 1869 kreeg deze Amerikaanse kruidentherapeut het visioen van een liefvallige vrouw die hem de ware aard van onze wereld openbaarde: de mensheid woonde op de binnenkant van een kogelronde luchtbel, opgehangen aan het niets. In die holte hingen de zon, de maan en de sterren.

Hoe komt het dan dat wij door een omhooggerichte telescoop de andere kant van de wereld niet zien? Heel eenvoudig, verklaart Teed, de atmosfeer is te dicht. In het midden hangt de werkelijke zon, half licht, half duister; de lichtbron die wij dagelijks waarnemen is hier slechts een bedrieglijke weerkaatsing van. En de maan is dan weer een weerkaatsing van onze holle aarde.

Teed was sterk overtuigd van zijn gelijk, schrijft Gardner. Hij vergeleek zichzelf graag met miskende astronomen, zoals GALILEI. De vrouw uit zijn visioen had hem verteld dat hij een soort nieuwe Messias zou worden, wat Teed maar al te graag wilde geloven. Maar zijn echtgenote liet hem in de steek en nam hun enig kind mee. De nieuwe Messias liet het niet aan zijn hart komen en begon als rondreizende prediker zijn verbijsterende kosmologie te propageren. In 1886 richtte hij het tijdschrift *The Guiding Star* op en werd de leider van de zogenaamde Koreshgemeenschap, die weldra duizenden volgelingen ging aantrekken. Drie op de vier waren vrouwen, schrijft Gardner, maar Teed was dan ook een charmante verschijning "met ogen die gloeiden als brandende kolen"...

In 1908 stichtte Teed in Florida de stad Estero en noemde ze 'Het Nieuwe Jeruzalem'. Evenals de Hollandse Godsgezant LOU DE PALINGBOER had Teed bij leven voorspeld dat hij nooit ging sterven. Maar ook in dit geval liet de natuur zich niet van de wijs brengen: Teed werd in 1908 vermoord door een politiemann. De Koreshgemeenschap bleef nog standhouden tot in de jaren veertig, maar ging dan

ten onder aan innerlijke twisten. Het luchtbeluniversum van Cyrus Teed was uiteengespat.

HYPNOSE (1)

Indertijd raakte in Vlaanderen een leraar ernstig in de problemen nadat hij zijn klas bij wijze van experiment onder lichte hypnose had gebracht. Naderhand bleek dat een paar meisjes er een duizelig hoofd aan had overgehouden. De zaak haalde zelfs het televisiejournaal en de arme leraar zal wel nooit vermoed hebben dat het amateuristisch toepassen van hypnose zo'n verregaande gevolgen kon hebben. Maar wat is dat eigenlijk hypnose? In 1774 stelde de Zwitserse arts ANTON MESMER vast dat enkele van zijn patiënten spontaan genazen nadat hij met zijn handen strijkbewegingen langs hun lichaam had gemaakt. Mesmer dacht dat hijzelf een soort magnetische kracht of fluïde uitstraalde; hij noemde die helende kracht 'dierlijk magnetisme'.

Tien jaar later ontdekte een zekere markies DE PUYSÉGUR per toeval de 'magnetische slaap', voorloper van de eigenlijke hypnose. Hij kon iemand in trance brengen door lichtjes over diens hoofd te strijken. Rond 1840 postuleerde de Schotse chirurg James Braid dat een specifieke handeling voldoende was om bij gedisperseerden een uitzonderlijk neurologisch proces op gang te brengen. Braid meende dat de trancetoestand de zintuiglijke receptiviteit en de fysiologische weerbaarheid beduidend kon verhogen. Zonder dat Mesmer het wist, waren zijn spectaculaire genezingen hieraan te danken geweest.

In die dagen ontstond veel commotie rond allerhande paranormale bijwerkingen van wat men in het bijzonder het 'somnambulisme' noemde, een zeer diepe en eerder zeldzame vorm van hypnose. Een aantal academisch gevormde onderzoekers verklaarde dat hun proefpersonen ook in staat waren geweest onder andere geblinddoekt te lezen en tot wat men tegenwoordig remote viewing noemt: 'kijken' op afstand. Net als vandaag weigerde het wetenschappelijke establishment van toen deze 'irrationele' aanspraken in ernst te nemen.

Eind 19de eeuw bracht de Franse psychiater Jean-Marie CHARCOT hypnose in verband met hysterische en psychosomatische ziekten. Via hypnose – volgens Charcot slechts werkzaam door aanraking van een hysterisch aangelegde proefpersoon – kon hij kunstmatig de vaak guignoleske fysieke symptomen opwekken waaraan zijn hysterische patiënten leden.

Charcots leerling Pierre JANET toonde korte tijd later proefondervindelijk aan dat suggestie (soms zelfs telepathische inductie) hiervoor al voldoende was, en niet slechts bij labiele individuen.

SIGMUND FREUD, een vriend van Jean-Marie Charcot, vermoedde dat zowel hysterie als hypnotische suggestie in verband stond met een onbewust zielenleven. Volgens Freud bezat de mens de kracht om zonder dat hij het zelf beseft zijn eigen lichaam ziek te maken. Om te weten wát die kracht activeerde, moest het onbewuste van de betrokkene geanalyseerd worden. Klaar zien in de verdrongen psychologische problemen betekende voor Freud ook meteen fysieke genezing. Herhaalde suggesties van een hypnotiseur brengen iemand in een totaal ontspannen toestand. De betrokkene zal alles uit zijn bewustzijn bannen, zodat enkel nog de stem van de hypnotiseur tot hem doordringt. Richtingsturende vragen kunnen hem geleidelijk aan in contact brengen met zijn eigen onbewuste.

Hypnose heeft niets met hocus-pocus te maken, al willen op effect jagende

toneelhypnotiseurs dat soms graag doen geloven aan hun sensatiebelust publiek. Op zich is het ook niet gevaarlijk, maar als je iemand begeleidt naar zijn onbewuste, moet je er hem later ook uithalen en niet halverwege zijn hand loslaten. Het kan gebeuren dat je op die wijze een halve slaapwandelaar de deur uitlaat. En voor slaapwandelaars is het tussen het drukke verkeer niet zo veilig.

HYPNOSE (2)

Om aansluiting te krijgen met hun verborgen mentale roerselen bracht Freud zijn cliënten aanvankelijk onder hypnose. Later gaf hij er de voorkeur aan hen bewust over hun kinderjaren te laten vertellen. Een klassieke psychoanalyse verloopt nog steeds volgens deze procedure: de cliënt ligt rustig op een divan en haalt spontaan herinneringen op, terwijl de therapeut achter hem op een stoel zit en notities neemt.

Toch wordt hypnose nog steeds toegepast als therapeutisch middel. De zogeheten hypnotherapeuten brengen hun cliënten in een vernauwde bewustzijnstoestand en maken gebruik van de verhoogde ontvankelijkheid waarin ze dan verkeren. Zo zouden bepaalde psychische problemen relatief eenvoudig kunnen opgelost worden. In een aantal sessies kunnen steeds dezelfde suggesties herhaald worden, zodat bijvoorbeeld angsten, fobieën of slechte gewoonten gaandeweg afnemen.

Ook lichamelijke klachten kunnen vaak met hypnose verholpen worden; op voorwaarde dat ze van psychosomatische aard zijn. Het schijnt niet mogelijk iemand onder hypnose zomaar van een infectieziekte te verlossen, hoewel aangetoond is dat de natuurlijke afweermechanismen er door beïnvloed kunnen worden. Zo kunnen wratten en allergische huidreacties soms onder hypnose spontaan verdwijnen.

Ook kunnen er fysieke reacties worden uitgelokt die aan het paranormale grenzen. Bijvoorbeeld de suggestie dat de hand van de betrokkene in contact komt met een gloeiende pook, kan effectief een brandblaar doen ontstaan op de huid. Er zijn experimenten gebeurd met sterk beïnvloedbare proefpersonen die spontaan hun tepels konden laten bloeden en zelfs ontcijferbare rode letters op hun huid konden laten verschijnen.

Toneelhypnotiseurs kunnen hun 'slachtoffers' de gekste en meest denkbeeldige sensaties laten ondergaan. Onder de suggestie dat er plotseling een ondraaglijke hittegolf is ontstaan, zal een gehypnotiseerde zonder schaamte op het podium al zijn kleren beginnen uittrekken. Toch kan men niet zeggen dat de betrokkene een willoos object is geworden. De ervaring leert immers dat een rechtstreeks bevel in die zin weerstand zal oproepen. Maar wie loopt er nog in jas en lange broek rond tijdens een hittegolf?

HYPNOSE (3)

De invloed van het onderbewuste op het menselijke handelen manifesteert zich het duidelijkst in de reactie op een zogeheten posthypnotische suggestie. Een toneelhypnotiseur kan zijn 'slachtoffer' bijvoorbeeld suggereren dat hij een minuut na zijn ontwaken de vrouw met de blauwe plooirok op de eerste rij op het voorhoofd zal zoenen. Wanneer de sessie is afgelopen zal (in dit geval) de man, hoewel hij bij vol bewustzijn is, de onweerstaanbare drang voelen om de genante opdracht uit te voeren. Het spreekt vanzelf dat hem dat in de war zal brengen, 'vergeten' zijnde wat de hypnotiseur hem kort geleden in het oor heeft

gefluisterd. Wat hem ertoe zal aanzetten zijn daad met een verzonnen smoes te rechtvaardigen (bijvoorbeeld dat hij in de vrouw zijn zuster meende te herkennen). Men kan zich de gevolgen voorstellen als gewetenloze ondernemers de posthypnotische techniek systematisch gaan toepassen in de reclame. Naar het schijnt zouden tranceopwekkende en dwingende beelden en geluiden al overvloedig in reclamespots verwerkt zijn (de zogeheten 'verborgen verleiders').

Dan lijkt een andere toepassing van hypnose veel boeiender en constructiever; namelijk de zogenaamde regressiehypnose. Via deze techniek wordt het mogelijk zich opnieuw bewust te worden van de meest verregaande herinneringen. De hypnotiseur kan zijn cliënt terug naar het verleden laten gaan, halt houden bij een bepaald jaar, specifieke gebeurtenissen uit de kindertijd belichten, nog verder teruggaan, tot hij uiteindelijk bij de geboorte is aanbeland.

Niet zelden herinnert de gehypnotiseerde zich dan geluiden en sensaties uit de tijd dat hij in de baarmoeder verbleef. Er zijn zelfs fantastische verslagen over herinneringen uit een tijd vóór de conceptie. Nog sterker: herinneringen aan één of meerdere vorige levens! En daarmee zijn we bij de reïncarnatietherapie beland.

De reïncarnatietherapie is een soort psychoanalyse van vorige levens. Het losweken van vergeten traumata uit een zeer ver verleden zou volgens de beoefenaars van deze techniek klaarheid kunnen brengen in actuele psychologische problemen. Hoewel deze therapie vaak succesvol schijnt, geloven toch niet alle reïncarnatietherapeuten in reïncarnatie. De cliënt zou wel eens die verre en pijnlijke herinneringen uit zijn eigen verbeelding kunnen putten; het gaat er dan om zijn problemen hiermee een symbolische gestalte te geven waarmee hij zichzelf naar herstel kan werken.

IJZEREN MASKER (1)

Het antwoord op de vraag 'Wie is de meest raadselachtige figuur uit de westerse geschiedenis?' luidt ongetwijfeld: de Man met het IJzeren Masker. Wie diens ongewone lotgevallen hoort zal het daar volmondig mee eens moeten zijn.

In de tweede helft van de 17de eeuw werd in Frankrijk een man 34 jaar lang vastgehouden in vier opeenvolgende rijksgevangenissen. Uit een koninklijke brief van 1669 blijkt dat hij in dat jaar werd gearresteerd in Duinkerken en overgebracht naar de vesting van het Zuid-Franse stadje Pignerol. Hier verbleef hij twaalf jaar. Men bracht hem vervolgens naar een fort, waar de man nog eens zes jaar in strikte afzondering verbleef. In 1687 verhuisde hij naar een burcht op het eiland Sainte-Marguerite, voor nog eens twintig jaar. Ten slotte werd hij overgeplaatst naar de Parijse Bastille, waar hij in 1703 overleed.

Wat was er nu zo bijzonder aan die man, behalve dat hij meer dan de helft van zijn bestaan in eenzame opsluiting heeft doorgebracht? Tot nu toe is niet geweten aan welke misdaad hij zich schuldig heeft gemaakt. Niet ernstig genoeg om de doodstraf te krijgen; maar blijkbaar verdiende zijn bijzonder vergriep toch levenslange vrijheidsberoving, bovendien verzwaard met de volgende ongewone maatregelen. De man mocht onder geen beding in contact komen met andere gevangenen en hij kreeg verbod om ook maar de kleinste opmerking te maken over zijn leven vóór zijn arrestatie. Maar het meest verbijsterende van al: opdat niemand ooit zijn gezicht zou zien, werd hij gedwongen een ijzeren masker te dragen. Er zijn er die beweren dat het masker slechts van zwart fluweel was, maar waarom de ongelukkige op die wijze zijn gezicht moest verbergen, blijft een onopgelost mysterie.

Of de Gemaskerde van edele afkomst was, is moeilijk te achterhalen; volgens sommige bronnen zou hij door een enkele bezoeker met veel egards benaderd zijn geweest, terwijl andere archieven dan weer onthullen dat hij in Sainte-Marguerite een tijdje de knecht was van een aristocratische medegevangene.

Toen de raadselachtige Man met het IJzeren Masker stierf, werd hij begraven onder de niet thuis te brengen naam MARCHIOLY. Al zijn persoonlijke bezittingen werden verbrand, de muren van zijn cel opnieuw witgekalkt en de vloertegels uitgehaald en vernietigd. Het leek er sterk op dat een eventueel nagelaten boodschap of graffiti geen kans mocht krijgen gezien te worden.

Wie was de Man met het IJzeren (of fluwelen) Masker? Wat was de aard van zijn misdaad? Waarom moest hij zijn gezicht verbergen? Wie het echt te weten komt, heeft één van de grootste historische mysteries opgelost.

IJZEREN MASKER (2)

De Man met het IJzeren Masker, die onder de regering van LODEWIJK XIV 34 jaar in totale afzondering werd gevangen gehouden, blijft de historici nog steeds intrigeren. Zijn ware identiteit werd nooit achterhaald, hoewel in de loop der jaren nieuwe gegevens over hem uit oude archieven werden opgediept.

Het begon met de vondst van het dagboek van een zekere luitenant ETIENNE DU JONCA, een tijdgenoot van het Masker. Du Jonca onthult dat deze laatste merkwaardig genoeg zijn hele gevangenschap onder de hoede heeft gestaan van één persoonlijke bewaker, namelijk gouverneur SAINT-MARS. Saint-Mars werd tijdens zijn carrière overgeplaatst naar vier verschillende gevangenissen, en telkens nam hij de Man met het IJzeren Masker met zich mee. Naar het schijnt zou Saint-Mars de enige zijn geweest die ooit het ware gelaat van het Masker zou gezien hebben.

Tijdens zijn overbrenging naar de Bastille in 1698 bracht het IJzeren Masker met Saint-Mars de nacht door in diens kasteel in Palteau. Het lukte lokale bewoners via het raam een glimp op te vangen van de mysterieuze onbekende, maar deze zat wel met de rug naar hen toegekeerd aan het avondmaal. Het was tijdens deze reis dat Du Jonca frontaal met hem geconfronteerd werd; volgens Du Jonca droeg de gevangene toen inderdaad een masker, maar dan wel een van zwart fluweel.

Later werden in de archieven van het Franse Ministerie van Oorlog meer dan honderd brieven ontdekt die werden uitgewisseld tussen Saint-Mars en de ministers van Lodewijk XIV. Het bleek dat Saint-Mars regelmatig een rapport naar Versailles stuurde over de toestand van zijn anonieme gevangene. Saint-Mars treedt hierin naar voren als een plichtbewust man, die heel goed de uitzonderlijke aard en de ernst van zijn opdracht schijnt te beseffen. Vreemd genoeg wordt zelfs in die brieven het Masker nooit bij naam genoemd; telkens gaat het over 'de gevangene' of 'de oude gevangene', of werd de ruimte waar zijn naam moest komen opengelaten. Toch zou de Man met het Masker een naam hebben gehad; dat blijkt uit een toevallig gevonden Koninklijke brief uit 1667, het jaar van zijn arrestatie. Volgens deze brief zou de onfortuinlijke gevangene EUSTACHE DAUGER hebben geheten. Maar wie was deze Eustache Dauger?

IJZEREN MASKER (3)

Aan hypothesen over de ware identiteit van het Masker heeft het nooit ontbroken.

Zo werd Marchioly – naam waaronder de gevangene in 1703 werd begraven – in verband gebracht met een zekere ERCOLE MATTIOLI. Deze Mattioli werd namelijk

eveneens in de vesting van Pignerol opgesloten nadat aan het licht was gekomen dat hij Lodewijk XIV tijdens een diplomatieke missie had bedrogen. Maar nader onderzoek onthulde dat men op het verkeerde spoor zat.

Toen bleek dat iemand van de aristocratische familie DE CAVOYE óók Eustache Dauger heette, dezelfde naam die in de Koninklijke brief van 1669 aan het Masker werd gegeven. Dauger de Cavoye was een notoire leegloper die uit de familie werd gestoten wegens zijn enorme schulden. Hij zou verder een rol hebben gespeeld in de beruchte 17de eeuwse vergiftigingsaffaire aan het Koninklijk Hof. MADAME DE MONTESPAN, de maîtresse van de Zonnekoning, zou toen deelgenomen hebben aan zwarte missen en de hulp hebben ingeroepen van magiërs om lastige mededingsters uit de weg te ruimen. Dauger de Cavoye was naar het schijnt één van haar handlangers. Was het mogelijk dat hij na het oprollen van deze onverkwikkelijke zaak ver van Versailles werd gekerkerd om de koninklijke maîtresse niet in opspraak te kunnen brengen? Maar nee, ook dit spoor bleek na doorgedreven onderzoek op niets uit te lopen.

Het waren de Franse filosoof VOLTAIRE en later de beroemde romancier ALEXANDRE DUMAS die de mythe op gang brachten dat de Gemaskerde van koninklijken bloede was. Volgens Dumas kon hij zelfs de tweelingbroer van Lodewijk XIV zijn geweest; om rivaliteit aan het Hof uit te sluiten, werd hij van jongsaf opgesloten en gemaskerd, opdat niemand zijn zo bekende gelaatstrekken zou kunnen zien. De auteurs van een niet zo recente film met RICHARD CHAMBERLAIN (er verscheen een remake met Leonardo di Caprio) opteren voor de authentieke koning zélf als de Gemaskerde, en een dubbelganger op de Franse troon.

Deze verhalen komen uiteraard grotendeels uit het brein van onverbeterlijke fantasten; tot nogtoe weet niemand wie de man achter het IJzeren Masker echt is geweest. Een tragische figuur ongetwijfeld, die paradoxaal genoeg geschiedenis maakte door zijn extreme anonimiteit.

KASPAR HAUSER

Op Pinkstermaandag van het jaar 1828 ontmoet een schoenmaker op het stadsplein van Neurenberg een zonderling personage: een haveloos geklede knaap van rond de zestien, die moeilijk voortwaggelt en al mompelend de schoenmaker een brief overhandigt. De brief is gericht aan een cavaleriekapitein die op dat ogenblik toevallig in de stad is. De opgezochte kapitein verneemt via het anonieme epistel dat hij te doen heeft met een vondeling die op zoek is naar zijn vader. Omdat men geen klare taal uit hem krijgt, wordt de vermeende zwakzinnige naar de gevangenis gebracht. Hier ontfermt een cipier zich over hem en neemt hem ten slotte op in zijn gezin.

Dan blijkt onverwacht dat de onbekende in staat is zijn naam te schrijven: KASPAR HAUSER heet hij. De goedgehartige cipier verneemt beetje bij beetje dat Kaspar zijn heel vroegere bestaan in een donkere kelder van twee meter op één heeft doorgebracht, enkel levend op water en brood. Het gezicht van de man die hem op die wijze zestien jaar gevangen hield, heeft Kaspar nooit kunnen zien. DAUMIER, een gewaardeerde professor, neemt de ongelukkige in huis en leert hem lezen en schrijven. Kaspar blijkt intelligent en is bovendien artistiek begaafd. Ondertussen bazuinen sensatiebeluste kranten het ongewone nieuws overal uit. Al vlug wordt Kaspar Hauser algemeen bekend als 'De Vondeling van Europa'. Op 17 oktober 1829 wordt Kaspar door een gemaskerde onbekende laffelijk

neergestoken. Maar hij herstelt en belandt in het gezin van dominee MEYER. Deze twijfelt wel aan Kaspars oprechtheid; maar het is duidelijk dat de man jaloers is op de bijzondere belangstelling die zijn protégé overal geniet.

Inmiddels heeft zich namelijk het gerucht verspreid dat Kaspar een kind van het Badense hertogelijk hof zou kunnen zijn, bij zijn geboorte het slachtoffer van opvolgingsintriges. Hoe dan ook, CAROLINA VAN BEIEREN brengt hem een bezoek en ook een obscure graaf schijnt zeer in hem geïnteresseerd.

Maar op 11 december 1833 wordt Kaspar tijdens een parkwandeling door dezelfde raadselachtige geweldpleger van eertijds opnieuw neergestoken. Ditmaal sterft hij drie dagen later aan zijn verwondingen.

Kaspars adellijke afkomst werd nooit bewezen en ook van enige andere afkomst is nooit een spoor gevonden. Op zijn grafsteen in Ansbach staan de intrigerende woorden: Hier ligt Kaspar Hauser, Mysterie.

KATIE KING

De Nederlandse parapsycholoog GEORGE ZORAB schetst in zijn monografie Katie King, een geest in menselijke gedaante de carrière van FLORENCE COOK, één van de opmerkelijkste mediums uit de 19de eeuw.

In 1870, toen Florence 14 jaar was, maakte ze bij vrienden voor het eerst kennis met een spiritistische seance. Al vlug bleek dat ze zélf een groot talent bezat om allerlei paranormale fenomenen uit te lokken. Levitatie, klopgeluiden, manifestaties van geesten, waren allemaal verschijnselen dat zij met gemak kon produceren.

Op 23 april 1872 maakte zich via Florence voor het eerst KATIE KING bekend, een geest die nog jaren in haar buurt zou blijven rondhangen. Een normale zitting verliep als volgt. Florence zat in een gesloten kast met een kijkgat één meter boven haar hoofd. Om ieder bedrog uit te sluiten was ze stevig vastgebonden op een stoel. Ze ging in trance en even later zagen de deelnemers tot hun verbazing in het kijkgat de handen en het gezicht van een jonge vrouw verschijnen.

In maart 1873 manifesteert deze jonge vrouw, Katie King, zich voor het eerst in volle gedaante buiten de seancekast. Ze draagt een fel wit kleed, maar lijkt verder opvallend op Florence Cook die bewusteloos in de kast zit. De aanwezigen praten met Katie en mogen haar zelfs aanraken. Ze oogt op dat ogenblik als een normaal mens van vlees en bloed. Katie verschijnt zowel in het huis van de familie Cook als op andere plaatsen. Gezien de strenge voorzorgsmaatregelen lijkt de interventie van een handlangster uitgesloten, maar niemand kreeg tot dan toe de gelegenheid Florence en Katie sámen te zien.

Die kans kreeg de scheikundige WILLIAM CROOKES. Nobelprijswinnaar Crookes was toen de geachte uitvinder van de kathodestraalbuis en de ontdekker van het element thallium. De zaak Katie King was hem ter hore gekomen en hij had besloten ze grondig te onderzoeken. Tijdens een seance in zijn eigen huis lukte het Crookes met een fosforlamp Katie vlak naast het bewusteloze medium te onderscheiden (alles gebeurde wel in het schemerdonker).

Soms bleef de geest meer dan twee uur, wat Crookes de gelegenheid gaf talrijke foto's van haar te laten maken. Hij stuurde verslagen van zijn zittingen naar het spiritistische tijdschrift The Spiritualist.

Op 21 mei 1874 verscheen Katie King voor de laatste keer. Bij die gelegenheid sneed ze stukjes van haar kleed en haren en deelde ze uit aan de deelnemers van

de seance. Toen Katie op het punt stond op te lossen, schoot haar medium Florence Cook plots wakker. Ze weigerde Katie te laten gaan, maar de geest van de jonge vrouw troostte 'Florie' en verdween voorgoed.

William Crookes bleef overtuigd van de authenticiteit van het verschijnsel.

Dertig jaar later verwees hij nog steeds naar zijn experimenten met Florence Cook "die leken aan te tonen dat er buiten onze wetenschappelijke kennis een macht bestaat die wordt uitgeoefend door een intelligentie die zich onderscheidt van de normale intelligentie die menselijke stervelingen met elkaar gemeen hebben. Ik neem niets terug. Ik houd vast aan mijn eerder gepubliceerde verklaringen. Integendeel, ik zou er zelfs nog meer aan kunnen toevoegen"...

LEVITATIE (1)

'Had Newton maar één keer gezien dat er een appel naar omhoog viel,' aldus de Amerikaanse publicist KASTENBAUM, 'dan zou hij zijn wet van de zwaartekracht hebben herroepen.'

Welnu, ISAAC NEWTON zal dan wel nooit getuige zijn geweest van een levitatieverschijnsel. Maar hertog Frederick van Brunswijk, de geleerde mentor van Newtons tijdgenoot en rivaal GOTTFRIED LEIBNIZ, schijnt dit wél eens meegemaakt te hebben. De man die Brunswijk voor zijn eigenste neus zag vliegen was de Italiaanse monnik Giuseppe Desa. Prompt liet de verbijsterde hertog zijn Lutheraans geloof vallen en bekeerde zich tot het katholicisme.

De franciscaner was alom bekend om zijn ascetische leven. Tijdens een eucharistieviering raakte hij eens zodanig in extase dat hij eensklaps loskwam van zijn bidstoel en hoog boven de andere monniken in de richting van het altaar begon te zweven. Dit huzarenstukje herhaalde Giuseppe later zo vaak dat het zijn medebroeders op de duur begon te vervelen. JOZEF VAN COPERTINO, zoals de vliegheld later bekend zou worden, kon zelfs moeiteloos de toppen van hoge bomen bereiken, tot evidente verbazing van wie hier getuige van was.

Andere christelijke devoten die in verband met levitatie worden gebracht zijn FRANCISCUS VAN ASSISI, DOMINICUS, JAN VAN HET KRUIS en THERESA VAN AVILA.

Ook de jonge JEANNE D'ARC en later BERNADETTE SOUBIROUS zouden zich volgens getuigen eens voortbewogen hebben 'zonder de grond te raken'. Uit de oudheid is het verhaal bekend van de fameuze apostelconcurrent SIMON MAGUS die keizer NERO wilde verbazen met zijn vliegkunst.

Het beroemde 19de-eeuwse Schotse medium DANIEL DUNGLAS HOME, misschien wel het

meest wonderlijke personage aller tijden (behoudens Jezus de Nazoreeër) zou er tijdens een seance in geslaagd zijn de kamer via een raam horizontaal uit te vliegen, om even later langs een ander raam weer binnen te zweven! Van deze paranormale prestatie waren getuige de jonge Lord Adare, toen legerofficier en oorlogscorrespondent, en zijn vriend Lord Lindsay, later lid van de Royal Society en president van de Royal Astronomical Society.

LEVITATIE (2)

Het verschijnsel levitatie schijnt vooral in Tibet en Indië waargenomen te zijn door menig ontdekkingsreiziger. Zwevende fakirs werden ook op foto's vastgelegd, maar helemaal overtuigend zijn die nooit (met fotomateriaal kan er altijd

geknoeid worden). Toch blijkt levitatie voor Tibetaanse lama's heel gewoontjes te zijn; ze beschouwen het verschijnsel echter als een onbelangrijk bijproduct van hun zoeken naar eenheid met de Alziel.

In het westen verzekeren de Transcendentale-Meditatieadepten dat zij de zwaartekracht kunnen trotseren tijdens hun spirituele oefeningen. Jammer genoeg is dit zogenaamde 'hoppen' nooit ondubbelzinnig vastgesteld (overigens beweren ook de zogeheten zebop, leden van een Haïtiaanse Voodoo-sekte, dat ze zonder mechanische hulpstukken in de lucht kunnen vliegen).

Verwant aan het fenomeen levitatie is de zogeheten loeng-gom-pa, door ontdekkingsreizigerster ALEXANDRA DAVID-NEEL eveneens in Tibet waargenomen. Het gaat om een Tantratechniek die toelaat zich met buitengewone luchtsprongen op korte tijd over enorme afstanden te verplaatsen. Betrouwbaar lijkt in ieder geval de verzekering van moleculair biologe en Nobelprijswinnares BARBARA MCCLINTOCK dat ze zich in haar jeugd jaren dit Tibetaanse 'ritmisch zweeflopen' spontaan had aangeleerd. Misschien is het ook déze techniek die sterdanser NIJNSKY indertijd toepaste om zijn naar verluidt 'onnatuurlijk' hoge balletsprongen te maken.

Te denken geven ten slotte de talloze getuigenissen over opstijgende tafels, rondvliegende stoelen en andere losse voorwerpen tijdens spiritistische seances of bij poltergeistgeduevel. Hoewel de meeste moderne parapsychologen het idee verwerpen dat hier geesten van overledenen achter zitten, blijft het voor hen wel vaststaan dat de mens over nog onbekende mentale krachten beschikt. De vraag blijft dan open of het hier werkelijk gaat om 'natuurwetovertreedende' krachten.

LUCIDE DROMEN (1)

Voor de meesten van ons zijn dromen niet meer dan onsamenhangende, veelal direct op dagbelevissen geënte visuele ervaringen, die we ons na het ontwaken nauwelijks nog kunnen herinneren. Sommigen echter hebben het geluk dromen te hebben die bijzonder helder zijn en die lang blijven nawerken. Meestal gaat het dan om felgekleurde en realistische natuuraferelen, waarboven de dromer bovendien blijkt te kunnen vliegen.

Nog zeldzamer is het als een dergelijke droom gepaard gaat met een karakteristieke bewustzijnstoestand: de zogeheten lucide of heldere droom. De Nederlandse schrijver FREDERIK VAN EEDEN, een begaafd lucide dromer, geeft er in zijn Droomdagboek de volgende kenmerken van: 'Min of meer volledig zelfbesef en herinnering aan het dagleven, kortstondig gepaard met geluksgevoel, gelegenheid gevend tot gebed en suggestie, en gewoonlijk beginnend of aansluitend aan zweef- en vlieggevoelens. Verkwikkende nawerking. Goede herinnering, door oefening versterkt. Bijna altijd tegen de morgen.'

Wat van Eeden bedoelt is dat de lucide dromer zich volledig bewust is van het feit dat hij droomt. Hij herinnert zich vaag dat zijn fysiek lichaam ergens ligt te slapen; hij herinnert zich zelfs precies wat er gebeurde tijdens zijn waakleven. De ervaren lucide dromer kan naar willekeur droomtaferelen laten verschijnen en verdwijnen. Bijzonder karakteristiek is de wijd opengetrokken ruimte rond de dromer; hij vliegt vaak over zeer levendige en uitgestrekte landschappen, vol weldadige natuurpracht en een felblauwe hemel. Zijn ontroering kan dan zeer hevig zijn en heeft iets van een mystieke vervoering.

Maar lucide dromen kunnen zich ook in een huiselijke omgeving afspeelen. Omdat de

dromer wéét dat hij droomt, is hij niet zelden verbaasd over de 'echtheid' van wat hij ziet en hoort. Hij kan zelfs zijn eigen 'droomlichaam' bekijken en betasten en ook de voorwerpen die hem omringen vastgrijpen en onderzoeken. Het gevoel van 'echtheid' kan in een lucide droom zo realistisch overkomen, dat de betrokkene bij het ontwaken onvermijdelijk geconfronteerd wordt met de vraag of het waakleven misschien ook niet meer is dan een soort collectieve droom.

LUCIDE DROMEN (2)

Frederik Van Eeden was bijzonder geïntrigeerd door de oude vraag of de menselijke geest de fysieke dood al dan niet overleeft. Zijn droomdagboeken getuigen van een intense zoektocht naar een bewijs van voortbestaan. Aanvankelijk vermoedde hij enkel dat de lucide droomsfeer verband moest houden met een hiernamaals; maar na de talloze experimenten die hij in zijn dromen uitvoerde, werd dit vermoeden een vaste overtuiging. Op 5 december 1925 schreef Van Eeden in zijn dagboek: 'En nu is mijn gedachte tot klaarheid gekomen; na tien jaar is mij alles duidelijk. De droom is een voorproef van het hiernamaals.' Van Eeden schonk speciale aandacht aan zijn droomhanden en -voeten, en dat leidde voor hem tot de zekerheid dat hij een astraal lichaam bezat. Dit onzichtbare dubbel maakt zich volgens Van Eeden tijdens de lucide droom los van het fysieke lijf en beweegt zich (als drager van het bewustzijn) vrij en helder in de astrale wereld. Merkwaardig is in ieder geval dat ook mensen die een bijna-doodervaring hebben gehad, vaak hardnekkig volhouden dat ze uit hun lichaam zijn getreden, prachtige natuurtaferelen hebben gezien, overledenen hebben ontmoet, en dit alles in een sfeer van bovenaards geluk. Het zijn precies dezelfde ervaringen die tijdens de lucide droom kunnen optreden. Ook Van Eeden riep in zijn lucide dromen talrijke overledenen op uit zijn kennissenkring. En vaak kwamen die inderdaad te voorschijn en voerden lange gesprekken met hem. Van Eeden bleef zich altijd bewust van het feit dat hij droomde, hoe levendig zijn gesprekspartner ook leek. Maar niemand kon hem ervan overtuigen dat hij dan slechts met een product van zijn verbeelding te doen had. En zijn experimenten met een Brits medium geven inderdaad te denken. Het medium stuurde eens de geest van een overledene naar één van Van Eedens lucide dromen. Later bleek het medium via diezelfde geest op de hoogte te zijn van sommige uitspraken die Van Eeden toen had gedaan. Van Eeden zag ook veel plagende en 'demonische' entiteiten in zijn dromen. Hij noemde ze 'onafhankelijke en intelligente wezens van zeer laagzedelijke orde'. Leven er echt zo'n onzichtbare wezens in de 'astrale wereld' en dus in onze nabije omgeving? Of waren het enkel subjectieve droomsymbolen van Van Eedens onderdrukte angsten? Voor ieder van ons komt misschien ooit de dag dat we er het fijne van zullen weten.

LUCIDE DROMEN (3)

In de jaren vijftig van de vorige eeuw werd in moderne droomlaboratoria aangetoond dat ieder mens in normale omstandigheden tijdens de nachtelijke slaap droomt, of hij er zich later al dan niet iets van herinnert. De slaap zelf verloopt in een vierdelige cyclus, die per nacht tot zevenmaal toe wordt herhaald. Tijdens de eerste fase van deze cyclus droomt men; deze fase wordt de REM-slaap genoemd (Rapid Eye Movement), omdat onderzoekers hebben vastgesteld

dat de ogen van de slaper tijdens het dromen inderdaad heen en weer bewegen. Waarom die onrustig rollende ogen? Heel eenvoudig: de dromer kijkt dan naar zijn droomtaferelen, precies zoals hij overdag rondkijkt. Dr. STEPHEN LABERGE, een vorser van het Sleep Research Centre van de Amerikaanse Stanford Universiteit, heeft dit begin jaren tachtig op spectaculaire wijze aangetoond. LaBerge is bijzonder geïnteresseerd in lucide dromen. Zijn zonderlinge experimenten met slapende proefpersonen bewijzen dat het bewustzijn van een lucide dromer even alert en tot herinneren in staat is als dat van een wakend individu. LaBerge maakte met zijn proefpersoon een afspraak om tijdens diens lucide droom met zijn droomogen op en neer en van links naar rechts te rollen, een vooraf bepaald aantal keren. De slapende proefpersoon, getraind om snel in een lucide droom te belanden, herinnerde zich even later de afspraak en begon met zijn droomogen te draaien. Deze afgemeten seinen werden overgenomen door de fysieke ogen van de slaper en door LaBerge als correct geregistreerd. De proefpersoon was met elektroden aan technische apparatuur bevestigd; zijn elektro-encefalogram toonde aan dat hij op dat ogenblik wel degelijk sliep en droomde. Met deze methode moet het in de toekomst mogelijk zijn om via een morsesysteem lucide dromers rechtstreeks te laten communiceren met wakenden...

MACHU PICCHU

In 1911 werd de verloren Incastad Machu Picchu ontdekt door de Amerikaanse archeoloog HIRAM BINGHAM. Machu Picchu ligt op 112 km van Cuzco, aan de rand van de Peruaanse Urubambavallei, op 2500 m hoogte. De reusachtige trapbouwlanden of andenes rond de stad staan er nog ongeschonden bij, maar de site zelf is spookachtig vervallen en verlaten. Duizenden in de rots gehouwen trappen verbinden de afzonderlijke wijken. De losse, verbrokkelde ruïnes zijn de resten van Incabaden, de zogeheten Zonnetoren, het paleis van de Incavorst, de vermoedelijke tempel van de heilige Maagden en de gevangnissen.

Hoe speelde men het klaar op deze plek een stad te bouwen? Gepolijste steenblokken passen haarjuist op elkaar en vormen geweldige gevels. Op welke wijze werden deze onhandelbare stukken naar boven versleept? Geen sinecure, vermits de enige toegangswegen tot de stad bestaan uit smalle bergpaden, kronkelend aan de rand van de duizelingwekkende diepte. Vanuit Machu Picchu heeft men het zicht op reusachtige besneeuwde pieken, die trots een gat in de wolken boren. Tot 1911 was Machu Picchu volledig onbekend aan de archeologen. Oude Spaanse kronieken maken er geen melding van en zelfs de Inca's repten er met geen woord over. Toch wijzen de structuur en de stijl van de stad erop dat ze een hele tijd door de Inca's werd bewoond.

Maar indien het Volk van de Zon inderdaad op de hoogte was van het bestaan van Macchu Picchu, waarom hebben ze dit dan zo heimelijk verzwegen? Een aannemelijke theorie zoekt het antwoord bij de zogenaamde Accla's of Uitverkoren Vrouwen. De Accla's waren maagden die in een soort klooster verbleven tot ze na drie jaar voor de keuze werden gesteld zich ofwel aan de zonneritus te wijden, ofwel deel uit te maken van de uitgebreide Incahareem. Men besloot – aldus de hypothese – alvorens de nietsontziende conquistadores de hoofdstad Cuzco zouden belegeren, de duizenden Uitverkoren Vrouwen naar de bergen te evacueren. Plaats van verzameling zou Machu Picchu geweest zijn, opgericht door de voorouders van de Inca's, maar al honderden jaren verlaten. Zo goed werd dat geheim bewaard dat

geen Spanjaard er ooit iets van wist, tot de stad 400 jaar later door Hiram Bingham werd herontdekt.

MARY CELESTE (1)

De zee en de scheepvaart bieden vaak stof voor boeiende en geheimzinnige verhalen; de meeslepende romans van onder andere HERMAN MELVILLE, JULES VERNE en EDGAR A. POE getuigen hiervan. Toch blijft ook in dit domein de werkelijkheid vaak de fantasie overtreffen. De volgende waargebeurde geschiedenis is volgens deskundigen één van de meest raadselachtige zeevaartincidenten aller tijden.

Op 7 november 1872 verliet de schoener Mary Celeste de haven van New York met bestemming Genua in Italië. Behalve een lading ruwe alcohol bevonden zich aan boord kapitein BENJAMIN BRIGGS, zijn vrouw, hun twaalfjarig dochtertje en zeven bemanningsleden.

Een week later vertrok uit dezelfde Amerikaanse haven het schip Dei Gratia. De kapitein van dit tweede schip was EDWARD MOORHOUSE, en hij ging een vracht petroleum naar Gibraltar brengen.

Op 4 december haalde de Dei Gratia de Mary Celeste in op 600 mijl vóór de Portugese kust. Vanop afstand zag kapitein Moorhouse al dat het dek van de Mary Celeste volledig verlaten was, maar het schip leek verder intact. Eerste stuurman DEVEAU kreeg de opdracht met een sloep naar de onbestuurde schoener te roeien en een kijkje aan boord te nemen. Deveau en twee matrozen stelden even later vast dat de tussendecken van de Mary Celeste vol water waren gelopen en dat er recentelijk een pomp in werking was gesteld. Omdat er ook twee zeilen ontbraken, nam men aan dat het schip kort tevoren door een storm was gevaren. Toch bleek de schoener voor het overige nog in goede staat; maar vreemd genoeg was er aan boord geen levende ziel te bespeuren...

Nader onderzoek bracht aan het licht dat de reddingsloep ontbrak en dat de boordpapieren en de sextant waren verdwenen. In de kapiteinshut waren zes ramen met planken dichtgespijkerd. Te oordelen naar achtergebleven waardevolle voorwerpen (en zelfs enkele pijpen van bemanningsleden) leek het zeilschip in zeven haasten verlaten. In het logboek dateerde de laatste aantekening van 24 november; tien dagen eerder.

Wat was er daarna gebeurd? Waarom werd de schoener zo plotseling aan zijn lot overgelaten en wat was er met de voltallige bemanning gebeurd? Niemand weet het. Eén zaak is zeker: van kapitein Briggs, zijn gezin en hun reisgenoten is nooit meer iets vernomen.

MARY CELESTE (2)

Na vaststelling van de onrustwekkende omstandigheden aan boord van de Mary Celeste, besloot kapitein Moore van de Dei Gratia de verlaten schoener onmiddellijk door Deveau en de twee matrozen naar Gibraltar te laten brengen. Het was de gewoonte dat borgloon werd uitbetaald voor alle vermiste schepen die werden binnengebracht. Op 12 december kwam de Dei Gratia aan in Gibraltar, een dag later gevolgd door Deveau op de Mary Celeste.

De Britse autoriteiten in Gibraltar weigerden echter borgloon uit te keren; het schip had nauwelijks averij opgelopen en was zelfs in uitstekende staat. Men begon zich vragen te stellen aangaande de onverklaarbare verdwijning van haar

bemanning. Een eerste onderzoek bracht onder andere aan het licht dat op de boeg van de Mary Celeste twee bizarre groeven waren gekrast. Wilde men doen geloven dat het zeilschip tegen een rots was gevaren?

Later bleek bovendien dat de kapiteins van beide betrokken schepen bevriend met elkaar waren geweest. Was er misschien sprake van oplichterij om het borgloon te incasseren? Met zo'n kostbare alcoholading zou het immers om een aanzienlijk bedrag gaan. Ten slotte werd kapitein Moorhouse van de Dei Gratia er zelfs van beschuldigd de voltallige bemanning van de Mary Celeste te hebben uitgemoord... Een officiële onderzoekscommissie sprak Moorhouse echter vrij van alle schuld en de kapitein kreeg zijn borgloon. De Amerikaanse eigenaar van de Mary Celeste, JAMES WINCHESTER, kwam zijn schip ophalen in Gibraltar en de zaak werd geklasseerd.

Winchester opperde later dat een kleine ontploffing in de ladingruimte van zijn schip paniek kon veroorzaakt hebben. De bemanning zou zich met de reddingsloep in veiligheid hebben willen brengen, maar later verdronken zijn. Of misschien had men de Mary Celeste verlaten na een zware storm, omdat men vreesde dat het schip niet lekdicht was.

Neen, zeggen anderen, ongetwijfeld is de Mary Celeste aangevallen door een mensenverslindende reuzeninktvis.

Zolang men er ditmaal de UFO's maar buitenlaat zijn alle hypothesen toegelaten.

MEERVOUDIGE PERSOONLIJKHEID (1)

De meeste spiritisten accepteren het bestaan van bezetenheid. Hoewel dit verschijnsel door de Kerk in de middeleeuwen steevast en vandaag sporadisch in verband wordt gebracht met de duivel, houden de spiritisten het erbij dat iemand die eensklaps van persoonlijkheid lijkt veranderd, bezeten is door de geest van een overledene. Soms kunnen er zich ook verschillende persoonlijkheden afwisselend langs één individu manifesteren. In de moderne psychiatrie spreekt men van een meervoudig persoonlijkheidssyndroom (MPS), een zeldzaam en soms zeer spectaculair ziektebeeld.

De meeste slachtoffers van het syndroom blijken in hun kinderjaren één of meerdere traumatische ervaringen te hebben gehad. Meestal gaat het om een incestueuze relatie, verkrachting of andere brutaliteiten. De arts die geconfronteerd wordt met een dergelijk geval ziet niet zelden in een korte tijdsspanne zijn cliënt diametraal van gedrag veranderen. De nieuwe persoonlijkheid (of alter) kenmerkt zich onder andere door een eigen karakter, lichaamstaal en toonhoogte van de stem. Zo kan een preutse jongedame plots avances beginnen maken tegenover de behandelende psychiater, of een schuchtere jongeman kan onverwachts heel zelfverzekerd, uitdagend of zelfs openlijk agressief uit de hoek komen.

Een persoonlijkheid hoeft niet altijd in twee tegengestelde karakters uiteen te vallen; het gebeurt dat drie, vijf, twintig, of zelfs honderd alters zich afwisselend via één lichaam manifesteren.

Onderzoekers van dit zonderlinge ziektebeeld wijzen er op dat het wel degelijk gaat om persoonlijkheden die onderling zo van elkaar verschillen als u en ik. Ze hebben afwijkende overtuigingen, kunnen elkaar vaak niet luchten, denken soms dat ze verschillen in leeftijd en geslacht. De dupe van dit alles is uiteraard de labiele basispersoonlijkheid, die op de meest onmogelijke momenten en plaatsen het bewustzijn verliest en 'overgenomen' wordt.

Doorgaans lukt het de behandelende therapeut de verschillende alters tot één

geheel te fusioneren, al kan het jaren duren eer het zover is. Uiteraard geloven psychiaters niet dat verschillende géésten elkaar binnen hun cliënt de loef willen afsteken. Men denkt eerder aan een soort 'afknippen' of loskoppelen van beangstigende ervaringen of 'negatieve' karaktertrekken, die allengs een autonoom leven gaan leiden. Overigens lijkt het verschijnsel zo buitensporig dat zelfs binnen de psychiatrische wereld nog velen twifelen aan zijn authenticiteit.

MEERVOUDIGE PERSOONLIJKHEID (2)

Op een dag vaststellen dat verscheidene onafhankelijke persoonlijkheden in je brein staan te dringen om de wereld door jouw ogen waar te nemen, het zal je maar overkomen. Het overkwam ene DORIS FISCHER, die door vijf alters werd gekweld. De bekende parapsycholoog WALTER PRINCE onderzocht in 1909 dit geval.

Hoewel hij inzag dat het Doris' eigen brein kon geweest zijn dat deze persoonlijkheden had gecreëerd, sloot hij toch de mogelijkheid niet uit dat ontlichaamde geesten bezit van haar hadden genomen.

In de fameuze zaak CHRISTINE BEAUCHAMP bleek één van haar vier nevenpersoonlijkheden zich effectief aan te kondigen als Sally, de geest van een overledene. Dokter MORTON PRINCE (naamgenoot van de therapeut van Doris Fischer) slaagde erin deze vermeende geest via een soort exorcisme te laten verdwijnen. De drie overblijvende alters kon hij korte tijd later fusioneren.

Het geval CHRIS SIZEMORE (beter bekend als Eva White) is beroemd geworden door de verfilming van het boek *The Three Faces of Eva* van de therapeuten THIGPEN en CLECKLEY. Eva White was een rustige en overzedege vrouw die zich eensklaps ontpopte als een ondernemende femme fatale. Later kwam zich daar de meer evenwichtige en bedachtzamere Jane bijvoegen, een alter die onbekend bleef aan Eva White en Eva Black. Jane zou ten slotte de overhand halen en de beide anderen in zich opnemen.

Wekt de vorige gevallen verbazing op, wat TRUDDI CHASE overkwam grenst aan het ongelooflijke. Deze Amerikaanse vrouw vertelt in haar autobiografie *Als Konijn* gilt hoe een schandalige mishandeling in haar kindertijd leidde tot een dissociatie van haar bewustzijn in niet minder dan 92 persoonlijkheden (recentelijker werd de autobiografie van Liz Bijnedorp gepubliceerd, een Nederlandse MPS'er met 147 alters!). Het geval Chase ging gepaard met merkwaardige telekinetische en telepathische bijwerkingen. De troep autonome alters die zich in de loop der jaren op een chaotische wijze via Truddi hadden gemanifesteerd, ontwikkelde zich dankzij een therapeutische behandeling tot een soort samenwerkende vennootschap. Terugkeer naar één persoonlijkheid bleek voor Truddi Chase niet meer mogelijk, zodat haar autobiografie in feite het resultaat is van de uiteindelijke verbroedering van haar 92 alters.

MEERVOUDIGE PERSOONLIJKHEID (3)

De Canadese psychiater COLIN A. ROSS en zijn medewerkers vonden in een analyse van 236 gevallen van MPS dat 28,6 % van de patiënten een alter had die zich kenbaar maakte als een 'demon', 28,1 % een alter die een ander levende persoon beweerde te zijn, 20,6 % had een 'overleden verwant' en 21,1 % 'iemand van een ander ras'!

Voorals rond de vorige eeuwwisseling was de extrasubjectieve hypothese populair,

voornamelijk in de kringen van de toen pas opgerichte Society for Psychical Research. De Amerikaanse medicus/psycholoog WILLIAM JAMES schreef: "Een tot splitsen geneigd zelf kan, als er beïnvloedende geesten zijn, hen de gelegenheid geven te handelen." En: "Als er demonen zijn, als er bovennatuurlijke machten bestaan, dan is het door het gebarsten zelf dat ze binnendringen."

Hoewel bekend om zijn scepticisme was James er kennelijk toe bereid in zoiets als bezetenheid te geloven. Ook Morton Prince stond aanvankelijk niet afwijzend tegenover het idee dat Sally, één van de alters van miss Beauchamp, een extrasubjectieve entiteit was. Temeer daar de alters B1 en B4 steeds het gevoel hadden dat ze werden 'gecontroleerd' en slachtoffer waren van de dwingende eisen van hun 'demon'. En had Sally zelf niet gezegd kort voor haar definitieve verdwijning: "Ik ga terug waar ik vandaan kom"?

Dr. Prince liet later dit idee varen, maar het werd overgenomen door psycholoog WILLIAM MCDUGALL die in een artikel voor de Britse S.P.R. een extrasubjectieve Sally bleef verdedigen. Hij was van mening dat Sally geen deel van het geheel Beauchamp kon zijn, aangezien haar geheugen en vaardigheden die van het later geïntegreerde zelf overtroffen. Sally moest een binnengedrongen entiteit geweest zijn, zo besloot McDougall, iets vergelijkbaars met de geesten die door de mond van trancemediums spreken.

Interessant is dat de in 1642 al door bisschop/demonoloog MONTAGUE onderscheiden begrippen obsessie (beïnvloeding) en possessie (bezetenheid) in de moderne gevallen van MPS beiden op één alter kunnen slaan; bijvoorbeeld Sally als ze op de achtergrond enkel Christines doen en laten beïnvloedde en dezelfde Sally als ze volledige controle had over Christines lichaam.

MEGALIETEN

Dolmens, menhirs en cromlechs bestaan uit kolossale ruwe stenen met een gewicht dat tot een kleine 500 ton kan oplopen. Ze zijn verspreid over heel West-Europa, van Denemarken tot in Zuid-Spanje. Maar ook in Noord-Afrika, India en zelfs in Japan wordt deze nalatenschap van een oeroud verleden aangetroffen. Volgens de officiële archeologie zouden deze buitenmaatse stenen constructies opgericht zijn in het zogeheten Neolithicum, tussen 5000 en 1500 v. Chr. Tot voor een paar decennia dacht men dat de megalithische bouwstijl een soort primitieve kopie was van de hoogontwikkelde architectuur uit het Midden-Oosten. Maar dankzij nieuwe dateringsmethodes is men tot de conclusie gekomen dat de oudste megalieten reeds duizenden jaren vóór de vroegste Soemerische beschaving werden opgericht.

Wegens de grote verspreiding van de megalieten meende men in de 19de eeuw dat er een bijna wereldomvattende beschaving met een gemeenschappelijk religieus-filosofisch gedachtegoed aan ten grondslag lag. Tegenwoordig is men eerder geneigd aan te nemen dat er weliswaar contacten hebben bestaan tussen de verscheidene megalietenvolkeren, maar dat de grondplannen van hun stenen constructies toch onafhankelijk tot ontwikkeling kwamen.

Er bestaan ook megalithische grafkamers in gevarieerde vormen. Omdat hier doorgaans koolstofhoudende resten in zitten, kan men ze met moderne methodes makkelijk dateren. Maar cirkelformaties als Stonehenge en stenenrijen zoals in Carnac kunnen niet precies gedateerd worden. In ieder geval zijn deze laatsten niet bedoeld als graven.

Maar waarom hebben dan duizenden mensen zich generaties lang uitgesloofd om die kolossale stenen te verslepen en recht te zetten? De Amerikaanse hoogleraar GERALD HAWKINS en zijn Britse collega ALEXANDER THOM menen dat men hier te doen heeft met maan- en zonneobservatoria. Volgens hen kon men er zelfs eclipsen mee voorspellen.

Niet alle onderzoekers gaan met voornoemde heren akkoord. De meesten stellen er zich tevreden mee de megalieten in kaart te brengen en ze systematisch op te meten. Een echte verklaring ervoor hebben ze niet. Ondertussen schijnt de prehistorische mens toch minder dan ooit te lijken op de harige en domogende knotsdrager uit onze geschiedenisboekjes van de lagere school.

MONSTER VAN LOCH NESS (1)

Sommigen geloven erin en anderen niet, maar voor meer dan 4000 ooggetuigen is het een absolute zekerheid: het Monster van Loch Ness bestaat. Loch Ness is een meer van 35 km lengte, smal ingebed in de Great Glen, een enorme breuklijn die de Highlands scheidt van Centraal Schotland. Sinds de Keltische tijd is het de spil geweest van legenden over een reusachtig en ongrijpbaar waterdier. Oude kronieken vertellen over ST. COLUMBA, die al in 565 na Chr. in naam van God een soort reusachtige en mensenverslindende kikker op de vlucht joeg. Hoewel in de 19de eeuw de waarnemingen van het Monster reeds talrijker werden, begon haar ster (de Schotten zijn het er tegenwoordig over eens dat het verschijnsel vrouwelijk is) pas wereldwijd te rijzen in 1933. In de zomer van dat jaar wordt aan de noordelijke oever van het Loch de autoroute A 82 aangelegd. Het lawaai van de werken moet het Monster geïrriteerd hebben, want de plaatselijke bevolking ziet het nu regelmatig naar de oppervlakte komen.

In april 1934 neemt kolonel-chirurg KENNETH WILSON de fameuze 'plesiosaurus'-foto. Vermoedelijk een vervalsing, maar het zal de meest tot de verbeelding sprekende opname van Nessie blijven en aan de basis liggen van het geloof dat het Monster misschien een laatste overlevende is van de Archosaurus-subklasse uit het Secundair.

Ondertussen heeft Nessie de internationale kranten gehaald, haar roem is niet meer te stuiten. De volgende jaren begint men naast Nessies kleine kop en lange nek, nu ook regelmatig 'bulten' op het wateroppervlak van het Loch waar te nemen. De geloverson beschrijven het Monster als een grijsachtige en plompe zeehagedis van minstens negen meter lengte. Voor de skeptici gaat het slechts om verregaande misinterpretaties van natuurlijke fenomenen.

Hoe dan ook, van heinde en verre beginnen de Monsterjagers naar Loch Ness te komen; voor de lokale hotelhouders start een gouden tijd. En die is tot op vandaag blijven voortduren.

MONSTER VAN LOCH NESS (2)

TIM DINSDALE, een Schotse luchtvaartingenieur, raakt in 1960 door een heropleving van de Monsterliteratuur geïnteresseerd in de zaak. Met een 16-mm Bolex filmcamera speurt hij dagenlang het Loch af, en slaagt er na zes etmalen in een zonderling bewegend object vast te leggen. De film wordt uitgezonden op de BBC. In 1966 analyseert de Britse RAF de opname van Dinsdale en rapporteert dat het ovaalvormig object 'vermoedelijk een levend wezen is'. Zes jaar later wordt de film aan een computeranalyse onderworpen door het Jet Propulsion

Laboratory in Californië. Het lab stelt dan twee mysterieuze bulten vast, die ten opzichte van elkaar bewegen.

Rond die tijd komt dr. ROBERT RINES van de Academy of Applied Science (Boston, USA) met zijn medewerkers naar het beruchte Loch en registreert met een gekoppeld film- en sonarsysteem meerdere grote, bewegende wezens. In augustus 1972 wordt de fameuze 'Flipper' onderwaterfoto gemaakt. De uitvergroting van een eerder vaag filmbeeldje door het Jet Propulsion Laboratory levert de afbeelding op van een buitenmaatse ruitvormige 'zwemvin'. In juni 1975 zouden met een stroboscopische onderwatercamera zelfs close-up opnames zijn gemaakt van het Plesiosaurusachtig lijf en de verschrikkelijk lelijke kop van Nessie!

In oktober 1987 start Operation Deepscan onder de leiding van ADRIAN SHINE. Twintig motorbootjes met sonar varen in formatie het Loch op en af, van dichtbij gevolgd door het schip New Atlantis, uitgerust met gespecialiseerde controleapparatuur. De contacten die de vloot vastlegt zijn te schaars en te vluchtig om de New Atlantis de gelegenheid te geven ze nader te analyseren. Maar vooral drie sterke en diepe signalen hebben op de technici van de vloot indruk gemaakt. Eén van deze drie was zelfs groter geweest dan wat ze ooit ergens in zoetwater hadden opgevangen... Aangenomen dat het Monster van Loch Ness bestaat, hoe kan zo'n enorm dier zich dan tientallen jaren onttrekken aan elk ernstig onderzoek? Alleen Nessie weet het. En blijkbaar is zij niet van plan haar geheimen binnen afzienbare tijd prijs te geven.

NAZCA (1)

Eén van de grootste archeologische raadsels van Zuid-Amerika is ongetwijfeld de vlakte van Nazca in Zuid-Peru. In 1926 ontdekten piloten vanuit hun vliegtuigen op de pampa tussen de Ingenio- en de Nazcavallei een gigantisch netwerk van kriskras door elkaar lopende voren. Bij nader inzien ging het om kilometerlange en kaarsrechte lijnen, uitgestrekte planimetrische terreinen en kolossale gestileerde diermotieven (oa. een aap, een spin en een kolibrie).

Volgens de officiële archeologen is dit het werk van de Nazca-Indianen, die hier een cultuur ontwikkelden tussen 200 en 600 na Chr. Over de Nazca's is weinig bekend, maar gepolijste potten en geweven stoffen uit die periode tonen motieven die verwant zijn met deze op de pampa.

Uiteraard roepen de gigantische afmetingen van de Nazcalijnen en -tekeningen vele vragen op. Waarom traceerden deze mensen figuren die zo omvangrijk zijn dat ze niet eens in hun totaliteit konden worden overzien? En wat betekenen die eindeloze lijnen en geometrische patronen? Eén theorie is dat de lijnen een astronomische betekenis hadden; misschien was het geheel een soort landbouwkalender. Maar in 1967 kon de computer van de Amerikaanse hoogleraar GERALD HAWKINS nauwelijks verband leggen tussen de pampalijnen en astronomische data (wat hem naar eigen zeggen voor het Stonehengecomplex in Zuid-Engeland wél was gelukt).

Anderen zien er offeranden in, alleen zichtbaar voor de in de hemel wonende goden. Geen wonder dat de Zwitserse amateur-archeoloog ERICH VON DÄNIKEN hierop voortborduurde en in de hele Nazcavlakte een reusachtige prehistorische luchthaven meende te zien. De lijnen en figuren zouden dan als bakens gediend hebben voor de ruimtetuigen van buitenaardse kosmonauten!

De Duitse wiskundige MARIA REICHE voelde wel sympathie voor de kosmonauten van von Däniken (meer dan voor de conclusies van Hawkins), maar vreesde de onstuitbare toeristenstroom die ze in hun kielzog hadden meegetrokken. Reiche heeft van Nazca haar levenswerk gemaakt en blijft dé autoriteit op het gebied. Sinds 1941 speurde ze de pampa af en onderhield ze het terrein (zij constateerde voor het eerst dat de voren werden gemaakt door de oppervlakkige laag rode stenen van de fijnere gele ondergrond te verwijderen). Systematisch bracht ze alle tekeningen en lijnen in kaart. Op het einde van haar leven vroeg ze zich af of men hier misschien te doen had met een boodschap voor het nageslacht. Na vijftig jaar onderzoek bleef het mysterie van Nazca voor Maria Reiche nog steeds even groot.

NAZCA (2)

Een gedurfde theorie in verband met de Nazcalijnen oppert dat de lokale Indianen rond de 6de eeuw al over luchtballonnen beschikten. Priesters zouden dan vanaf een zekere hoogte de tracersingen op de pampa geleid hebben en uit het resultaat astronomische voorspellingen hebben kunnen doen.

In november 1975 toonde het Amerikaans-Britse duo WOODWARD en NOTT met hun zelfgemaakte luchtballon van katoen en plantaardige vezels aan dat dit idee in de praktijk kans van slagen had. De Condor I maakte een fraaie vlucht boven de pampa van San José, waar de meeste lijnen liggen. Ook Maria Reiche was overtuigd, hoewel haar Peruaanse collega's hiermee totaal niets bewezen achtten.

Volgens de Nazcadeskundige SIMONE WAISBARD was het zelfs niet nodig een ballon ter hulp te roepen om de Indianen van de grond te krijgen. Misschien hadden de oude Nazca's een manier ontdekt om met een verentooi en eigen spierkracht naar de wolken te klimmen...

De Zwitserse amerikanist HENRI STIERLIN bracht een nog vreemdere hypothese naar voren. Het lijkt geen twijfel dat de Nazcacultuur geënt was op de honderd jaar eerder verdwenen Paracasbeschaving, genoemd naar het schiereiland ten noorden van Nazca. In 1927 vonden archeologen daar een ondergrondse necropool met meer dan vierhonderd mummies. Deze mummies waren gewikkeld in textielstukken van alpacawol die tot 28 m lang en 6m breed waren. Welnu, zegt Stierlin, de weefgetouwen die hiervoor gebruikt werden, bevonden zich op de gigantische trapeziumvormige plazoletas van Nazca. De tot 180 km (!) lange katoen- en woldraden werden, aldus Stierlin, langs houten palen zigzagsgewijze bevestigd en wellicht ter plekke met de enorme weefgetouwen bewerkt tot de buitenmaatse lappen textiel!

PAASEILAND (1)

Het raadselachtigste eiland in de Stille Zuidzee kreeg zijn naam van de Hollandse zeevaarder JACOB ROGGEVEEN. Op paaszondag 5 april 1722 ontdekte hij het tijdens zijn zoektocht naar het mythische Terra Australis.

Later bleek het te gaan om een driehoekig stuk grond van nauwelijks 150 km², met drie uitgedoofde vulkanen. De autochtonen noemden hun eiland 'De Navel van de Eilanden'; tegenwoordig weten we dat Paaseiland het meest geïsoleerde bewoonde eiland van de wereld is. Maar wat het werkelijk uniek maakt zijn een duizendtal kolossale antropomorfe beelden met het karakteristieke uitgerokken hoofd, diepliggende ogen, lange neus en dunne lippen. Deze tufstenen beelden hebben een gemiddelde lengte van vijf tot tien meter. Maar op de helling van de dode

vulkaan Rano Raraku ligt zelfs een onafgewerkte kanjer van twintig meter. Veel van deze zogeheten Moai staan in rijen opgesteld op stenen platforms die de hele kustlijn volgen; verder vindt men ze zowat overal op het eiland. In de steengroeve van de Rano Raraku liggen er nog driehonderd Moai onafgewerkt bij. Alles wijst erop dat de werkzaamheden abrupt ophielden; niemand weet precies waarom, maar recente bodemonderzoek van de Belgische bioloog Henri Dumont wees uit dat dit geschiedde op het einde van de 14de eeuw.

De archeologen veronderstellen dat de beelden verband houden met een soort voorouderverering. Veel schijnt erop te wijzen dat deze cultus later plaats maakte voor een nieuwe: de cultus van de Vogelman. Ieder jaar, bij het begin van de lente, werd een merkwaardige wedstrijd georganiseerd. De clanhoofden stuurden hun respectievelijke 'kampioenen' naar het vlakbij gelegen eilandje Moto Nui, met de opdracht het eerste stern-ei te zoeken. De gelukkige vinder werd voor een jaar Vogelman en genoot bijzondere privileges. Het geheel kaderde in een eredienst gewijd aan de scheppergod Make-Make. Ook de zogeheten rongo-rongo of houten tabletten met een nog onontcijferd hiëroglifisch schrift, schijnen een rol te hebben gespeeld in deze religie.

Ooit moeten er op het zakdoekgrote Paaseiland 15.000 mensen hebben gewoond. Het gevolg van deze overbevolking viel te verwachten: toen de eerste blanken er voet aan wal zetten, bleek dat er nog maar een tweehonderdtal Pascuanen de interne oorlogen hadden overleefd.

PAASEILAND (2)

Op de vraag wie de makers van de indrukwekkende antropomorfe beelden op Paaseiland waren, en hoe deze Moai werden vervoerd en rechtgezet, zijn de meest tegengestelde antwoorden gegeven.

Volgens de Noorse avonturier THOR HEYERDAHL, die in 1955 een expeditie naar het eiland in de Stille Zuidzee leidde, werden de beelden vervoerd op houten sleden of rollen en rechtgetrokken met touwen en een geleidelijke ophoping van stenen onder het kolossale hoofd. De huidige generatie archeologen heeft wat dat betreft geen betere uitleg kunnen vinden. Maar aangaande Heyerdahls theorie over de oorsprong van de Pascuanen heeft ze wel haar bezwaren. Heyerdahl was van mening dat een eerste golf van migranten bestond uit pre-Inca Indianen van Zuid-Amerika. Later zouden Indianen uit de Incaperiode, en pas rond de 15de eeuw Polynesiërs uit het westen Paaseiland hebben bereikt.

Vandaag hebben taalkundig en etnologisch onderzoek geleid tot de theorie dat primitieve Aziatische zeevaarders progressief de Stille Oceaan zijn overgezeild, van eiland tot eiland, om ten slotte rond de 4de eeuw op Paaseiland te belanden. Toch laat men de mogelijkheid open van latere contacten met Zuid-Amerikaanse Indianen. In het bijzonder de eerder genoemde bioloog Henri Dumont en zijn collega's schijnen plantenresten te hebben gevonden die wijzen op een landing van Inca's op het einde van de 14de eeuw. Ook de aanwezigheid van de zoete aardappel op het eiland en de bouwstijl van de platforms aan de kust lijken dit te suggereren. Men kan zich de ontberingen tijdens de 3000 km lange zeetocht op primitieve bootjes nauwelijks voorstellen.

Sommige dwarsliggers blijven er echter bij dat de huidige eilanden in de Stille Zuidzee de hoogste toppen zijn van het legendarische continent Lemurië, miljoenen jaren geleden weggezonden in de oceaan. De beelden op Paaseiland

zouden dan gemaakt zijn geweest door reuzen die zij aan zij leefden met de Dinosauriërs uit het Secundair Tijdperk. Volgens de Theosofen zouden de Lemuriërs overigens hun cultuur hebben gekregen van inwijders afkomstig van de planeet Venus. Later werd dit idee overgenomen door de Franse avonturier Robert Charroux en de Zwitserse amateur-archeoloog Erich von Däniken. De vraag blijft dan hoe de overbekende beelden van Paaseiland, gehouwen uit relatief zacht tufsteen, het hebben klaargespeeld om die tientallen miljoenen jaren te overbruggen zonder noemenswaardige erosie.

PIRAMIDE VAN CHEOPS (1)

Aan weerszijden van de Egyptische Nijl staan meer dan zeventig piramiden. Geen anderen hebben zoveel aandacht gekregen als de drie grote piramiden op de vlakte van Gizeh. Van deze drie is de noordelijkste, de zogeheten Piramide van Cheops, ontegensprekelijk de beroemdste. Volgens de egyptologen werd ze opgetrokken in opdracht van farao Cheops rond 2550 voor Chr. Haar hoogte is 138 meter, maar oorspronkelijk kwam daar nog eens 9 m bovenop. 2.300.000 kalksteenblokken, die soms tot 15 ton het stuk wegen, werden door 100.000 arbeiders naar Gizeh verslept op houten sleden en vermoedelijk via een aarden helling op elkaar gestapeld. En dit gedurende een periode van twintig jaar. Met haar vier zijden van 230 meter is de piramide van Cheops groot genoeg om vijf middeleeuwse kathedralen in onder te brengen.

Hoewel geen enkele aanwijzing tot ons gekomen is, kan de algemene bouw van de piramide dus met wat goede wil rationeel verklaard worden; wat niet kan gezegd worden van bepaalde details. Zo wegen een paar van de ontlastingsstenen boven de Koningskamer ongeveer 60 ton het stuk en bevinden ze zich op een hoogte van 70 meter: hoe hebben de archaische Egyptenaren, die noch metaal noch het wiel kenden, die kanjers daar bovenop gekregen? (Bovendien gaat het om steenblokken die afkomstig zijn van 1000 km Nijl opwaarts.)

In de 9de eeuw liet Kalif AL MAMOUN voor het eerst een bres slaan in één van de zijanten. Zijn arbeiders vonden een systeem van lege gangen en kamers, hetzelfde dat vandaag door toeristen kan bezocht worden.

In de zogenaamde Koningskamer staat een lege, niet eens afgewerkte sarcofaag zonder deksel. Tot voor kort veronderstelden de egyptologen dat de Grote Piramide de graftombe was van farao Cheops, die later door grafschenners werd geplunderd. Nader onderzoek bracht dit idee aan het wankelen en de echte functie blijft eigenlijk een groot raadsel. Het meest tot de verbeelding spreekt misschien nog de geheimzinnige onderaardse kamer (- 42 m), waar de oorspronkelijke toegangstunnel in een rechte lijn naar neerdaalt.

PIRAMIDE VAN CHEOPS (2)

Midden jaren tachtig achtten twee Franse architecten het mogelijk dat er nog andere kamers in de enorme piramide verborgen lagen. Misschien ook het eigenlijke en ongeschonden Koningsgraf! Met boren en laserapparatuur namen ze de proef op de som. Hoewel ze een aantal holle ruimtes meenden te kunnen lokaliseren, werd tot dusver niets ondernomen om dit te controleren.

In 1993 kwamen de Duitse ingenieur RUDOLF GANTENBRINK en zijn team ter plekke voor een ander specifiek onderzoek. Vanuit de min of meer centrale 'Koningskamer' vertrekken twee smalle (lucht)schachten in een 40° helling

opwaarts naar de tegenover elkaar liggende buitenwanden van het monument; volgens een recente theorie zouden die schachten kunnen gediend hebben als doorgangsweg naar het hemelrijk voor de ziel van de overleden farao Cheops. Maar wat met de twee nauwe schachten in de hieronder gelegen 'Koninginnekamer'? Aan de buitenkant van de Piramide was nooit een eindspoor hiervan gevonden. Gantenbrink stuurde een zelfontworpen minirobot door deze gangen. Op het rollende toestelletje was een beweegbare camera gemonteerd die beelden doorstuurde. De noordelijke opening bleek verder ontoegankelijk na een scherpe bocht in de schacht; maar in de zuidelijke opening kon de zogeheten Upuaut 2 doordringen tot op een afstand van 60 meter. Op dat punt bleek de gang onverbiddelijk afgesloten met een blok kalksteen waarin twee koperen staven staken. Gantenbrink hoopt in de toekomst hoe dan ook deze raadselachtige hindernis te passeren.

Verskillende onderzoekers hebben reeds pogen te bewijzen dat de archaische Egyptenaren over een wiskunde beschikten die allesbehalve primitief was (te oordelen naar de specifieke maten van de Grote Piramide kenden ze in ieder geval het getal pi, ofte de middellijn/omtrek-relatie van een cirkel). Sommigen gingen zelfs zover te beweren dat de hele geschiedenis der mensheid in het gigantische bouwwerk is gecodeerd.

Het blijft hoe dan ook merkwaardig dat de Egyptische beschaving nauwelijks een aanlooptijd lijkt te hebben gehad; slechts een paar honderd jaar scheiden de Nieuwe Steentijd van de eerste faraodynastieën (aldus de officiële archeologie). En nog gekker is dat het hoogtepunt van deze beschaving aan het begin ervan lijkt te liggen: de periode van de bouw van de drie piramiden op de hoogvlakte van Gizeh. Zou het kunnen dat de Grote Piramide de erfenis is van een beschaving die veel en veel ouder is dan de meeste egyptologen denken? Er zijn in ieder geval recentelijk sterke argumenten naar voren gebracht voor de stelling dat de pas gerestaureerde Sfinx minstens vijfduizend jaar eerder werd opgetrokken dan tot dusver werd aangenomen.

PIRAMIDEKRACHT

In zijn boek *Supernature* vertelt de Zuid-Afrikaanse bioloog LYALL WATSON hoe de Franse avonturier BOVIS tijdens een reis in Egypte op zekere dag de Grote Piramide invluchtte voor de hete middagzon. In de zogeheten Koningskamer ontdekte hij in een overvolle vuilnismand een dode kat. Hoewel de vochtigheidsgraad in de piramide bijzonder hoog ligt, stelde Bovis vast dat het oude krenge geen sporen van ontbinding vertoonde, maar eerder uitgedroogd leek als een mummie. Hij begon zich af te vragen of de vorm van de piramide zelf misschien het vreemde verschijnsel had veroorzaakt. Terug thuis experimenteerde Bovis met modelpiramides en krenge van kleine dieren. En zijn vermoeden bleek niet ongegrond.

De Tsjechische radio-ingenieur KAREL DRBAL herhaalde Bovis' proeven met succes.

Hij ontdekte bovendien dat scheermesjes bijna eindeloos lang konden gebruikt worden als hij ze bewaarde onder een piramidevorm. In 1959 liet Drbal voor zijn scheermessenslijper een brevetnummer opnemen.

Lyall Watson, die dit verhaal vertelt, verzekert dat hij zelf de proef op de som nam en zich vier maanden lang dagelijks had geschoren met een Wilkinson-Swordmesje. Ook etenswaren bleven volgens Watson onder een piramidemodel lange tijd gevrijwaard van bederf.

Iedereen kan zich tegenwoordig persoonlijk vergewissen of één en ander wel klopt. Hoewel de rage zijn hoogtepunt lang voorbij is, kan men zich nog steeds een dergelijke piramide aanschaffen in een New-Agewinkeltje of via een postorderbedrijf. Volgens de Belgische Verbruikersunie kan men zijn geld echter beter aan wat anders besteden. Een tijdje geleden schreef het consumententijdschrift Test Aankoop dat piramidemodellen niet alleen peperduur waren, maar bovendien volkomen nutteloos. Het juninummer van 1990 pakte uit met een uitgebreide laboratoriumtest met metalen piramiden. Het hieronder bewaarde voedsel bleek even vlug uit te drogen of te bederven als de stalen in open lucht. Je reinste nep dus.

En de geslaagde proeven van Lyall Watson dan? Misschien lag het aan het gebruikte materiaal: Watsons piramiden waren van karton...

PLANTENLEED

Het volgende verhaal is zo ongelooflijk (en in zekere zin griezelig), dat ik het weergeef zonder verder commentaar. Ieder verwoed tuinder of liefhebber van verse groenten zal er zijn eigen conclusies uit moeten trekken.

In 1966 kwam CLEVE BACKSTER, een gewezen ondervragingspecialist bij de CIA, op het idee zijn leugendetector aan te sluiten op de bladeren van een potplant. Op het eerste zicht een geschilderd idee, maar Backster wilde gewoon nagaan of de naald van zijn apparaat zou reageren als hij de plant water gaf. Zou de vochttoename in een enkel blad te meten zijn, zoals de minieme zweetafscheiding op de huid van een leugenaar?

De reactie bleef uit. Backster drenkte vervolgens een blad van de plant in zijn kop hete koffie, met al even weinig resultaat. Maar op het ogenblik dat hij er aan DACHT het blad boven een brandende lucifer te houden, sprong de naald van de polygraaf plots de hoogte in. Het was een schok voor Backster, temeer omdat hij op dat ogenblik de bladeren zelfs niet meer aanraakte.

Had de plant zijn gedachten gelezen?

Dit werd voor de ex-CIA'er het begin van een reeks zonderlinge experimenten. Hij bracht garnalen naar zijn kantoor en liet ze één voor één levend in kokend water vallen. Telkens reageerde zijn potplant 'geschokt', te oordelen naar de opspringende naald van de polygraaf. Vreemd genoeg volgde geen reactie wanneer de garnalen al dood waren toen ze in het water vielen. Een assistent van Backster vertrapte moedwillig een plant in een aanpalend vertrek; de aangesloten plant reageerde zichtbaar toen de man wat later het kantoor binnenstapte. De onschuldige medewerkers die vóór en na hem waren binnengekomen, hadden geen reactie uitgelokt. Backster ontdekte dat de naald van zijn polygraaf zelfs opsprong toen hij wat jodium in een wonde op zijn hand liet vloeien.

Hij herhaalde zijn proeven op planten van verschillende soorten en kwam tot dezelfde resultaten. Zijn conclusie was dat planten in staat waren het leed van andere levende organismen aan te voelen. Sterker nog: ze reageerden op de kwaadwillige voornemens van mensen. Backsters experimenten werden door andere onderzoekers met wisselend succes herhaald. Of hij nog ooit zijn eigen of andermans gazon heeft afgemaaid is niet geweten.

POLTERGEIST

In 1848 manifesteerden zich in het Amerikaanse stadje Hydesville bij het gezin

FOX een reeks onverklaarbare klop geluiden. De drie tienerdochters van de familie slaagden erin met de onzichtbare veroorzaker van de bizarre geluiden in contact te treden. Via een systeem met ja- en neen antwoorden vernamen ze te doen te hebben met de geest van een marskramer die jaren geleden in het huis werd vermoord. Hydesville werd aldus de bakermat van het moderne spiritisme. Het zogenaamde Poltergeist- of klopgeestfenomeen werd sindsdien honderden malen vastgesteld, zowel in Amerika als in de rest van de wereld. Karakteristiek is het luidruchtige kabaal, het verplaatsen van meubilair, het verschijnen en verdwijnen van banale voorwerpen en het rondvliegen van stenen, keukengerei of beddengoed. Onderzoekers uit de 19de eeuw die het verschijnsel in ernst namen, meenden bijna unaniem dat het om overledenen ging die geen rust konden vinden in het hiernamaals en op deze wijze hun ongenoegen kenbaar maakten (vandaar de naam poltergeist). Het was de spiritistische theorie.

De moderne parapsychologie geeft aan de zogeheten animistische theorie de voorkeur. Nauwkeurig onderzoek bracht aan het licht dat de lastige verschijnselen zich over het algemeen centrerend rond één lid van het gezin, een jongen of meisje in de puberteit. De animistische theorie neemt aan dat bepaalde spanningen van seksuele aard bij sommige kinderen verantwoordelijk zouden zijn voor de bekende huiselijke janboel. Deze kinderen zouden dan namelijk een telekinetische kracht ontwikkelen die zodanig op de buitenwereld kan inwerken, dat activiteiten in gang worden gezet die alle natuurwetten schijnen te tarten. Hoewel de jeugdige uitlokker totaal onschuldig is aan enige bewuste interventie, zou het toch gaan om onbewust azen op aandacht.

Wat voor kracht hier in het spel is, daar heeft men voorlopig het raden naar. Haar uitwerking kan niettemin zo fantastisch zijn, dat de meeste rationele wetenschappers hardnekkig naar bedrog blijven wijzen. Toch heeft men in parapsychologische laboratoria al proefondervindelijk aangetoond dat een proefpersoon soms wel degelijk in staat is materiële objecten met zijn geest te beïnvloeden.

REÏNCARNATIE (1)

Naar schatting geloven wereldwijd meer dan een miljard mensen in reïncarnatie of wedergeboorte. De meeste aanhangers van deze overtuiging belijden de Boeddhistische of Hindoeïstische religie. Volgens hun zienswijze zou de menselijke geest na de dood naar een nieuwgeboren lichaam verhuizen, keer op keer, tot zijn onthechting zo sterk is geworden dat hij aan het Rad van Wedergeboorte weet te ontsnappen. Het gevolg is een ogenblikkelijke opname in de eeuwige wereldziel, Nirvana of Brahma. Maar het geloof in wedergeboorte blijft niet beperkt tot Aziatische landen. Ook in Noord- en Zuid-Amerika, Afrika en Europa spreekt het velen aan. Al in het oude Griekenland namen oa. Pythagoras en Plato reïncarnatie op in hun wijsbegeerte. Deze leer zou zelfs niet in strijd zijn met de bijbel; sommige passages in de evangeliën lijken het geloof in zielsverhuizing te ondersteunen. Johannes de Doper bijvoorbeeld werd door velen beschouwd als de teruggekeerde profeet Elias.

Maar als reïncarnatie een feit is, hoe komt het dan dat wij ons niets van een vorig leven kunnen herinneren? Eigenlijk is het zo dat velen zich wel degelijk spontaan een vorig leven kunnen herinneren, en in het bijzonder kinderen. De

Amerikaanse psychiater IAN STEVENSON publiceerde in 1966 het opzienbarende boek *Twintig gevallen van mogelijke reïncarnatie*. Het gaat om een selectie uit meer dan duizend onderzochte gevallen van kinderen die zich een vorig leven meenden te herinneren. Vanaf de leeftijd van twee jaar begonnen ze hun ouders lastig te vallen over vorige familie- en woonomstandigheden. Stevenson ging hen opzoeken, soms tot in Azië, om hun uitspraken te noteren en later te controleren. Het bleek dat een dergelijk kind soms verbazend goed op de hoogte was van het doen en laten van een gezin in één of andere verre stad, waarin het vroeger meende geleefd te hebben.

Maar het meest overtuigend schijnen wel de geboortevlekindicaties te zijn. In vele gevallen vertoonde het betrokken kind een aangeboren huidvlek waarvan na controle bleek dat die qua plaats en vorm precies overeenkwam met de wonde waaraan zijn vermeend vorige lichaam was bezweken (veroorzaakt door een ongeval of zelfs moord).

De accurate 'herinneringen' van een vorig leven zijn vaak verklaarbaar door helderziendheid of telepatie (hoewel ook niet aanvaard door de academische wetenschap). Maar het fenomeen van de corresponderende geboortevlekken laat zich niet zo makkelijk uitleggen.

REÏNCARNATIE (2)

Ian Stevenson trok de conclusie dat onze persoonlijkheid misschien meer dan één leven leidde. Hij stelde vast dat de herinnering aan een vorig leven over het algemeen begon te vervagen rond de leeftijd van zeven jaar. Toch kunnen ook volwassenen zich soms bewust worden van vroegere levens op aarde. Eén van de technieken die deze herinnering zou kunnen activeren is de zogenaamde regressiehypnose.

In 1957 verscheen het geruchtmakende boek *Op zoek naar Bridey Murphy* van de Amerikaanse zakenman MOREY BERNSTEIN. Bernstein liet onder hypnose VIRGINIA TIGHE, een huisvrouw uit Colorado, terugkeren naar een leven in de 19de eeuw als het Ierse meisje Bridey Murphy. Vooral de talloze details die mevrouw Tighe zich meende te herinneren over Bridey's zorgeloze jeugdijaren en haar minder gelukkig huwelijk met een jurist, sprak tot de verbeelding. Het boek kende een enorm succes en leidde er zelfs toe dat een paar onevenwichtigen zelfmoord pleegden om de reïncarnatiehypothese te toetsen.

Skeptici beweerden echter dat de huismoeder uit Colorado haar vermeende vorig leven gebaseerd had op verdrongen herinneringen aan een Ierse familie die ze in haar kindertijd had gekend.

Niettemin spoorde de affaire Bridey Murphy later velen aan op de ingeslagen weg verder te gaan. Sindsdien zijn er duizenden gevallen gepubliceerd van hypnotische regressies naar een vroeger bestaan. Het onbewuste zielenleven onthulde voorbije levens in de 19de eeuw, de middeleeuwen, de Romeinse en Egyptische oudheid en in het prehistorische verleden. Er zijn gevallen gerapporteerd van een vorig leven op het verzonken continent Atlantis en zelfs op andere planeten! Hoewel de getuigenissen onder hypnose soms verbazend overtuigend klinken, menen skeptici dat het allemaal op verbeelding en zelfmisleiding berust. Ook de breeddenkende Ian Stevenson heeft zijn bedenkingen bij de regressietechniek.

Toch heeft de Amerikaanse psychologe HELEN WAMBACH statistisch aangetoond dat de meeste rapporten een eerder banaal en onbevredigend vroeger bestaan beschrijven.

Als het allemaal zelfmisleiding was zou je toch denken dat de meerderheid bij wijze van spreken ooit eens keizer van China is geweest?

REÏNCARNATIE (3)

Onverbreekelijk verbonden met het idee van vorige levens is het begrip Karma. Karma is de wet van oorzaak en gevolg, in het bijzonder toegepast op gedragskwesaties. Volgens dit principe worden daden uit een vorig leven beloond of bestraft in een volgend bestaan. Ook betekent het dat indrukwekkende ervaringen hun invloed kunnen blijven uitoefenen in volgende levens.

De zogeheten reïncarnatietherapie is een recente en vrij omstreden psychiatrische behandeling die hierop is gebaseerd. Mensen met een neurotisch gedrag of ten prooi aan extreme fobieën schijnen zich onder hypnose vaak een traumatische ervaring in een vorig leven te herinneren. Dat een confrontatie met dit verre trauma genezing tot gevolg heeft, wijst er volgens sommigen op dat hachelijke omstandigheden in een vorig bestaan inderdaad rechtstreeks verantwoordelijk kunnen zijn voor actuele gedragsstoornissen.

Overigens willen de regressietherapeuten zich niet echt uitspreken over het al dan niet bestaan van reïncarnatie. Ze wijzen wel op het relatieve succes van een dergelijke behandeling, ook al draaide het allemaal rond suggestie.

De Amerikaanse arts JOEL WITTHON en de psychologe Helen Wambach hebben zich

zelfs gespecialiseerd in regressies naar de onstoffelijke fases tussen twee levens. Het bleek dat hier het komende leven voor een groot deel wordt gepland! Een minder gelukkig individu zou dan vanaf die tussenfase kunnen bepalen wat er in zijn leven precies is misgelopen.

De Amerikaanse reïncarnatietherapeut MORRIS NETHERTON heeft een paar jaar geleden een methode uitgedokterd om zonder hypnose naar een vorig leven te worden geprojecteerd. Als uitgangspunt dient men het actuele probleem op te roepen. Al de mentale, visuele of emotionele indrukken die hiermee geassocieerd worden, moeten verder uitgediept worden met de hulp van woorden, gevoelens of voorstellingen die rechtstreeks in verband staan met de huidige bekommernis. Volgens Netherton wordt je zo in een minimum van tijd geconfronteerd met een traumatische ervaring uit een vorig leven.

Het is niet aan te raden op eigen houtje met deze regressietechniek te experimenteren. Zonder deskundige begeleiding tot de conclusie komen dat je misschien ooit een slachtoffer was van Jack the Ripper – of erger: the Ripper zelf! – zou je wel eens chronische hoofdpijn kunnen bezorgen.

RENNES-LE-CHÂTEAU (1)

Jaarlijks stromen meer dan 20.000 nieuwsgierige toeristen naar Rennes-le-Château, een klein stadje in de Zuid-Franse Audevallei. Rond de eeuwwisseling werd de eenvoudige dorpspastoor BERENGER SAUNIÈRE er eensklaps steenrijk. De man zou in een spijl van zijn krakkemikkige kerk een paar cryptische perkamenten van onschatbare waarde hebben gevonden. Dit is zijn verhaal.

Bérenger Saunière wordt na zijn priesterwijding in 1879 vicaris in Alet. Na een

korte episode als pastoor in het stadje Clat, krijgt hij een plaats als professor aan het seminarie van Narbonne. Zijn eigenzinnigheid brengt hem echter vlug in conflict met de kerkelijke autoriteiten en hij wordt met een minimumsalaris overgeplaatst naar het afgelegen Rennes-le-Château. Maar Saunière, fors gebouwd en zelfverzekerd, blijkt een ondernemende en moeilijk te temmen figuur. In 1886 begint hij met de restauratie van het lokale kerkje, hoewel niemand weet waar hij hiervoor de nodige fondsen heeft gehaald. Het oude altaar wordt vervangen; samen met drie arbeiders en zijn jonge meid MARIE DENARNAUD neemt Saunière ook de versleten bevoering weg. Tijdens de werken ontdekt de onvermoeibare pastoor op een dag in een houten spijl twee oeroude perkamenten. Later blijkt onder één van de vloertegels een aarden ketel vol glinsterende munten te liggen.

Saunière probeert de onleesbare perkamenten te ontcijferen, maar dat lukt hem niet. Op aanraden van de plaatselijke bisschop vertrekt hij naar Parijs in de hoop bevoegde specialisten te vinden. Vreemd genoeg schijnt hij daar vooral esoterische en occulte kringen te frequenteren. En na Saunières terugkeer in Rennes-le-Château verandert zijn hele levenswandel en gedrag. De parochianen maken zich ongerust over de plotse belangstelling van hun pastoor voor het oude kerkhof. Hij verwijderd er de grafsteen van ene MARIE DE NÈGRE D'ABLES, een adellijke dame uit de 18de eeuw. Is Saunière op zoek naar een onderaardse crypte?

Ondertussen wordt de kerk binnen en buiten verder verfraaid. Saunière koopt grond, laat een neogotische bibliotheektoeren bouwen en installeert een indrukwekkende glazen serre met een conische koepel. Dan volgt de Villa Bethania, een eigen herenhuis. Een prachtige tuin met pauwen, papegaaien en een exotische visvijver verlevendigt het geheel.

Later wil Saunière nog een auto kopen en een rijweg laten aanleggen. Verder heeft hij projecten voor een nieuwe toren van 70 meter hoogte, met wenteltrap. Maar op 22 januari 1917 sterft Bérenger Saunière onverwachts ten gevolge van een hersenbloeding. De inhoud van de fameuze perkamenten en de herkomst van zijn fabelachtig fortuin zijn tot op heden een raadsel gebleven...

RENNES-LE-CHÂTEAU (2)

Hebben de geheimzinnige perkamenten dorpspastoor Saunière de weg gewezen naar de schat van de tempeliers? In de 13de eeuw floreerde in de Zuid-Franse contreien ook de sekte der katharen; kon Saunière de hand gelegd hebben op een schat die deze meedogenloos vervolgde 'kettters' toebehoorde?

De perkamenten zijn ondertussen verdwenen, maar dat belet niet dat talrijke auteurs en schrijvers van bestsellers over hun inhoud hebben gespeculeerd. Volgens de verscheidene 'kopieën' en 'afschriften' die de laatste twintig jaar zijn opgedoken, zouden ze in verband hebben kunnen staan met de Merovingische vorst DAGOBERT II en diens huidige nakomelingen. Sommigen beweren dat Saunière de perkamenten voor veel geld heeft verkocht aan Franse royalisten, die er belang bij hadden dat deze onthullingen al dan niet openbaar werden gemaakt. Drie Britse historici pikten in op het intensieve onderzoek van de Franse journalist GERARD DE SÈDE naar deze zaak. In hun boek Het Heilige Bloed en de Heilige Graal beweerden BAIGENT, LEIGH en LINCOLN dat de ontdekking van de dorpspastoor wel eens het bewijs kon zijn voor de ketterse stelling dat de

Merovingers rechtstreeks afstamden van de kinderen die Jezus van Nazareth bij Maria Magdalena had verwekt!

Ook de gerestaureerde kerk van Rennes-le-Château heeft veel vragen opgeroepen. Vlakbij de ingang hurkt de ijzingwekkende en levensgrote demon Asmodeus onder het wijwatervat (onlangs door vandalen onthoofd). De talrijke pastelkleurige heiligenbeelden stralen – mede door hun starende ogen – een immobiele levendigheid uit. Links en rechts van het altaar staan Jozef en Maria, vreemd genoeg beiden met een Jezuskindje op de arm. Gaven de omstreden perkamenten misschien uitsluitel over de oude overlevering dat Jezus een tweelingbroer had?

Overigens zou volgens de recente bestseller *De Tombe van God* van het auteursduo ANDREWS en SCHELLENBERGER het (onverrezen) stoffelijk overschot van Jezus in de buurt van Rennes-le-Château begraven liggen!

De kruisweg in het kerkje loopt in omgekeerde richting. Bizar. Maar het meest verontrustende van al zijn misschien wel de gebeitelde woorden boven het portaal: TERRIBILIS EST LOCUS ISTE ('Deze plaats is verschrikkelijk'). En wat als de afgewezen en straatarme dorpspastoor eens gewoon een winstgevend pact had gesloten met de afzichtelijke kwelbast onder het wijwatervat?...

REUZEN

Volgens de bijbel leefden er in archaische tijden reuzen op de aarde. Ze zouden de vrucht zijn geweest van de intieme omgang tussen de Zonen Gods – de engelen – en de mensendochters. Ook in de Griekse, de Germaanse en Keltische mythen is er sprake van giganten die meestal in conflict leefden met de gewone mensen.

Men kan zich de vraag stellen of hier enkel sprake is van fantasierijke verbeelding of dat er ooit in een ver verleden wel degelijk reuzen op aarde hebben rondgelopen. Voor de theosofe H.P. BLAVATSKY lijkt dit geen twijfel; het oeroude en omstreden Boek van Dzyan dat ze vertaalde, vertelt over onze verre voorouders die minstens tweemaal zo groot waren als wij.

Haar discipel SCOTT-ELLIOT heeft uit niet nader vermelde bron vernomen (of helderziend waargenomen) dat dit kloeke volk miljoenen jaren geleden het inmiddels verzonken continent Lemurië bewoonde. In die tijd leefden de dinosaurïers nog op aarde, de heersers van het Secundair. Volgens Scott-Elliot waren de mensen toen tussen 3,6 en 4,5 meter hoog. Ze hadden griezelig lange armen en een soort geschubde neushoornhuid. In hun achterhoofd bevond zich een derde oog en Scott-Elliot verzekert dat ze zowel voor- als achteruit konden lopen. Sommigen van de sauriërsoorten werden door deze reuzen afgericht ten dienste van de jacht of als huisdier. Het was toen niet ongewoon een reuzenreptiel aan de leiband te zien lopen, zoals wij vandaag de hond uitlaten.

Het gigantenras uit Lemurië zou door vérontwikkelde kolonisten uit Venus – de Heren van de Vlam – geholpen zijn geweest in hun culturele ontwikkeling. Zo leerden ze het vuur en de landbouw kennen. Later gingen ze kolossale bouwwerken en beelden optrekken, zoals deze op het Paaseiland.

Andere esoterici beweren dan weer dat die buitenaardse cultuurbrengers zélf de reuzen waren waarop onze bekende mythen zijn gebaseerd.

Paleontologen hebben weliswaar enkele buitensporig grote tanden en skeletresten van mensachtigen gevonden – zoals deze van de zogeheten Gigantopithecus – maar of er werkelijk ooit een reuzenras heeft bestaan blijft twijfelachtig.

RONGORONGO

De Nieuw-Zeelandse taalkundige STEVEN R. FISCHER, directeur van het Instituut voor Polynesische Talen en Literatuur in Auckland, U.S.A., beschrijft in zijn recente werken Rongorongo: The Easter Island Scripts en Glyphbreaker hoe hij er toe kwam een belangrijke stap te zetten in de ontcijfering van het oude hiëroglifische schrift van Paaseiland. Dit schrift werd vastgelegd op rechthoekige houten tabletten, waarvan er tegenwoordig slechts vijftientig over heel de wereld verspreid zijn. Er staan parallelle rijen glyphen op – om de rij op hun kop – tot voor kort totaal onleesbaar.

Men is van mening dat dit beeldschrift dateert van na de ontdekking van Paaseiland door de Nederlandse zeevaarder Jacob Roggeveen in 1722. Toentertijd werd er namelijk op geen enkele manier van het fameuze rongorongo gewag gemaakt.

Dat gebeurde pas in 1864 door een blanke missionaris. Die verzekerde dat de houten tabletten over heel het zakdoekgrote eiland verspreid waren en dat er een zwaar taboe op rustte.

Vermoedelijk zijn het de Spanjaarden geweest die de aanzet hebben gegeven tot het vastleggen van de hiërogliften door de Pascuanen. De eilandbewoners werd namelijk gevraagd een annexatieproclamatie te ondertekenen in hun eigen taal. Dat deden ze door gebruik te maken van al lang bestaande symbolen uit hun rotstekeningen. Maar het begrijpen van de taal op de tabletten ging verloren als gevolg van het wegvoeren van de Pascuaanse toplaag tijdens de Peruaanse slavenjacht in 1862.

In de jaren vijftig van vorige eeuw meende de Duitse taalkundige THOMAS BARTHEL dat het rongorongo een primitief fonetisch systeem behelsde, met tekens die zowel ideeën als voorwerpen symboliseerden en die dan als sleutel fungeerden om uitgewerkte ideeën en mededelingen te begrijpen.

Steven Fischer – die al de code op de beroemde Kretenzische Phaïstosschijf had gekraakt – ontdekte op enkele belangrijke Pascuaanse tabletten dat de lopende tekst op onregelmatige afstand werd afgesloten met een verticale streep. Die streep werd dan onmiddellijk gevolgd door een symbool met een fallusachtig aanhangsel. Ook aan het telkens eerstvolgend derde symbool hing er zo'n typisch achtervoegsel. Op grond van deze en nog andere aanwijzingen besloot Fischer dat er een drieledige structuur aan de basis van het rongorongo lag.

Met de hulp van een oud Pascuaans scheppingslied vol verwijzingen naar de creatieve geslachtsdaad lukte het Fischer enig inzicht te krijgen in de teksten op de houten tabletten. Het zou voornamelijk om scheppingsliederen gaan, vastgelegd in woord- en betekenissymbolen, uiteindelijk bedoeld om door priesters voorgelezen te worden tijdens religieuze ceremonies.

Het gebruik van het rongorongo verdween definitief na 1865. Het zou het enige schrift blijven op de eilanden van de Stille Zuidzee vóór de twintigste eeuw.

SJAMANISME

Het woord sjaman is afkomstig van de Oost-Siberische Toengoezen en staat voor de tovenaars-bemiddelaar die via het contact met geesten het welzijn van zijn stam of clan verzekert. Het tegenwoordige overwicht van de westerse cultuur en wereldbeschouwing heeft het sjamanisme haast volledig verdrongen. Eertijds werd

het sjamanisme beoefend bij de autochtonen van Siberië tot die van Polynesië. Het meest vertrouwd zijn we nog met de sjamaan van de Eskimo's in het hoge noorden.

Sjamaan werd je door roeping. Het waren de geesten zelf die de toekomstige stamtovenaar uitkozen. Soms zeer tegen diens zin, want sjamaan zijn betekende om de haverklap geconfronteerd worden met levensgevaarlijke onzichtbare machten. Na een periode van ascese en initiatie, in de regel ingeleid door een bizarre ziektegeschiedenis, kreeg de sjamaan zijn geleidegeest toegewezen. Deze geleidegeest, veelal van tegengestelde sexe, hielp hem op zijn reizen naar de hemel- en onderwereld.

De sjamaan opereerde als genezer, ziener en begeleider van de doden. Binnen de collectiviteit van zijn gemeenschap behield hij wegens zijn flagrant anders-zijn steeds een marginale status. Tijdens zijn functie verscheen hij in een karakteristiek kostuum, behangen met bellen, veren, franjes, metalen schijven en kettingen. Zijn onafscheidelijke attributen waren de trommel en trommelstok. Via monotone gezangen, trommelslagen en specifieke danspassen en houdingen, zweepte hij zich op tot een soort trance die hem het contact met de zintuiglijk waarneembare wereld deed verliezen. Dan begon zijn tocht door de onzichtbare sferen. De bedoeling was ofwel de probleemscheppende geest op te zoeken en deze op de vlucht te jagen, ofwel hulp te vragen aan de totemgeest van de stam.

De sjamanen hebben altijd tegenover westerse antropologen volgehouden dat ze uit hun lichaam konden treden om bovennatuurlijke oorden op te zoeken. Lang heeft men het sjamanisme gelijkgesteld met een vorm van schizofrenie of hysterie. De sjamaan zou dan niet meer zijn dan een geesteszieke die het klaarspeelde zijn stamgenoten de grootste onzin op de mouw te spelden.

Recente getuigenissen in verband met psychedelische substanties, uitredingen, bijna-doodervaringen en andere bewustzijnsfenomenen doen echter vermoeden dat sjamanisme de gecontroleerde uiting is van bepaalde mentale activiteiten die bij ons nog maar zeer sporadisch en toevallig voorkomen.

SNEEUWMAN

In het onherbergzame Himalayagebergte, op de grens tussen Nepal en Tibet, schijnt zich volgens de lokale bevolking op een hoogte van 5 tot 6 km een even indrukwekkend als schuw aapachtig wezen schuil te houden. De Tibetanen noemen het Yeti, bij ons beter bekend als de Verschrikkelijke Sneeuwman. Hoewel onze legendarische reporter KUIFJE en talrijke westerse bergbeklimmers voetsporen van de Yeti in de sneeuw hebben gevonden en hem zelfs hebben gezien, zijn biologen het er over eens dat het slechts om een grote beer of één of andere verdwaalde aap gaat.

Maar de getuigenissen klinken anders: een roodharige aapmens met een lengte die sommigen tot 4,5 meter schatten! Een Franse kapitein beweerde zelfs dat hij door een dergelijk 'monster' van een zekere vriesdood werd gered en in diens schuilplaats de nodige zorgen kreeg.

In de jaren vijftig en zestig brachten Europese bergbeklimmers foto's mee uit de Himalaya, waarop onbekende voetsporen te zien waren die een lengte van 40 cm bereikten. De fotograaf van een Londense krant had zelfs een kiekje genomen van een Yetischedel die bewaard werd in een Tibetaans klooster. De Tibetanen geloven dat de Yeti een bovennatuurlijk wezen is en voelen er een heilig ontzag voor.

Britse, Amerikaanse en Russische expedities trokken naar het dak van de wereld in de hoop definitief bewijsmateriaal te vinden. Ze kwamen terug met weinig meer dan wazige foto's van een schimmig wezen of van onduidelijke sporen. Maar HILLARY, die samen met zijn Nepalese gids als eerste de top van de Mount Everest had bereikt, bracht in 1960 de beruchte Yetischedel uit het Tibetaanse Khoemjoeng-klooster naar Europa. De plaatselijke lama's hadden hem het sacrale voorwerp welwillend in bruikleen gegeven. De biologen die de schedel bestudeerden waren echter niet overtuigd; voor hen betrof het doodgewoon de schedel van een geitantilope. Toch bleef Hillary geloven in het bestaan van de Verschrikkelijke Sneeuwman. Enkelen denken dat de schuwe en solitaire wezens in de Himalaya eigenlijk Boeddhistische kluzenaars zijn die zich liefst zo snel mogelijk uit de voeten maken als er nieuwsgierigen naderen. Maar sommige cryptozoölogen achten het niet uitgesloten dat het hier om afstammelingen gaat van een voorhistorisch mensenras. Er zijn parallellen met het al even dubbelzinnige monster van Loch Ness in dit verhaal. Wie of wat de Yeti ook is, zijn vertrouwen in de mens lijkt niet groot te zijn. Misschien niet ten onrechte.

SPIRITISME (1)

Blijft de persoonlijkheid van een individu voortleven na diens lichamelijke dood? Voor spiritisten lijkt dit geen twijfel. Vanouds hebben mensen verschijningen gezien en deze geïnterpreteerd als het bezoek van overledenen.

Vanaf 1848, toen in het Amerikaanse stadje Hydesville de Familie FOX geplaagd werd door mysterieuze klopgeluiden, groeide ook in onze westerse samenleving de behoefte om met de overledenen in contact te treden. De zaak Fox kreeg grote ruchtbaarheid en werd de aanzet tot de Spiritistische Beweging. In heel Amerika en Europa begon men zogeheten seances te houden.

Met een medium als contactlegster schaarde belangstellenden zich rond een tafel. Men was ervan overtuigd dat de geest van een overledene zich kenbaar kon maken via klopgeluiden, de opspringende tafel, verschijningen, automatisch schrift, spookachtige stemmen en door onzichtbare handen bespeelde muziekinstrumenten. Omdat de seances altijd in het donker moesten geschieden, zagen vernuftige bedriegers hun kans schoon om treurende nabestaanden geld af te troggelen. Beroemde goochelaars, zoals de fameuze illusionist HARRY HOUDINI, voelden zich in die dagen geroepen om zulke gewetenloze charlatans openlijk aan te klagen. Talrijke nepmediums werden toen inderdaad ontmaskerd.

Maar enkele mediums bleven de aandacht van ernstige onderzoekers trekken door de onverklaarbare verschijnselen die ze uitlokten. In 1882 ontstond in Engeland de Society for Psychical Research, een organisatie die op wetenschappelijk verantwoorde wijze het spiritisme wilde benaderen. Het waren de hoogdagen van beroemde mediums als FLORENCE COOK, LEONORE PIPER en de Napolitaanse EUSAPIA PALLADINO, die aan de strengste controles werden onderworpen. De bekende fysicus WILLIAM CROOKES onderzocht behoudens het geval Cook, ook het verbaazingwekkende fenomeen DANIEL DUNGLAS HOME. Crookes kon Home nooit op bedrog betrappen, zelfs niet toen de man het kennelijk klaarspeelde zich als een veer in de lucht te verheffen!

Arthur Conan Doyle, de schepper van Sherlock Holmes, begon tijdens WO I iets voor spiritisme te voelen. Hij werd een overtuigd gelover. De Nederlandse auteur Frederik Van Eeden was eveneens bijzonder begaan met de vraag naar een leven na

de dood. Zijn eigen experimenten met een Brits medium en zijn ervaringen aan het doodsbed van zijn zoon Paul, overtuigden ook hem van een voortbestaan in een hiernamaals.

SPIRITISME (2)

Het oproepen van spectaculaire paranormale verschijnselen, zoals dat in de 19de-eeuwse seances gebruikelijk was, heeft in het moderne spiritisme plaats gemaakt voor meer geestelijke contacten met de overledenen. De meeste spiritisten zijn tegenwoordig aangesloten bij een Spiritistische Kerk, waarin het geloof in een overleven na de dood centraal staat. Tijdens de dienst van zo'n Kerk gaat een voorgangermedium in trance en via zijn stem manifesteren zich dan boodschappen die worden geacht van gene zijde te zijn.

Eén van de meest merkwaardige verschijnselen tijdens een geestevoctie lijkt nog maar zelden voor te komen. Het gaat om de afscheiding van zogenaamd ectoplasma. Ectoplasma is een witte, rekkerige stof die uit de mond, neus of huidporiën van een trancemedium stroomt. Deze stof kan zich in lange slierten tot op een zekere afstand van het medium uitspreiden om voorwerpen te laten bewegen of zelfs de vorm van spookgedaantes aan te nemen. In de vroegere verduisterde seancekamers konden de aanwezigen zelden dergelijk ectoplasma waarnemen; maar het bewijs van zijn bestaan zouden we danken aan foto-opnamen met infrarood licht. Hoewel het slimme bedriegers talloze malen lukte nepectoplasma te produceren – ingeslikt toiletpapier of zelfs hele rollen linnen – schijnt het dus toch echt te bestaan. Maar wat het dan precies is en in welke relatie het staat tot het fysieke lichaam blijft nog steeds onopgelost.

Geesten zouden zich dus persoonlijk manifesteren langs de stem of het ectoplasma van een bemiddelend medium. Tamelijk recent is de ontdekking dat overledenen zich ook kunnen laten horen via bandopnames.

De Zweedse cineast FRIEDRICH JURGENSON constateerde dit in 1959 voor het eerst toen hij een opname van vogelzang beluisterde. Tot zijn verbazing hoorde hij eensklaps de stem van zijn overleden moeder die rechtstreeks tot hem sprak!

Sindsdien hebben tientallen parapsychologen met bandopnemers geëxperimenteerd. Duizenden stemmen van overledenen – waaronder Churchill en Hitler – hebben zij met wisselende helderheid op die wijze kunnen vastleggen.

Het wachten is niét op de eerste beelden van overledenen op het televisiescherm of op Internet, want ook dát schijnt inmiddels al gebeurd te zijn...

SPIRITISME (3)

Hoewel de fenomenen die zich voordoen tijdens spiritistische bijeenkomsten veelal op handig bedrog of zelfmisleiding berusten, blijft een aantal onverklaarde zaken de parapsychologen bezighouden. Wat skeptici ook mogen beweren, het is een feit dat sommige mediums krachten op gang kunnen brengen die (voorlopig) niet passen in het rationele wereldbeeld. Telepathie, helderziendheid en telekinese bestaan, en het getuigt van vooroordeel als men weigert deze verschijnselen (hoe miniem ook) in ernst te nemen.

Maar hoe dienen ze dan te worden geïnterpreteerd? Wijlen de Nederlandse parapsycholoog Tenhaeff stelt twee verklaringen voor: ofwel opteert men voor de spiritistische theorie ofwel voor de animistische. De spiritisten geloven dat mediums hun paranormale activiteiten uitlokken met de hulp van geesten uit een

ruimte- en tijdloos hiernamaals. De meeste parapsychologen beroepen zich echter op het zogeheten eenvoudigheidsbeginsel en verkiezen de animistische theorie. Ze gaan er namelijk van uit dat een nog onbekende kracht in het menselijke brein al de paranormale verschijnselen uitlokt.

Toch kan hiermee niet echt alles worden verklaard. Geestverschijningen kunnen worden opgevat als hallucinaties (subjectieve drogbeelden); maar wat als de verschijning een verklaring aflegt die de waarnemer(s) niet kan of kunnen weten en die correct blijkt te zijn?

Men heeft naar voren gebracht dat de vermeende geest in werkelijkheid een helderziende nevenpersoonlijkheid is van het medium. Een persoonlijkheid die zich splitst in verscheidene 'alters' is een psychiatrisch ziektebeeld dat bekend staat onder de naam meervoudig persoonlijkheidssyndroom. Maar wat het medium betreft schijnt de zogeheten kruiscorrespondentie dit soms tegen te spreken. Het blijkt namelijk dat een (kennelijk) autonome geest zich in zeldzame gevallen ook kenbaar maakt met dezelfde automatisch geschreven boodschap bij verschillende mediums.

Maar het meest te denken geven toch die gevallen die schijnen te voldoen aan de authenticiteitscriteria van parapsycholoog J.C. DUCASSE. Volgens Ducasse kan de interventie van een echte overledene onderscheiden worden van de misleidende vermomming van een nevenpersoonlijkheid als de eerste zich via het medium uit met zijn specifieke cluster herinneringen/vaardigheden/karakter.

Hoewel een afgesplitste 'alter' vaak blijk geeft van buitenzintuiglijke waarneming en hiermee menig spiritist om de tuin leidt, kan hij zich volgens Ducasse onmogelijk ogenblikkelijk de op de lange duur verworven en meteen herkenbare karaktereigenschappen en vaardigheden van een bepaalde overledene aanmeten.

STIGMATA

Wie meent dat de roomse kerk zo happig is op mirakels dat zij meteen ieder wonderlijk fenomeen in een religieuze context beschouwt als een interventie van God, heeft het mis. Haar uiterste voorzichtigheid tegenover een toch zo verbazingwekkend verschijnsel als stigmatisatie bewijst dit. Stigmata zijn wonden die plotseling verschijnen op handen en voeten, hoofd en zijde van mensen die zich meestal op een indringende wijze met Jezus Christus hebben vereenzelvigd. Deze bloedende wonden komen veelal treffend overeen met de nagelinslagen, de speerwonde en het geschonden hoofd van Jezus op het kruis, zoals beschreven in de evangeliën en op honderden iconen en schilderijen afgebeeld.

De 13de-eeuwse heilige FRANCISCUS VAN ASSISI is de eerste ons bekende gestigmatiseerde. Op het einde van zijn leven kreeg Franciscus tijdens een visioen de integrale kruiswonden van Jezus in zijn eigen lichaam gedrukt. Na hem volgden honderden anderen, hoewel de passiewonden niet altijd volledig aanwezig waren. CATHARINA VAN SIENNA en THERESA VAN AVILLA zijn de meest bekende gestigmatiseerden uit het verleden. In de 19de en 20ste eeuw hebben onder andere de Italiaanse pater PIO, THERESE NEUMANN uit Beieren en de Belgische LOUISE LATEAU de aandacht van de medische wereld getrokken door hun onverklaarbare stigmata.

Bij Therese Neumann ging het zover dat op haar handen en voeten harde uitstulpingen van vlees verschenen, als de simulacra van grote spijkers.

Bovendien weende Therese regelmatig tranen van bloed. En pater Pio's pijnlijke stigmata gingen gepaard met externe paranormale fenomenen als het verschuiven

van meubilair en beddengoed.

Talrijke medici gaven toe dat de wonden der moderne gestigmatiseerden soms zo diep waren dat ze door hun handen konden heen kijken. Ze verschenen meestal in de Vastentijd of op de betekenisvolle vrijdag. Vaak verdwenen ze dan tijdelijk even snel als ze gekomen waren, zonder herstelperiode.

Men vermoedt dat stigmata van hysterische oorsprong zijn. Mensen met een bijzonder zwak gestel, sterk beïnvloedbaar en zeer devoot, zouden hun religieuze waanbeelden via hun lichaam kunnen veruiterlijken. Een soort psychosomatische reactie op zelfhypnotische suggestie.

Maar als de geest inderdaad dergelijke fysieke reacties kan uitlokken, hebben wij haar capaciteiten dan niet altijd onderschat? Te oordelen naar de paranormale bijverschijnselen bij Pater Pio, zéér onderschat.

STONEHENGE (1)

De beroemdste en meest indrukwekkende megalithische constructie ter wereld is ongetwijfeld Stonehenge in Zuid-Engeland. Ieder jaar weer komen duizenden toeristen zich verbazen over dit cirkelvormige monument uit de neolithische prehistorie.

De buitenste cirkelrij van Stonehenge bestond oorspronkelijk uit 30 blokken zandsteen die werden bekroond met horizontale, elkaar rakende dekstenen. De meeste van deze dekstenen zijn tegenwoordig spoorloos verdwenen. Het geheel sluit een tweede cirkel in met kleinere stenen, de zogenaamde Blauwe Stenen, afkomstig uit de Prescelly Mountains in Wales. Een vreemde vaststelling, want de Blauwe Stenen wegen zo'n 5 ton het stuk en de Prescelly's liggen op 220 km van Stonehenge. Ook de centrale hoefijzerformatie bestaat uit Prescellystenen. Rondom bevinden zich vijf kolossale trilithons, t.t.z. twee draagstenen met deksteen (waarvan nog maar drie overeind staan). In het midden ligt de zogenaamde Altaarsteen, zo genoemd in de 19de eeuw, toen men nog dacht dat Stonehenge door de Keltische druiden werd opgericht.

Maar Stonehenge bestond al een paar duizend jaar vóór de Kelten onze contreien binnenvielen. Het monument schijnt in fazen te zijn gebouwd, waarvan de vroegste uit 2800 v. Chr. dateert. Of een paar eeuwen vóór de Egyptische piramiden van Gizeh (als de conventionele Egyptische chronologie klopt).

De reusachtige monolieten werden kennelijk met ronde vuiststenen in de gewenste vorm geschuurd en bewerkt. Men heeft in elk geval veel van deze vuiststenen in de ondergrond van Stonehenge teruggevonden. Het vervoer gebeurde ongetwijfeld op houten sleden of rollende boomstammen. De dekstenen werden vermoedelijk op de draagstenen gehesen door een systeem van steeds hoger wordende houten steigers. Zo zou het allemaal kunnen gebeurd zijn. Dat dit het werk is geweest van eenvoudige neolithische landbouwers lijkt moeilijk te rijmen met de vaststelling van de Amerikaanse hoogleraar Gerald Hawkins. Hawkins' computerdata over Stonehenge schijnen er namelijk op te wijzen dat het prehistorische monument een doeltreffend maan- en zonne-observatorium was. Of hoe primitieve steenslepers plots niet minder blijken te zijn dan wiskundige en astronomische bollebozen.

STONEHENGE (2)

Eén zaak is zeker: de toegang tot Stonehenge kijkt precies uit op de opkomende midzomerzon. Rondom het megalithische monument bevindt zich een cirkel van 56 Aubrey gaten, genoemd naar JOHN AUBREY die ze in 1666 voor het eerst waarnam.

Volgens Gerald Hawkins zijn deze gaten bedoeld om eclipsen te voorspellen! Hernieuwd onderzoek van ALEXANDER THOM, doctor in de bouwkunde en verbonden aan de universiteit van Oxford, leek Hawkins' observatoriumhypothese te bevestigen.

Bovendien bracht Thom het hele wis- en meetkundige systeem aan het licht waarop Stonehenge gebaseerd zou zijn.

Maar ondanks een indrukwekkende lijst van vermeende bewijzen zijn lang niet alle oudheidkundigen overtuigd. Het probleem is echter dat 'zachtere' interpretaties veelal nog onwaarschijnlijker uit de hoek komen.

De paradoxen hebben er uiteindelijk toe geleid dat veel archeologen zich van het mysterieuze Stonehenge hebben afgewend. Eens de systematische opmeting van het monument voltrokken, lieten ze verdere speculaties over het hoe en waarom wijzelijk over aan de zogenaamde para-archeologen, die maar al te bereid waren hun mening hierover wereldkundig te maken.

Zitten de laatste overlevenden van het verzonken continent Atlantis er voor iets tussen? Hebben er vroeger reuzen bestaan voor wie het verslepen van tonzware stenen een fluitje van een cent was? Of zijn in een duister verleden ondernemende buitenaardse kosmonauten op de vlakte van Salisbury aan het werk geweest?

Wat Stonehenge betreft heeft de wetenschappelijk onderlegde vorser het veld geruimd voor de dichterlijke visionair. De scepticus heeft slechts een meewarige glimlach over voor al die onzin. Maar recentelijk heeft men vanuit academische hoek toch maar een nieuwe hypothese de wereld ingestuurd die schijnt in te stemmen met de claims van veel esoterici. Zich beroepend op nog actuele 'primitieve' religieuze praktijken (in onder andere Madagascar) sluiten Britse onderzoekers niet uit dat Stonehenge fungeerde als een soort poort naar het 'hiernamaals', op astronomisch relevante data ritueel 'geopend' om rechtstreeks contact met de geesten van de voorouders toe te laten...

TED SERIOS

SERIOS, een Amerikaan van Griekse afkomst, werkte in 1955 als liftjongen, toen hij op een dag bij toeval ontdekte dat hij zijn eigen gedachten kon fotograferen. Hij concentreerde zich op een fototoestel en drukte af. Na ontwikkeling bleek dat zijn subjectief gedachtebeeld objectief op de film was vastgelegd!

De Parapsychologische Vereniging van Illinois nam in 1960 een reeks proeven met Serious. Er werd gewerkt met een Polaroidcamera die snel kant en klare foto's kon afleveren. Hoewel de proeven binnen de beslotenheid van een laboratorium werden genomen, verschenen op de film openbare gebouwen en andere verre taferelen. Een publicatie van de positieve resultaten in het tijdschrift Fate kwam onder de aandacht van psychiater JULES EISENBUD. Hoewel sceptisch, besloot Eisenbud Serious aan een ernstiger onderzoek te onderwerpen.

De zogenaamde psychofotografie van Ted Serious roept reminiscenties op aan de al dan niet vervalste geestenfoto's uit de bloeiperiode van het spiritisme. Mediums en zelfs gewone mensen verschenen op de gevoelige plaat soms in het gezelschap van een wazige, spookachtige gedaante op de achtergrond. Van deze laatste was de fotograaf in kwestie zich tijdens de opname vaak niet bewust. De spiritisten waren ervan overtuigd dat het steevast geesten van overledenen betrof, hoewel een dergelijk plaatje relatief eenvoudig te enceneren was. Maar een aantal

onverklaarbare kiekjes gaven toch te denken. Was het in het licht van het geval Serios niet denkbaar dat de 'geesten' hierop iets te maken hadden met wat zich in het hoofd der aanwezigen afspeelde tijdens de fotosessie?

Dokter Eisenbud heeft Serios aan strenge proeven onderworpen. Ook hij raakte er ten slotte van overtuigd dat bewuste of onbewust gedachten soms via een soort telepathische overdracht op film kunnen verschijnen. Hij publiceerde een boek over zijn onderzoek en stond borg voor het correcte verloop van de experimenten.

Toch geloven maar weinig parapsychologen in Serios' eerlijkheid. Hij maakt namelijk gebruik van een klein kokertje dat hij gismo noemt en dat effectief de cameralens moet raken tijdens de paranormale kiekjes. Volgens velen zit de truc hem in die blijkbaar onmisbare koker (met microfilm?). Eisenbud bleef bezweren dat hij en zijn medewerkers iedere mogelijkheid tot fraude hadden uitgesloten (assistentie van een goochelaar was hier niet overbodig geweest). Het geval lijkt voor de meesten echter te fantastisch om er verdere aandacht aan te besteden.

TELEFOONFANTOMEN

Stel u dit even voor: de oom waar u zo van hield is zopas overleden en u komt thuis van zijn begrafenis. Eensklaps rinkelt de telefoon. U neemt geërgerd de hoorn op en stelt meteen vast dat u diezelfde oom aan de lijn hebt. Zijn stem lijkt van ver te komen, maar hij verzekert u dat alles goed met hem gaat en dat u zich vooral geen zorgen om hem hoeft te maken...

Iets gelijkaardigs gebeurt in de roman *Beard's Roman Woman* van de Britse auteur ANTHONY – *Clockwork Orange* – BURGESS. De hoofdpersoon van deze roman vlucht naar

Rome nadat zijn dierbare vrouw overleden is. Daar blijft hij in zijn hotel geregeld telefoontjes ontvangen van een dame in wie hij tot zijn verbazing zijn eigen gestorven echtgenote herkent.

De Amerikaanse parapsycholoog SCOTT ROGO las dit werk en schreef meteen een brief naar Burgess. Zijn vermoeden werd bevestigd: Burgess antwoordde dat zijn verhaal geïnspireerd was op eigen ervaring. Nadat zijn vrouw overleden was kreeg hij inderdaad een reeks onwaarschijnlijke telefoontjes van haar. Volgens Burgess begon dit hem – na de eerste schok – op de duur behoorlijk te vervelen...

In feite was Scott Rogo al tien jaar vroeger in contact gekomen met dit raadselachtige fenomeen. De getuigenissen die hij hierover verzamelde spraken over oproepen van een paar seconden tot een half uur! In zijn boek *Leven met de doden* schrijft Rogo dat het verschijnsel op twee manieren kan verklaard worden: ofwel kunnen overledenen zich in zeer zeldzame gevallen inderdaad langs elektromagnetische weg manifesteren, ofwel creëert de getraumatiseerde ontvanger zelf via een afgeknepen persoonlijkheid het telefoonfantoom. Dit laatste wordt soms tegengesproken door mensen die een oproep kregen van een familielid van wie ze pas later vernamen dat hij op dat ogenblik al overleden was (hoewel de ESP-hypothese nog uitkomst biedt).

Het gekke is echter dat soms ook getelefoneerd werd door levende mensen die, naar later bleek, slechts het voornemen hadden de betrokkene op te bellen.

Een onthutsend fenomeen die telefoonspokerijen. Eigenlijk zo bizar, schrijft Scott Rogo, dat maar weinig parapsychologen bereid zijn het serieus te bestuderen. Rogo werd in augustus 1990 onder onopgeloste omstandigheden met messteken vermoord in zijn huis in Californië.

TIAHUANACO

Een Zuid-Amerikaanse archeologische site die al veel inkt heeft doen vloeien is Tiahuanaco, twintig kilometer ten zuiden van het Titicacameer, op de grens tussen Peru en Bolivië. Op dit terrein staat de zogeheten Kalasasayatempel, met een indrukwekkende stenen ommuring en ingang. De vermaarde Zonnepoort is de spil geweest van gedurfde speculaties. Het betreft een uit één stuk gehouwen basaltblok van 4 op 3 m. Het gewicht van deze kanjer is zomaar eventjes tien ton. Bovenaan staat een wenende god afgebeeld, volgens sommigen Viracocha, de oervader. Achtenveertig gevleugelde figuren flankeren hem.

Centraal op het Kalasasayaplein staan vier standbeelden met ronde en vierkante ogen. Op hun granieten lijf: talrijke raadselachtige symbolen. Vlak voor de hoofdtempel bevindt zich nog een kleinere ingegraven tempel, met tientallen stenen koppen die half uit de stevig geblokte muren steken. Een kunstmatige heuvel en honderden 'menhirs', her en der verspreid, vullen het decor van deze pre-Columbiaanse ruïne verder aan.

Volgens de archeologen zou hier omstreeks 600 na Chr. een cultus hebben gebloeid, gewijd aan de wenende god op de Zonnepoort. De specifieke Tiahuanacostijl zou tot 1000 na Chr. een groot deel van de Andesarchitectuur hebben beïnvloed. Dan werd het plots stil op de altiplano. Toen de Spanjaarden begin 16de eeuw Tiahuanaco ontdekten, wisten de plaatselijke Aymara-Indianen hen geen bijzonderheden te vertellen over het hoe en waarom van de mysterieuze site. In de 19de eeuw was een tijdje het idee populair dat Tiahuanaco vóór de zondvloed is gebouwd. Door de latere bergvorming zou de verlaten stad tot op haar hoogte van 3800 m zijn gestuwd. De Britse mytholoog HANS BELLAMY verzekerde in zijn *The Atlantis Myth* (1948) dat de fameuze ruïnestad ooit de metropool van Atlantis was geweest, geregeerd door een ras van reuzen.

Nog omstredener auteurs als de Fransman Charroux en de Zwitser von Däniken klampen zich vast aan een plaatselijke legende als zou tienduizenden jaren geleden een godin uit het hemelrijk Tiahuanaco hebben gesticht. Eén stap verder en we komen uit op de theorie dat de geheimzinnige stad een nederzetting was van Venusiaanse kolonisten. Wie anders beschikte over de technologische middelen om stenen van meer dan honderd ton te vervoeren? Volgens Robert Charroux zou deze Venusiaanse episode zelfs als een soort stripverhaal op de Zonnepoort afgebeeld staan. Dergelijke speculaties zijn toegelaten, maar dan doen we onrecht aan het genie en de vaardigheden van de Zuid-Amerikaanse Indio's van weleer.

TRIANON-AVONTUUR (1)

Is het mogelijk om door de tijd te reizen? Op papier blijkt dit voor veel sciencefictionschrijvers geen probleem. Enkele natuurkundigen verzekeren zelfs dat het ook in theorie mogelijk is (het hangt wél van een spelbrekende lichtsnelheid af). Maar het ongelooflijke avontuur dat twee Britse dames in 1901 beleefden, lijkt te suggereren dat het ook in het dagelijkse leven wel eens voorkomt. Op 10 augustus 1901 brachten de onderwijzeressen CHARLOTTE MOBERLY en ELEANOR JOURDAIN samen een bezoek aan het Franse lusthof Versailles. 's Namiddags wandelden ze rustig de laan op in de richting van het Petit Trianon, het charmante optrekje van koningin MARIE-ANTOINETTE. Even later kwam het duo niet alleen tot de vaststelling dat het de verkeerde weg was ingeslagen, maar ook

voelden beiden zich plotseling heel bedrukt. Ze kruisten een stenen gebouw en zagen hoe een vrouw een aarden kruik aan een meisje doorgaf. Het feit dat de kledij van het tweetal bijzonder ouderwets was, bracht Moberly en Jourdain nog meer in de war. Op dat ogenblik passeerden hen twee heren, beiden in grijsgroene jas en met een steek op het hoofd. De verdwaalde dames vroegen hen de weg, waar ze een vaag en vluchtig antwoord op kregen. Ten slotte kwamen ze bij een paviljoen met Griekse zuiltjes en een koepeldak. Een man met een zwarte cape en een pokdalig gezicht leek hen van hieruit kwaadaardig aan te staren. Meteen werden de twee vrouwen overvallen door een onnatuurlijke angst. Het viel hen op dat het achterliggende landschap geen diepte had. Verder heerste er een merkwaardige stilte en aan de bomen leek geen blad te bewegen.

Eensklaps kwam achter hen een man aangelopen. Hij droeg fraaie kleren en een grote hoed. "Mesdames, il ne faut passer par là!" riep hij opgewonden. Ze begrepen dat hij wilde dat ze naar het Petit Trianon gingen. Via een rustiek bruggetje kwamen ze toen bij een Engelse tuin. En eindelijk bereikten ze het paleis van Marie-Antoinette. Op het terras zagen de twee dames hoe een vrouw met een wijde rok in een tekenblok zat te schetsen. Charlotte Moberly en de vrouw keken elkaar een ogenblik recht in de ogen, wat een diepe neerslachtigheid bij de verbijsterde onderwijzeres uitlokte. Op dat ogenblik kwam een man in livrei uit een naburig huisje. Omdat het Petit Trianon volledig leek afgesloten, vroegen ze hem hoe ze binnen konden geraken. En de man, die zich heimelijk leek te amuseren, toonde hen de weg.

Eens binnen leek de betovering plots verbroken. Alles oogde terug normaal... Toen de twee Britse dames een jaar later naar Versailles terugkeerden, bleken het Griekse paviljoen, het stenen huisje, het bruggetje en zelfs de brede wandelweg verdwenen te zijn. Maar oude archieven brachten aan het licht dat ze er wel degelijk ooit waren geweest. Op de vooravond van de Franse Revolutie...

TRIANON-AVONTUUR (2)

Pas na hun terugkeer in Engeland zouden Charlotte Moberly en Eleanor Jourdain er zich ten volle van bewust worden dat ze tijdens hun gedenkwaardige uitstap in Versailles iets buitengewoons hadden ervaren. Toen ze samen opnieuw hun wonderlijke tuinwandeling vlakbij het Petit Trianon bespraken, bleek dat hun herinneringen weliswaar in grote lijnen overeenstemden, maar dat een paar belangrijke details toch vragen opriepen.

De twee dames besloten toen onafhankelijk van elkaar hun respectievelijke ervaringen op te schrijven. Zo kwam pas later aan het licht dat Eleanor de enige was geweest die het meisje met de kruik had gezien, kort na het begin van hun avontuur. Anderzijds bleek enkel Charlotte de vrouw met het schetsboek te hebben waargenomen op het terras van het Petit Trianon.

Een jaar later keerden beide vrouwen terug naar Versailles in de hoop opheldering te krijgen over het mysterie. De weg waarvan ze het jaar ervoor waren afgedwaald, bleek nu versperd door zeer oude hekken. Het Griekse paviljoen, van waaruit een pokdalige man hen had geobserveerd, was spoorloos verdwenen. Zo ook het stenen huisje waarvoor zich de scène met de kruik had afgespeeld. Het bruggetje naar de Engelse tuin was ook al onvindbaar. Kortom, de aanblik van de hele omgeving bleek in belangrijke mate veranderd. De ervaring van de twee dames kon op een hallucinatie berusten,

maar het vervolg zou uitwijzen dat men dan wel met een zogeheten veridieke hallucinatie te doen had.

Want wat bleek? In oude archieven van net vóór de Franse revolutie vond het Britse tweetal een toenmalige omschrijving van Versailles, die volledig overeenkwam met wat ze tijdens hun vreemde tocht hadden gezien. Ook de klederdracht van de mensen die ze op hun weg hadden ontmoet, bleken typisch te zijn voor die tijd. En de opgewonden jongeman die "Il ne faut passer par là!" had geroepen, had hij faut niet als foe uitgesproken, zoals men dat in de 18de eeuw placht te doen?

Hebben de dames Moberly en Jourdain de hele affaire uit hun duim gezogen? Of bestaat het verleden wel degelijk nog ergens, zoals de relativiteitstheorie het inderdaad schijnt te suggereren?

UFO (1)

België heeft begin 1990 zijn eigen spectaculaire Ufogolf gehad. Wat het ook moge geweest zijn, uit het volgende blijkt dat het verschijnsel misschien letterlijk, maar niet figuurlijk uit de lucht kwam vallen.

Talrijk zijn de meldingen van vreemde vliegende voorwerpen en andere onverklaarde lichtfenomenen in kronieken en documenten uit de oudheid en de middeleeuwen. Tijdens WO II werden door gevechtspiloten ook al rare vuurbollen in het luchtruim waargenomen; ze werden Foo Fighters genoemd en men veronderstelde dat het om een geheim wapen van de vijand ging.

De moderne Ufomanie begon in 1947 toen de Amerikaanse zakenman KENNETH ARNOLD vanuit zijn sportvliegtuigje boven de staat Washington een formatie van 9 sikkelvormige toestellen waarnam die met hoge snelheid door het luchtruim scheerde. "Het leken net ricocherende schotels op het wateroppervlak," verklaarde een verbaasde Arnold aan de pers. Een verslaggever maakte er in zijn krant 'vliegende schotels' van en korte tijd later zag men ze overal ter wereld vliegen.

De toenmalige koude oorlogssfeer inspireerde de Amerikaanse Luchtmacht tot het idee dat het misschien om een nieuw type spionagevliegtuig van de Russen ging. Er werden voorzichtigheidshalve commissies opgericht die het Ufofenomeen moesten onderzoeken. Ervaren piloten, deskundige astronomen en duizenden andere getuigen hadden de Unidentified Flying Objects waargenomen. Niet zelden vielen visuele observaties parallel met radarwaarnemingen op verscheidene luchthavens tegelijk. In 1952 werden zelfs schijven boven het Witte Huis en het Capitool gezien, normaal verboden vliegterrein.

De officiële commissies, waaronder het fameuze project Blue Book, vertikten het echter om de zaak serieus te nemen. De hypothese van de vijandige spionagevliegtuigen werd al vlug verlaten; de nieuwe conclusie luidde nu dat Ufo's niets anders waren dan weerballonnen, de planeet Venus, bolbliksems, vogels of de losgedraaide vijzen van de waarnemer in kwestie. Ufologen waren er van overtuigd dat de autoriteiten de zaak in de doofpot wilden stoppen omdat ze bewijzen hadden dat er wezens van een andere planeet onze aarde in de gaten hielden. Deze cover-uptheorie zit tegenwoordig meer dan ooit in lift; er zouden zelfs op Amerikaanse legerbases lichamen van gestrande aliens verborgen gehouden worden.

In 1969 verscheen ten slotte het rapport van de beruchte Condoncommissie. Hierin heette het dat de Ufozaak grondig werd uitgedroogd en dat er hoegenaamd geen

reden was om in Onbekende Vliegende Tuigen te geloven. Maar velen beweerden dat Dr. CONDON al bij voorbaat had besloten de hele affaire te ridiculiseren. Hoe dan ook, het betekende het einde van de belangstelling van de Amerikaanse Luchtmacht voor Ufo's.

Niet getreurd echter. Officiële wetenschappers wilden er hun vingers niet meer aan branden, maar er werden competente privé-organisaties opgericht die de eindeloze Ufomeldingen verder bleven registreren en onderzoeken. Dat er zoiets als Ufo's bestaan, lijkt ondertussen met de dag zekerder te worden...

UFO (2)

Van de astrofysicus ALLEN HYNEK, baanbreker in het ernstige Ufo-onderzoek, komt de omschrijving Close Encounter of the Third Kind. Hynek bedoelde er het soort Ufocontact mee dat het meest tot de verbeelding spreekt, omdat het gaat om een oog in oogconfrontatie met bemanningsleden van 'vliegende schotels'. Mensen die volhouden dat ze persoonlijk een 'Ufonaut' hebben ontmoet, noemt men contactees en wellicht de meest beroemde is GEORGE ADAMSKI. Adamski was een amateur-astronoom die in 1952 in de Californische woestijn een blonde en rijzige Venusiaan tegen het lijf liep. De foto's die Adamski van diens schijfvormig verkenningstoestel nam, zijn wereldberoemd geworden. Later verzekerde Adamski dat zo'n Venusiaans luchtschip hem had opgepikt en hem op een ritje naar de maan had getrakteerd.

De Franse journalist CLAUDE VORHILON, alias Raël, zou ook een buitenaards wezen hebben ontmoet, ditmaal in de Franse Auvergne. Het wezen vertelde Vorhilon dat zijn soortgenoten de mensen hadden geschapen op hun verre planeet en hen naar de aarde hadden gebracht. Vorhilon stichtte prompt de Raëliaanse Beweging die tot taak heeft de toekomstige massale terugkeer van onze 'scheppers' voor te bereiden. Even fantastisch lijkt het onder hypnose vertelde verhaal van het Amerikaanse echtpaar BETTY en BARNEY HILL. De Hills werden ontvoerd door een Ufo en onderworpen aan allerhande medische experimenten door wezens met spleetogen en platte neuzen. Na afloop werd hun geheugen gewist. Toen Barney jaren later psychische problemen kreeg, stootte zijn verbaasde hypnotherapeut toevallig op Barney's onbewuste ervaringen in de Ufo (eerste getuigenispatroon van een eindeloze reeks alien abductions in dezelfde trant).

De rapporten die verder verschenen over persoonlijke contacten met min of meer feeëriek buitenaardse personages zijn legio. Worden we echt in het oog gehouden door bewoners van een andere planeet? Lieden die er plezier in scheppen hun medemens voor de aap te houden zijn er genoeg. Moeten wij daarom AL de contactees buitenkijken als lolbroeken of oplichters? Omdat de ontmoette wezens zo van elkaar schijnen te verschillen (lange smalle, kleine dikke, enzovoort) lijkt het er toch op dat het verbeeldingsproducten zijn. Maar sommigen sluiten niet uit dat het wel degelijk om autonome intelligente wezens gaat, maar dat ze zich tonen in een vorm die rechtstreeks uit het gedachtearsenaal van de contactee werd gelicht...

UFO (3)

Het is wáár dat een groot percentage van de Ufowaarnemingen kunnen teruggebracht worden tot het zien van weerballonnen, aardse ruimtetuigen, trekvogels, meteorieten en wat dies meer zij. Maar een relatief klein overschot roept

ernstige vragen op. Enige nabije contacten met Ufonauten die werden gerapporteerd door geloofwaardige ooggetuigen, maken het des te problematischer. De vroege theorie dat Ufo's van buitenaardse oorsprong zijn, schijnt het veld te ruimen voor de meer recente parapsychologische hypothese. Er zijn een aantal meldingen van Ufocontacten die gepaard gingen met uittredingsverschijnselen. De ontmoeting met de Ufonauten doen ook vaak denken aan de verschijning van geesten of religieuze figuren, compleet met (veelal naïeve) moraliserende boodschap. Het Ufofenomeen is bij uitstek dubbelzinnig. Enerzijds te onstabiel en te vluchtig om er echt greep op te krijgen, anderzijds soms te substantieel om er slechts subjectieve hallucinaties in te zien. Er zijn immers ook onverklaarbare foto's, afdrukken van landingsgestellen op grasvelden, groepswaarnemingen, enzovoort. JOHN KEEL, schrijver van het boek Operatie Paard van Troje, vermoedt dat hier intelligente wezens uit een soort parallel universum achter zitten. Volgens Keel willen ze om onduidelijke redenen verwarring onder de mensen zaaien. De Franse Ufodeskundige JACQUES VALLÉE sluit zelfs niet uit dat Ufo's het resultaat zijn van een gesofistikeerde en geheime psychotronica uit een totalitaire aardse staat. Het zou dat land dan gaan om een mondiale machtsgreep langs mentale beïnvloeding.

Om maar te zeggen dat er eigenlijk geen touw aan vast te knopen is en dat iedere integere onderzoeker finaal tot de wildste gissingen gedreven wordt. Misschien zijn Ufo's iets lachwekkend eenvoudigs. Misschien hebben ze iets te maken met elektromagnetische krachten die vrijkomen in de atmosfeer onder invloed van onderaardse geologische processen (een recente academische hypothese). Of mogelijk leidt verder onderzoek toch tot onvermoede verrassingen.

"Uiteindelijk," zo stelt Jacques Vallée, "zullen we misschien tot de ontdekking komen dat we in een realiteit leven waar we ons tot dan toe zelfs geen voorstelling van hadden kunnen maken."

VAMPIERS (1)

In de jaren zeventig organiseerde een Britse luchtvaartmaatschappij een Draculatour door Roemenië. Het zal bij weinigen van de geïnteresseerden opgekomen zijn de aanbidding in verband te brengen met de toenmalige dictator van dit land. Toch bleek later alweer dat de realiteit vaak schokkender is dan de fictie: CEAUCESCU beperkte zich niet tot het bloeden van een paar slachtoffers, maar hij zoog meteen zijn heel volk leeg.

Maar wat heeft Roemenië verder met Dracula te maken? BRAM STOKER, schepper van de notoire vampier, koos het Roemeense Transsylvanië uit als decor voor diens wansmakelijke activiteiten. Nu zijn de Slavische landen en Roemenië in het bijzonder inderdaad de bakermat van de beruchte nosferatulegende, het idee als zouden er 's nachts bloedbeluste ondoden op de dool zijn. De Ier Stoker haalde voor zijn Dracula dan ook de meeste inspiratie bij de ontelbare vampierverhalen die in de 19de eeuw in Roemenië de ronde gingen. Voor de Roemenen zijn vampiers immers zoiets als zombies voor de Haïtianen, spoken voor de Britten en belastingscontroleurs voor Belgen en Nederlanders.

In al die verhalen wordt de vampier afgeschilderd als een man of vrouw die weliswaar graflegerig is, maar het toch vertikt te sterven. Om zijn kwijnende levensvlam levend te houden, heeft hij net als een aansteker brandstof nodig. En die brandstof is uiteraard het bloed dat hij telkens weer bij zijn onschuldige

medemens gaat aftappen via zijn prikscherpe hoektanden. Natuurlijk trekt de vampier er enkel 's nachts op uit, want hij heeft de pest aan zonlicht. Zo schijnen ook kruisen en knoflook zijn weerzin op te wekken. Vervelend voor de slachtoffers van een vampier is dat ze niet alleen de dood riskeren, maar als het zover is bovendien zélf een vampier worden. Spreekt vanzelf dat zoiets op korte tijd uit kan groeien tot een epidemie. Alles moet dan ook gedaan worden om een schijn-dode die van vampirisme wordt verdacht uit te schakelen. Het meest doeltreffende wapen blijkt dan een puntige staak te zijn, die men met kracht in het hart van de onverlaat stoot. Als dit vuile werkje bovendien door vakman PETER CUSHING wordt uitgevoerd, is succes verzekerd.

VAMPIERS (2)

De Ierse auteur Bram Stoker schreef zijn horrorklassieker *Dracula* in 1897. Aanvankelijk het theater en later de Britse en Amerikaanse filmindustrie zagen brood in het vaalgetinte personage. De ene vampierprent volgde op de andere. Het bleek een schot in de roos, want paradoxaal genoeg straalde de onrustbarende nachtridder voor velen een grimmige charme uit. In de jaren dertig was het vooral BELA LUGOSI die met veel succes gestalte gaf aan *Dracula*. Deze acteur ging zo in zijn rol op dat hij later in zijn vampierplunje wenste begraven te worden. In de sixties was het de beurt aan de rijzige CHRISTOPHER LEE. Diens dominante verschijning gaf een nieuwe dimensie aan de *Dracula*-figuur: het erotische element trad explicieter naar voren. Peter Cushing, een gedroomde dokter Van Helsing, achtervolgde de steeds herrijzende Lee-*Dracula* film na film.

Volgens psychoanalytici ligt de morbide charme van *Dracula* in het bedekte sadomasochistische karakter van zijn lichtschuwe liefhebberij. De viriele vampier die zich over zijn hulpeloos vrouwelijke slachtoffer buigt om haar de doodskus te geven. En wij ons dan maar straffeloos identificeren met zo'n letterlijke ladykiller.

Maar hoe zit dat met die vampiers, bestaan ze nu of bestaan ze niet? Zeker is dat sinds de Grieks-Romeinse oudheid over hen werd gesproken. Zelfs in het Keizerlijke China zouden ze er wel eens last van hebben gehad. Het is dus een belegen en wijdverbreid geloof. Maar misschien symboliseert de vampier gewoon de kwaadaardige kant van de menselijke ziel. Als variant op een oude wijsheid zou men kunnen zeggen: een mens is soms een vampier voor zijn medemens. Mogelijk is het dát wat Bram Stoker bedoelde. Hij ontleende immers de naam van zijn obscure held aan een zekere VLAD DRACUL, bijgenaamd Vlad Tepes (bij mijn weten pas voor het eerst in een recente *Dracula*-film geïntroduceerd door FRANCIS FORD COPPOLA).

Vlad Tepes was van 1431 tot 1477 vorst van Walachijë, tegenwoordig een deel van Roemenië. Tepes betekent Spietser. Tijdens de oorlog met de Turken liet Vlad Dracul inderdaad tienduizenden gevangenen op palen spietsen, zodat een langzame en verschrikkelijke dood hun lot werd. Naar het schijnt was het Vlads gewoonte tussen het gekerm en gejammer van de ongelukkigen door van een feestelijke maaltijd te genieten. Tegen zo'n vleesgeworden boosaardigheid kan zelfs *Dracula*-vampier niet op.

VLAG VAN DUNVEGAN (1)

Op het Isle of Skye in West-Schotland ankert zich op een rots voor Loch Dunvegan

een feodale burcht uit de 13de eeuw. In de loop der tijden her- en bijgebouwd is ze vandaag nog steeds de verblijfplaats van de Chief van de Highlandse MacLeodclan. Dunvegan Castle is een grijs en veelhoekig kasteel dat zowel door zijn streng voorkomen als door zijn redelijk afgelegen ligging reminiscenties oproept aan Edgar Poe's House of Usher.

Er komen duizenden toeristen per jaar op af, want romantisch is het geheel wel en van niet geringe historische betekenis. Bovendien ligt er achter het kasteel een bijzonder fraaie tuin. Chief JOHN MACLEOD koos ervoor een deel hiervan rond een watervalletje wild te laten en men vertelt dat tussen het lover daar natuurgeesten rondwaren...

In de zogenaamde Drawing Room van Dunvegan Castle hangt tussen twee ramen met uitzicht op het Loch een ingekaderd relict. Op het eerste zicht stelt het niet veel voor: een tot op de draad versleten stuk stof vol gaatjes. In het Gaelisch heet deze getaande lap Am Bratach Sith en hij heeft zo'n sacrale uitstraling dat hij sinds 800 jaar door de MacLeod's wordt vereerd als ware het de Lijkwade van Turijn.

In feite zou het om de resten van een banier gaan, een oorlogsvaandel dat ooit aan een stamvader van de clan werd geschonken door... een elf. Vandaar de naam Fairy Flag. Het uitrollen van deze vlag op een slagveld had tot gevolg dat een onzichtbaar leger het eigen leger naar de overwinning leidde. De Vlag werd eeuwenlang bewaard in een houten kist en rond de vorige eeuwwisseling werd wat ervan overbleef aan de muur gehangen. Aanvankelijk zonder beschermglas, met als gevolg dat menig bezoeker van het kasteel er heimelijk een stukje van afsneed in de hoop van haar magische kracht te kunnen profiteren.

In het verleden schijnt de Fairy Flag inderdaad al in die mate zijn effectiviteit bewezen te hebben dat nog in de loop van WO II piloten van de MacLeodclan foto's ervan bij zich hadden tijdens hun missies boven vijandelijk grondgebied...

VLAG VAN DUNVEGAN (2)

Wetenschappelijk onderzoek op de Fairy Flag van Dunvegan Castle heeft uitgewezen dat het om een reep zijde gaat uit het Nabije-Oosten (Syrië of Rodhes), daterend van de 4de tot de 7de eeuw.

Volgens een eerste legende zou een 13de-eeuwse MacLeodkruisvaarder in een bergpas voor Palestina een vrouwelijke demon hebben gedood en haar beroofd hebben van haar magische gordel. Van deze gordel zou de Vlag zijn gemaakt. Een variant op dit verhaal vertelt hoe dezelfde kruisvaarder van een waterelf een in elkaar passende doosjesreeks kreeg, waarvan de binnenste de magische banier verborg. Wanneer zijn volk in oorlogstijd in gevaar verkeerde, had onze kruisvaarder maar dit vaandel uit te rollen en een heir van onzichtbare krijgers zou hen ter hulp komen. In een derde versie luidt het bovendien dat als je naar de Vlag keek, al de mensen van de wereld zag.

Volgens de experts van het Victoria en Albert-museum zou het kunnen gaan om de oorlogsbanner van de Noorman HARALD HARDRADA (een voorouder van de MacLeod's), meegebracht uit het Nabije-Oosten, waar hij de pelgrims naar Jeruzalem had uitgeschud. Harald stierf korte tijd later, tijdens de slag van Stamford Bridge. Naar zijn zeggen was deze banier zijn kostbaarste bezit (hoewel Harald steenrijk was) en kon hij er nooit meer een gevecht mee verliezen. Het verhaal gaat dan ook dat hij tijdens voornoemde slag in 1066 door Harold van Engeland totaal werd verrast en zijn leger in de pan gehakt nog voor hij de gelegenheid had gehad zijn geluksvlag uit het ruim van zijn schip te kunnen halen.

De 27ste Chief Sir Reginald MacLeod of MacLeod antwoordde echter op dit verhaal van historicus Wace: "Mr. Wace dat verhaal mag u geloven, maar ik WEET dat de Vlag aan mijn voorouders werd geschonken door de fairies."

Waarop Wace: "Sir Reginald, ik leg me neer bij uw superieure wijsheid"...

VOODOO

Voodoo is een religieus-magische cultus die voornamelijk op het Caraïbische eiland Haïti geïmplementeerd wordt; ze kent variërende vormen op het Zuid-Amerikaanse vasteland (oa. Candomblé en Umbanda). Voodoo ontstond toen de Spanjaarden in de 16de eeuw (en later de Fransen) vanuit het Afrikaanse continent massaal neger-slaven naar Amerika gingen deporteren. Om hun mensonwaardig bestaan ver van huis draaglijker te maken probeerden de zwarten hun voorouderlijke religieuze gewoontes in ere te houden. Gecombineerd met het christelijke geloof van hun Franse kwelduivels groeide dit op Haïti allengs uit tot voodoo: een Afro-Europese mengelmoes van geloofsovertuigingen.

Aanvankelijk werd voodoo door de Franse kolonisten verboden, maar na de onafhankelijkheid van Haïti in 1804 begon deze merkwaardige cultus openlijk te floreren.

Tijdens een voodooritueel worden de samengekomen gelovigen onophoudelijk bestookt met ritmische, tranceverwekkende trommelslagen. Dit gebeurt tot uit de rangen van de wiegende omstanders een man of vrouw recht staat en via spastische danspassen duidelijk te kennen geeft dat hij of zij bezeten is door één van de talrijke voodoogoden. De hungan of dienstdoende priester voert dan allerlei rituelen uit, waaronder het onthoofden van een levende kip, wier bloed over het hoofd van de bezeten danser wordt geloosd.

In tegenstelling tot de hungan die over het algemeen goede krachten oproept, haalt de bokor of voodootovenaar kwaadaardige streken uit. Hij kan tot eigen profijt anderen om het leven brengen door zwarte magie. Het doorprikken met naalden van het alom-bekende wassen miniduplicaat van het slachtoffer is hier een voorbeeld van.

Eén van de meest beruchte talenten van de bokor is ongetwijfeld zijn vermeende vermogen om mensen in zogeheten zombies te veranderen. Langs een magische procedure zou de voodootovenaar zich meester maken van iemands ziel. Wanneer deze dood en begraven is, komt de bokor 's nachts zijn lijk ophalen. Volgens de Haïtianen is hij dan in staat het zielloze lichaam voor onbepaalde tijd kunstmatig in leven te houden. Met de verkoop en verhuring van zombies aan landeigenaars zou de bokor een flinke stuiver verdienen.

WICHELROEDE

Wat is een wichelroede? 'Gaffelvormig wilge- of hazelaarstak waarmee daarvoor gevoelige personen in staat zijn de aanwezigheid van water, metalen, enz. onder de grond vast te stellen,' staat er in mijn van Dale handwoordenboek. Uit bepaalde prehistorische grottekeningen en Egyptische muurschilderingen zou men kunnen afleiden dat de kunst van het wichelroedelopen al zeer oud is. Hoewel deze ouderdom een zekere garantie biedt voor de doeltreffendheid ervan, hebben de meeste wetenschapsmensen toch geen hoge dunk van deze ietwat zonderlinge techniek. Het probleem bij hen is dat sommigen claimen water of vermeend gevaarlijke aardstralen ook op een stafkaart te kunnen opsporen, ditmaal met de hulp van een schietloodachtig object of pendel. Een ervaren pendelaar kan naar verluidt eveneens onvindbare voorwerpen of vermiste personen lokaliseren.

Aardstralen of magnetische storingen die een wichelroede ergens te velde beïnvloeden, tot daar toe. Maar hoe zouden we in godsnaam het succes van kaartpendelen moeten verklaren? Voor sommige radiësthesisten – zoals pendelaars ook worden genoemd – heeft noch wichelroedelopen, noch pendelen iets met fysische stralen te maken, maar alles met helderziendheid. De radiësthesist wéét onbewust waar het doelobject zich bevindt en deze kennis drukt zich uit langs zijn hand- en armspieren. Het gevolg is een uitslaan van de wichelroede of het draaien van de pendel op het ogenblik dat ze zich boven de bewuste plek bevinden, hetzij te velde, hetzij op de stafkaart. In de praktijk is dit al zo vaak meegevallen, dat men in recentere tijden toch meer aandacht aan het fenomeen is gaan wijden. En veel skeptici gaven later toe dat het inderdaad werkte. Naar het schijnt zou het Amerikaanse leger wichelroedeloopers hebben aangesproken tijdens de Vietnamoorlog om verborgen mijnen op te sporen. Ook het Tsjechische leger heeft wichelroedeloopers in haar dienst. En in de jaren zeventig publiceerde het Sovjetleger een rapport over het verschijnsel. De resultaten van het onderzoek zouden bijzonder positief zijn, ook voor de tests waarbij de proefpersoon door stalen en loden platen werd geïsoleerd. Opmerkelijk is wel de vaststelling die bioloog en publicist LYALL WATSON deed. Hij wees op het verband dat er zou kunnen bestaan tussen de karakteristieke horens van bijvoorbeeld wilde varkens en antilopen en het feit dat deze vaak op onbegrijpelijke manier verborgen water weten te vinden. Het zou de vraag kunnen beantwoorden hoe duizenden jaren geleden het wichelroedelopen is ontstaan.

YOGA (1)

Yoga is de welbekende Indische techniek om beheersing te krijgen over zowel het lichaam als de geest. Door een specifieke vorm van concentratie wordt het mogelijk vat te krijgen op het autonome zenuwstelsel en op de eigenzinnige bokkensprongen van het denken. Het finale doel is het bereiken van een eenheid met de grond van het Zijn. Wat wij God zouden noemen.

Er zijn verschillende vormen van yoga die hiervoor de weg kunnen openen. Zo richt bhaktiyoga zich tot het gebed en de goddelijke toewijding, jnanayoga tot de studie van gewijde teksten en karmayoga tot het verrichten van barmhartig werk. Dit uiteraard telkens in een geest van zelfonthechting en sereniteit.

Rajayoga of de koninklijke weg dankt haar naam aan het feit dat deze vorm van yoga zich zonder omwegen tot de menselijke geest richt en het meest doeltreffend schijnt om rechtstreeks in contact met het Goddelijke te treden.

De yogavorm die in het westen het meest bekend is, is de zogeheten hathayoga of fysieke yoga. Aan de basis hiervan liggen soms zonderlinge lichaamshoudingen en gecontroleerde ademhalingstechnieken. Indische fakirs beoefenen deze vorm van yoga met het doel paranormale vermogens te ontwikkelen, de zogenaamde siddhis. Vooral in de 19de eeuw werden door Europese reizigers fantastische verhalen naar huis gebracht over fakirs die lange tijd levend werden begraven, moeiteloos konden leviteren, planten in een oogwenk lieten groeien, voorwerpen konden verplaatsen zonder ze aan te raken en zelfs spookachtige wezens konden oproepen.

In feite gaat het hier om fenomenen die onze westerse parapsychologen zeer vertrouwd zijn. Maar het verschil met de zeldzame en onberekenbare paranormale verschijnselen van bij ons is dat de Indische fakirs deze bewust kunnen oproepen, dankzij een jarenlange mentale training.

Toch lopen echte yogi's niet zo hoog op met die wonderbaarlijke siddhis; hun uiteindelijk doel blijft immers samadhi, of de ontmoeting met hun diepste Zelf.

YOGA (2)

Nog wonderbaarlijker verhalen gaan de ronde over de uitzonderlijke vermogens van een verlichte yogi. PARAMHANSA YOGANANDA vertelt in zijn Autobiografie van een yogi hoe hij in zijn jeugd een yogi ontmoette die het klaarspeelde zich op twee plaatsen tegelijk te vertonen (zgn. bilocatie). Een andere kon op aanvraag welriekende bloemengeuren oproepen. En een derde bleek zelfs doden te kunnen opwekken. De Britse avonturierster ALEXANDRA DAVID-NEEL verzekert dat ze getuige is geweest van een Tibetaanse monnik die zich pijlsnel voortbewoog door reusachtige lichtsprongen te maken. Verder kennen we allemaal de meer bescheiden verhalen over het lopen op gloeiende kolen of het lichaam doorboren met priemen en spijkers. Een aantal westerse onderzoekers hebben enkelen van die wondermannen naar hun gesofisticeerde laboratoria weten te lokken om te controleren wat er werkelijk aan was van die verhoogde lichaamscontrole. Met eigen apparatuur konden ze vaststellen hoe een zekere SWAMI RAMA naar willekeur zijn hart kon laten stilstaan of zijn lichaamstemperatuur naar believen kon opwarmen of afkoelen. Ook volgelingen van de MAHARISHI MAHESH YOGI – de fameuze Beatlegoeroe – werden medisch onderzocht tijdens een zogeheten Transcendente-Meditatiesessie. Ze konden waarachtig hun hartritme vertragen en hun bloeddruk op aanvraag verlagen. Een plotselinge en spectaculaire daling van de spiertonus werd eveneens vastgesteld. Jammer genoeg mogen geen oningewijden aanwezig zijn bij hun hopen of zich op onnatuurlijke manier van de grond verheffen (zie *Kuifje in Tibet*). De eerste resultaten werden bevestigd tijdens een later experiment met bejaarde mediteerders aan de Amerikaanse Harvarduniversiteit. De verrassende conclusie luidde dat geregelde Transcendente Meditatie zelfs de levensduur kon verlengen. Is er slechts een graadueel verschil tussen deze toch al merkwaardige lichaamscontrole en de irrationeel lijkende krachttoeren van sommige fakirs en swami's? Verder onderzoek zal het moeten uitwijzen. Mogelijk zijn veel van die wonderbaarlijke 'getuigenissen' slechts het product van een vruchtbare verbeelding; maar misschien ook hebben we precies de mogelijkheden van die verbeelding altijd zwaar onderschat.

ZONDVLOED (1)

Archaische overleveringen die een wereldomvattende waterramp behandelen, zijn over heel de aarde verspreid. Evenals in het bijbelboek Genesis is er in Oudchinese, Afrikaanse en Noord-Amerikaanse mythen sprake van een uitverkoren familie die een schip bouwde en zo aan een allesvernietigende catastrofe ontsnapte. Het Babylonische Gilgameshepos – dat minstens duizend jaar ouder is dan het vroegste bijbelboek – vertelt een zondvloedverhaal dat verbazend veel overeenkomt met de lotgevallen van Noach en de zijnen. Het lijkt haast geen twijfel dat de schrijver van Genesis zich op het Gilgameshepos heeft geïnspireerd. Volgens de geologen kan er zo'n paar duizend jaar geleden een ontzaglijke overstroming zijn geweest tussen de rivieren Tigris en Eufraat in Irak. Maar veel publicisten lijken het zondvloedverhaal letterlijk te willen nemen, t.t.z. als de overlevering van een wereldomvattende ramp. Ze wijzen onder andere op sporen van zeeleven op de toppen van de Himalaya en de Andes. Natuurlijk, zeggen de geologen, miljoenen jaren geleden werden die bergketens uit het water omhooggestuwd. Maar de zondvloed-

adepten blijven erbij dat het onheil zich in historische tijden heeft afgespeeld, precies zoals de bijbel het vertelt.

Recentelijk publiceerden de geologen BILL RYAN en WALTER PITMAN hun eigen aantrekkelijke hypothese over de bijbelse zondvloed. Na de laatste ijstijd, een twaalfduizend jaar geleden, steeg het oceanpeil zeer snel door het smeltende ijs. Vierduizend jaar later zou het niveau van de Middellandse Zee in die mate verhoogd zijn geweest dat het water op een bepaald ogenblik met een snelheid van 100 km/u door de Bosporusengte begon te stromen. Op die manier zou het toen nagenoeg droge Zwarte Zeebekken in minder dan 30 jaar volgelopen zijn met zout water, tot op een peil van 140 m. Een nooit geziene catastrofe voor de toenmalige bewoners van de streek, zeggen Ryan en Pitman. Hun theorie over het recente ontstaan van de Zwarte Zee werd door koolstofdatering van boorkernstalen bevestigd. Maar is dit de universele water-ramp waar de bijbel over spreekt?

ZONDVLOED (2)

Sommigen houden het voor mogelijk dat de oude kolossale ruïnes die archeologen nog steeds voor een raadsel plaatsen, in feite de nalatenschap zijn van de reuzen uit Genesis 6:4 die leefden vóór de zondvloed. Het zou niet alleen om de fameuze megalieten gaan, maar in het bijzonder om cyclopische steden als Tiahuanaco in Bolivia en Jericho in Israël.

Er bestaat een grote literatuur over de Ark van Noach. Velen zijn er rotsvast van overtuigd dat de Ark zich ergens op de Ararat bevindt, een bergketen in Oost-Turkijë. Ooggetuigenissen uit de 19de en 20ste eeuw zijn er legio. Een Franse bergbeklimmer zou zelfs fossiele planken van de Ark naar zijn land hebben meegebracht. De Nederlandse publicist RENE NOORBERGEN nam deel aan de Life Magazine-expeditie in 1960. In het kader van een NAVO-opdracht hadden Amerikaanse vliegtuigen kort hiervoor een serie foto's genomen boven de Ararat; op de negatieven bleek een bootvormig voorwerp te staan van een honderdvijftig meter lengte. De expeditie vond het onderwerp van deze foto's, maar het bleek om niets anders te gaan dan een speling van de natuur: een symmetrische opeenhoping van gruis en stenen. Toch blijft tot op vandaag de bijbelvaste Australiër ALLEN ROBERTS – de man achter de stichting Ark Search – geloven dat dit geologische fenomeen de echte Ark van Noach is.

Medio jaren zeventig zouden de bemanningsleden van een Amerikaans spionagevliegtuig op de Ararat eveneens geconfronteerd zijn geweest met een enorme artificiële structuur; hun rapport zou door de US-regering geheimgehouden worden. Ook de zaak 'Ark van Noach' gaf geboorte aan een cover-uptheorie en baadt in een sfeer van esoterische paranoia.

Mij lijkt het daarom geen slecht idee als STEVEN SPIELBERG er zijn archeoloog Indiana Jones op afstuurde.